

66502/21w

ROYAUME DE BELGIQUE

KONINKRIJK BELGIE

SERVICE PUBLIC FEDERAL JUSTICE

FEDERALE OVERHEIDSDIENST JUSTITIE

Arrêté royal portant codification, sous le livre 2, titre 3, du Code civil, des dispositions pertinentes de l'ancien Code civil ou d'autres lois relatives aux relations patrimoniales des couples

Koninklijk besluit houdende codificatie, onder boek 2, titel 3, van het Burgerlijk Wetboek, van de relevante bepalingen van het oud Burgerlijk Wetboek of van andere wetten inzake het relatievermogensrecht

PHILIPPE, Roi des Belges,

FILIP, Koning der Belgen,

*A tous, présents et à venir,
Salut.*

*Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen,
Onze Groet.*

Vu la loi du 22 juillet 2018 modifiant le Code civil et diverses autres dispositions en matière de droit des régimes matrimoniaux et modifiant la loi du 31 juillet 2017 modifiant le Code civil en ce qui concerne les successions et les libéralités et modifiant diverses autres dispositions en cette matière, l'article 75 ;

Gelet op de wet van 22 juli 2018 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en diverse andere bepalingen wat het huwelijksvermogensrecht betreft en tot wijziging van de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse bepalingen ter zake, artikel 75;

Vu l'avis xxxxx/x du Conseil d'Etat, donné le [DATE], en application de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées le 12 janvier 1973;

Gelet op het advies xxxxx/x van de Raad van State, gegeven op [DATUM], met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Sur la proposition du Ministre de la Justice,

Op de voordracht van de Minister van Justitie,

NOUS AVONS ARRETE ET ARRETONS:

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ:

Article 1er

Artikel 1

Sont codifiées, sous le livre 2, titre 3, du Code civil, conformément au texte annexé au présent arrêté, avec les modifications qu'elles ont subies, les dispositions énumérées ci-après :

De hierna genoemde bepalingen, met inachtneming van de wijzigingen die ze hebben ondergaan, worden gecodificeerd, onder boek 2, titel 3, van het Burgerlijk Wetboek, volgens de bij dit besluit gevoegde tekst:

1° les articles 1387 à 1479 de l'ancien Code civil ;

1° de artikelen 1387 tot en met 1479 van het oud Burgerlijk Wetboek;

2° les articles 2, 4, § 2 et 3, 4/1, alinéa 2, 6/1 à 6/2 de la loi du 13 janvier 1977 portant approbation de la Convention relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments, faite à Bâle le 16 mai 1972 et portant introduction d'un registre central des contrats de mariage.

2° de artikelen 2, 4, § 2 en 3, 4/1, tweede lid, 6/1 tot en met 6/2 van de wet van 13 januari 1977 houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testamenten, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972 en tot invoering van een centraal huwelijksovereenkomstenregister.

Art. 2

Le ministre qui a la Justice dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Donné à... , le...

Art. 2

De minister bevoegd voor Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit.

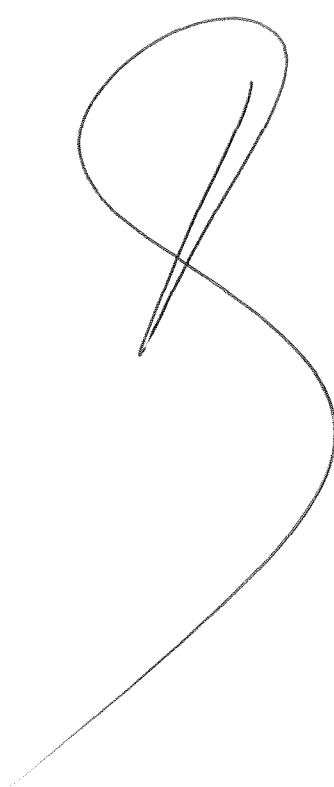
Gegeven te... ,

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,

Van Koningswege:

De Minister van Justitie,

Bijlage 1 bij het koninklijk besluit van [DATUM] houdende codificatie, onder boek 2, titel 3, van het Burgerlijk Wetboek, van de relevante bepalingen van het oud Burgerlijk Wetboek of van andere wetten inzake het relatievermogensrecht

Deze bijlage bevat de tekst van boek 2, titel 3 van het Burgerlijk Wetboek 'Relatievermogensrecht'.

Inhoud

Boek 2 Personen, familie en relatievermogensrecht	4
Titel 1. Personen.....	4
Titel 2. Familie	4
Titel 3. Relatievermogensrecht	4
Ondertitel 1. Huwelijksvermogensrecht	4
Hoofdstuk 1. Huwelijksovereenkomsten	4
Hoofdstuk 2. Algemene bepalingen	10
Hoofdstuk 3. Wettelijk stelsel	11
Afdeling 1. Eigen vermogens en gemeenschappelijk vermogen	11
Onderafdeling 1. Algemene bepaling.....	11
Onderafdeling 2. Baten van de eigen vermogens	12
Onderafdeling 3. Bewijs en wederbelegging.....	14
Onderafdeling 4. Baten van het gemeenschappelijk vermogen.....	15
Onderafdeling 5. Lasten van de eigen vermogens en van het gemeenschappelijk vermogen	16
Afdeling 2. Rechten van de schuldeisers.....	17
Afdeling 3. Bestuur van het gemeenschappelijk vermogen.....	18
Afdeling 4. Bestuur van het eigen vermogen.....	21
Afdeling 5. Gemeenschappelijke bepaling met betrekking tot het bestuur van de eigen vermogens en het gemeenschappelijk vermogen	21
Afdeling 6. Ontbinding van het wettelijk stelsel	22
Onderafdeling 1. Algemene bepalingen.....	22
Onderafdeling 2. Vergoedingsrekeningen	24
Onderafdeling 3. Verrekening van de lasten.....	25
Onderafdeling 4. Verrekening van de vergoedingen	26
Onderafdeling 5. Verdeling	27
Onderafdeling 6. Schulden tussen echtgenoten	27
Hoofdstuk 4. Overeenkomsten die het wettelijk stelsel kunnen wijzigen.....	28
Afdeling 1. Algemene bepaling.....	28
Afdeling 2. Uitbreiding van het gemeenschappelijk vermogen	29
Afdeling 3. Bedingen tot afwijking van de wijze van vereffening en verdeling	30
Afdeling 4. Huwelijksvoordelen.....	31
Hoofdstuk 5. Scheiding van goederen.....	34
Afdeling 1. Conventionele scheiding van goederen.....	34
Afdeling 2. Gerechtelijke scheiding van goederen.....	40
Afdeling 3. Rechterlijke billijkheidscorrectie	40
Ondertitel 2. Wettelijke samenwoning.....	41

Ondertitel 3. Centraal huwelijksovereenkomstenregister.....	47
---	----

Boek 2 Personen, familie en relatievermogensrecht
Titel 1. Personen
Titel 2. Familie
Titel 3. Relatievermogensrecht¹
Ondertitel 1. Huwelijksvermogensrecht²
Hoofdstuk 1. Huwelijksovereenkomsten³
Art. 2.3.1. Contractsvrijheid⁴
De echtgenoten regelen hun huwelijksovereenkomsten naar goeddunken, mits zij daarin niets bedingen dat strijdig is met de openbare orde of de goede zeden, of met de vereiste van coherentie van hun huwelijksstelsel ⁵ .

¹ Nieuwe titel 3 'Relatievermogensrecht', zoals vastgesteld door art. 2 van de wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek.

² Titel V oud BW 'Huwelijksvermogensstelsels' (oorspronkelijke art. 1387 – 1581), vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. De ondertitel binnen titel 3 wordt nu benoemd als 'Huwelijksvermogensrecht', omdat dit beter aansluit bij titel 3 'Relatievermogensrecht', waarbinnen ook de wettelijke samenwoning wordt geregeld. Bovendien is de term Huwelijksvermogensrecht in het Nederlands de meest gebruikte om alle bepalingen te omvatten die de vermogensrelaties van gehuwde koppels beheersen.

³ Oud Hoofdstuk 1 'Algemene bepalingen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. De titel van dit hoofdstuk luidt voortaan 'huwelijksovereenkomsten' omdat dit beter aansluit bij de inhoud van de bepalingen in dit hoofdstuk. De term huwelijksovereenkomst omvat zowel de voorhuwelijkscontracten als de akten tot wijziging van de huwelijksovereenkomst (of van het huwelijksstelsel) voor of tijdens het huwelijk. Omwille van de consistentie, wordt de term huwelijksovereenkomst dan ook in opvolgende artikelen gebruikt als verzamelterm voor dergelijke contracten en akten. De draagwijdte van de uniforme term 'huwelijksovereenkomst' wordt verder in het nieuw art. 2.3.6 bevestigd, zodat over die draagwijdte geen twijfel kan bestaan. In sommige art. van het oud BW wordt de term huwelijksovereenkomst overigens soms ook gebruikt om een huwelijksvoordeel aan te duiden, wat dus niet met deze definitie overeenstemt (voor een huwelijksvoordeel wordt bovendien in de Nederlandse tekst van het oud BW ook soms de term huwelijksvoorwaarden gebruikt). In de verdere bepalingen over huwelijksvoordelen wordt de term "huwelijksovereenkomst" dan ook niet meer in deze betekenis gebruikt (zie nieuwe art. 2.3.57-2.3.60 over de huwelijksvoordelen).

⁴ Dit artikel integreert art. 1387 en art. 1388, eerste lid oud BW. Beide artikelen werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Art. 1388, eerste lid oud BW werd ook gewijzigd bij art. 5 wet van 22 april 2003 en bij art. 7, 1° en 2° wet van 22 juli 2018. Deze artikelen worden samengevoegd, zodat het principe van de contractvrijheid en alle daarop uitdrukkelijk te vermelden uitzonderingen in één artikel worden opgenomen.

⁵ De woorden "of met de vereiste van coherentie van hun huwelijksstelsel" worden toegevoegd na de woorden "goede zeden". De rechtsleer en rechtspraak aanvaarden immers unaniem dat deze vereiste om een coherent huwelijksstelsel uit te werken essentieel is (zie o.a. Cass. 17 september 2007, www.cass.be). Het is onontbeerlijk om dit in de wet in te schrijven: zonder die toevoeging blijft onterecht de indruk bestaan dat er geen andere beperkingen aan de contractsvrijheid zijn dan wat de openbare orde en de goede zeden raakt, de regels inzake ouderlijk gezag en voogdij, en het verbod van erfovereenkomsten, terwijl er wel degelijk ook andere dwingende bepalingen zijn die de echtgenoten moeten naleven (bijv. de noodzaak van vergoedingsrekeningen in een gemeenschapsstelsel). Vermits dit het gevolg is van de vereiste van coherentie, moet dit element aan de beperkende bepalingen in dit artikel worden toegevoegd.

De echtgenoten mogen niet afwijken van de regels die hun wederzijdse rechten en verplichtingen bepalen, noch van de regels betreffende het ouderlijk gezag en de voogdij noch van de regels die de wettelijke orde van de erfopvolging bepalen, tenzij de wet anders bepaalt⁶.

Art. 2.3.2. Toegelaten erfovereenkomst⁷

De echtgenoten kunnen bij huwelijksovereenkomst⁸, wanneer op dat tijdstip een van hen één of meer afstammelingen heeft die voortkomen uit een andere relatie van voor hun huwelijk of die geadopteerd werden voor hun huwelijk, of afstammelingen van de geadopteerden, geheel of ten dele, zelfs zonder wederkerigheid, een regeling treffen over de rechten die de ene in de nalatenschap van de andere kan uitoefenen.

Deze regeling doet geen afbreuk aan het recht van de ene, om bij testament of bij akte onder de levenden te beschikken ten gunste van de andere.

Ze kan in geen geval aan de langstlevende het recht van bewoning ontnemen van het onroerend goed dat bij het opvallen van de nalatenschap van de eerststervende het gezin tot voornaamste woning diende en het recht van gebruik van het daarin aanwezige huisraad voor een periode van zes maanden vanaf de dag van het opvallen van de nalatenschap van de eerststervende.

De artikelen 1100/2 tot 1100/6 zijn van toepassing op deze regeling⁹.

Art. 2.3.3. Algemeen verwoorde keuze¹⁰

De echtgenoten mogen geen huwelijksovereenkomst sluiten¹¹ door eenvoudige verwijzing naar een opgeheven wetgeving.

⁶ De woorden “, tenzij de wet anders bepaalt” worden toegevoegd na de woorden “erfopvolging bepalen”. Er zijn immers nu al, inzake huwelijksovereenkomsten, twee wettelijke uitzonderingen op het verbod om overeenkomsten te sluiten die de wettelijke orde van erfopvolging bepalen: de contractuele erfstellingen die in een huwelijksovereenkomst kunnen opgenomen worden (art. 1081 en 1091 BW) en de erfovereenkomst in een stiefouderrelatie (‘Valkeniersbeding’), waarvan de regeling nu in het opvolgend artikel is opgenomen (art. 2.3.2 nieuw BW). Door de toevoeging van deze woorden is er ook volledig parallellisme met de wijze waarop regels inzake toegelaten en niet toegelaten erfovereenkomsten elders in het BW worden verwoord (zie art. 1100/1 en volg. van het BW zoals ingevoerd door de Erfwetten van 2017 en 2018). Zoals in deze laatste bepalingen, wordt meteen ook ruimte gelaten voor andere uitzonderingen die de wet zou kunnen invoeren op bijvoorbeeld het verbod op afwijking van de regels betreffende de voogdij (vgl. art. 392 BW).

⁷ Art. 1388, tweede lid oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 5 wet van 22 april 2003 en bij art. 7, 1° en 2° wet van 22 juli 2018. Vermits het oud artikel 1388, eerste lid aan het vorige artikel is toegevoegd, heeft dit artikel nog slechts één voorwerp: deze specifiek door de wet toegelaten erfovereenkomst.

⁸ De woorden “huwelijkscontract of bij wijzigingsakte” worden vervangen door het woord “huwelijksovereenkomst” om de reeds toegelichte reden (zie voetnoot 3).

⁹ De woorden “de overeenkomst bedoeld in het tweede lid” worden vervangen door de woorden “deze regeling”. Omwille van de verplaatsing van het oud artikel 1388, eerste lid, bevat dit artikel immers nog slechts één lid, dat betrekking heeft op deze specifieke door de wet toegelaten ‘regeling’; met de term ‘regeling’ in plaats van ‘overeenkomst’ is er nu weer volledige overeenstemming met de Franse versie van dit artikel.

¹⁰ Art. 1389 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 132 wet van 16 juli 2004.

¹¹ De woorden “huwelijksvoorwaarden bedingen” worden vervangen door de woorden “huwelijksovereenkomst sluiten”, omdat ‘huwelijksovereenkomst’ doorheen deze titel, zoals toegelicht in voetnoot 3, de uniforme term is voor zowel het voorhuwelijks huwelijkscontract als de akte van wijziging van het huwelijksstelsel.

Zij kunnen verklaren een van de stelsels aan te nemen, waarin deze ondertitel ¹² voorziet.
Art. 2.3.4. Minderjarigen¹³
Indien de familierechtbank het leeftijdsvereiste voor het aangaan van het huwelijk heeft opgeheven, mag de minderjarige ook een huwelijksovereenkomst sluiten, met de bijstand van zijn ouders, van een van hen, of, bij ontstentenis daarvan, met de toestemming van de familierechtbank.
Met deze bijstand of die toestemming mag een minderjarige ook vóór of tijdens het huwelijk zijn huwelijksovereenkomst wijzigen. ¹⁴
Art. 2.3.5. Beschermd meerderjarigen¹⁵
De beschermde persoon die krachtens artikel 492/1 onbekwaam werd verklaard om een huwelijkscontract aan te gaan of te wijzigen, kan dit alsnog doen ¹⁶ na hiertoe, op zijn verzoek, te zijn gemachtigd door de vrederechter, op basis van het door de notaris opgestelde ontwerp.
In bijzondere gevallen kan de vrederechter de bewindvoerder machtigen alleen op te treden of hem toestaan de beschermde persoon bij te staan. Bij het verzoekschrift wordt een kopie gevoegd van de notariële ontwerpakte.
Art. 2.3.6. Vormvereiste¹⁷

¹² De woorden “deze titel” worden vervangen door de woorden “deze ondertitel”, die ingevolge deze codificatie het nauwkeurige onderdeel van dit wetboek is waarin de uitgewerkte huwelijksstelsels zijn geregeld opgenomen.

¹³ Art. 1397 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 37 wet van 19 januari 1990, bij art. 5 wet van 18 juli 2008 en bij art. 90 wet van 30 juli 2013.

¹⁴ De nieuwe tekst van dit artikel is afgestemd op de bepalingen over het aangaan van het huwelijk zelf (art. 144-145-148 BW) en de bepalingen over de schenkingen in een huwelijksovereenkomst (art. 903, 904, 1095 BW). Eerste lid: minderjarigen kunnen nu een huwelijk aangaan met de toestemming van de familierechtbank, en in principe met die van beide ouders. De draagwijdte van het artikel wordt niet gewijzigd: een minderjarige die een huwelijk kan aangaan (omdat het leeftijdsvereiste voor hem is opgeheven), kan dan ook een huwelijksovereenkomst sluiten met de bijstand van zijn ouders, of van een van hen, of, bij ontstentenis daarvan, met de toestemming van de familierechtbank. Ook wordt hier nu de uniforme term ‘huwelijksovereenkomst’ gebruikt (zie voetnoot 3).

Tweede lid: voor de wijziging van de huwelijksovereenkomst (of tijdens het huwelijk, de wijziging van het huwelijksstelsel) geldt hetzelfde vereiste. De tekst verduidelijkt nu dat dit geldt, zowel voor de wijziging voor het huwelijk, als voor de wijziging tijdens het huwelijk.

¹⁵ Art. 1397/1 oud BW, ingevoegd bij art. 137 wet van 17 maart 2013 en gewijzigd bij art. 43, 1° en 2° wet van 21 december 2018.

¹⁶ De woorden “af te sluiten, kan een huwelijkscontract aangaan en zijn huwelijksvermogensstelsel wijzigen” worden vervangen door de woorden “aan te gaan of te wijzigen, kan dit alsnog doen” om de terminologie van dit artikel af te stemmen op deze van het (alsnog ongewijzigd) artikel 492/1 B.W en om de herhaling van woorden te vermijden. Omdat dit laatste artikel nog spreekt over het aangaan of wijzigen van een *huwelijkscontract*, worden deze termen hier letterlijk overgenomen, zodat er geen twijfel kan zijn over de in dit nieuw art. 2.3.5 beoogde situatie: deze waarin de vrederechter deze specifieke onbekwaamheid heeft uitgesproken. Dit leidt ertoe dat, bij afwijking aan hetgeen elders in deze ondertitel gebeurt, hier de globale term ‘huwelijksovereenkomst’ niet wordt gebruikt, althans zolang ook art. 492/1 BW niet aan deze nieuwe terminologie is aangepast.

¹⁷ Art. 1392 oud BW, vervangen bij art. 2 wet 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 78 wet van 21 december 2013.

Alle huwelijksovereenkomsten, ongeacht of ze voor of tijdens het huwelijk worden gesloten¹⁸, worden vastgesteld bij notariële akte.

Art. 2.3.7. Wijziging vóór het huwelijk¹⁹

Indien de toekomstige echtgenoten hun huwelijksovereenkomst willen wijzigen vooraleer hun huwelijk voltrokken is, kan deze nieuwe huwelijksovereenkomst slechts gesloten worden indien allen die er partij bij zijn geweest, aanwezig zijn en in deze wijziging toestemmen²⁰.

Art. 2.3.8. Wijziging tijdens het huwelijk²¹

§ 1 De echtgenoten kunnen tijdens het huwelijk hun huwelijksvermogensstelsel wijzigen naar goedgevonden en zelfs een ander stelsel aannemen.

§ 2. Een boedelbeschrijving van alle roerende en onroerende goederen en van de schulden van de echtgenoten²² is vereist indien de wijziging van het huwelijksvermogensstelsel de vereffening van het vorige stelsel tot gevolg heeft.

Deze²³ boedelbeschrijving wordt vastgesteld bij notariële akte.

§ 3. Indien de wijziging de vereffening van het vorige stelsel niet tot gevolg heeft²⁴, wordt de akte houdende wijziging van het huwelijksvermogensstelsel door een boedelbeschrijving voorafgegaan indien één van de echtgenoten erom verzoekt.

¹⁸ De woorden "en wijzigingen opgemaakt voor de voltrekking van het huwelijk en alle bedongen wijzigingen van het huwelijksvermogensstelsel" worden vervangen door de woorden", ongeacht of ze voor of tijdens het huwelijk worden gesloten". Gelet op het gebruik van de uniforme term 'huwelijksovereenkomst' (zie voetnoot 3) was de oude formulering overbodig geworden. Omdat het evenwel nodig is om in de tekst zelf van de wet de draagwijdte van deze uniforme term expliciet te bevestigen, zijn de woorden 'ongeacht of ze voor of tijdens het huwelijk worden gesloten' dus hier toch (eenmalig) toegevoegd.

¹⁹ Art. 1393, eerste lid, oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 79 wet van 21 december 2013. De inhoud van art. 1393, tweede lid, oud BW wordt opgenomen in artikel 2.3.11. dat betrekking heeft op de gevolgen van de huwelijksovereenkomsten ten aanzien van derden.

²⁰ Zeer uitzonderlijk zijn er bij het oorspronkelijk huwelijkscontract andere partijen betrokken dan de toekomstige echtgenoten (bijv. een schenkend familielid, of toestemmende ouders). Daarom is de regel behouden, evenwel na herformulering. Het is immers niet meer verantwoord om nog uit te gaan van een al lang opgeheven principieel verbod tot wijziging, en logischer om te benadrukken onder welke voorwaarden de wijziging toegelaten is.

²¹ Art. 1394 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 18 juli 2008. Het artikel wordt herschikt, om er een meer logische structuur in te brengen. Oud § 1 blijft als § 1 behouden. Oud §2, tweede en vierde lid worden opgenomen in een nieuwe §2, eerste en tweede lid en oud §2, eerste en derde lid worden opgenomen in een nieuw §3, eerste en tweede lid.

²² De woorden "van alle roerende en onroerende goederen en van de schulden van de echtgenoten" worden verplaatst naar deze paragraaf, omdat deze vermelding hier het meest relevant is, met name, omdat de boedelbeschrijving in de hypothese van § 2 verplicht is.

²³ Het woord "de" wordt vervangen door het woord "deze" omwille van de logische opbouw van deze paragraaf.

²⁴ De woorden "de wijziging de vereffening van het vorige stelsel niet tot gevolg heeft," worden ingevoegd na het woord "Indien" om te verduidelijken dat deze nieuwe § 3 (oud §2, eerste en derde lid) enkel geldt wanneer de wijziging van het stelsel de vereffening *niet* tot gevolg heeft. De vermelding dat deze boedelbeschrijving in dat geval alleen moet worden opgemaakt als een van de echtgenoten erom verzoekt, wordt naar het einde van de zin verplaatst, zodat de regel duidelijker wordt.

In dat geval²⁵ kan de boedelbeschrijving worden opgemaakt op grond van verklaringen, voor zover beide echtgenoten hiermee akkoord gaan.

Art. 2.3.9. Bekendmaking²⁶

§ 1. De notaris voor wie een huwelijksovereenkomst²⁷ is verleden, schrijft deze akte²⁸ in het centraal huwelijksovereenkomstenregister in.²⁹

§ 2. Een buitenlandse akte houdende wijziging van het huwelijksvermogensstelsel wordt kan, indien zij voldoet aan de voorwaarden die nodig zijn voor de erkenning ervan in België, worden vermeld op de kant van een akte die door een Belgische notaris is opgesteld en bij die akte worden gevoegd. Deze formaliteit wordt verricht met het oog op de bekendmaking van de wijziging en heeft niet tot gevolg dat deze aan derden kan worden tegengeworpen.

Art. 2.3.10. Gevolgen voor de echtgenoten³⁰

²⁵ De woorden "Behoudens het in het tweede lid bedoeld geval" worden vervangen door de woorden "In dat geval", als gevolg van de herstructurering van dit artikel. Dat deze boedelbeschrijving bij notariële akte moet worden opgemaakt wordt hier, eveneens omwille van de logica, niet herhaald, omdat deze boedelbeschrijving niet verplicht is, en dus ook de notariële vorm ervan niet moet opgelegd worden.

²⁶ Art. 1395, §1 en §3, oud BW, vervangen bij art. 3 wet van 14 januari 2013. Oud §1/1 (zoals ingevoegd bij art. 11 wet van 22 juli 2018) wordt geïntegreerd in art. 2.3.53. m.b.t. de inbreng, gelet op de inhoudelijke samenhang met dat artikel. Oud §2, eerste zin wordt geïntegreerd in artikel 2.3.10. waar het tijdstip van uitwerking van de huwelijksovereenkomsten voor echtgenoten is geregeld. Oud §2, tweede zin wordt geïntegreerd in artikel 2.3.11. waarin wordt vermeld onder welke voorwaarden huwelijksovereenkomsten tegenover derden gevolgen hebben. Zo worden inhoudelijk samenhangende bepalingen gegroepeerd.

²⁷ De woorden "het huwelijkscontract of de akte houdende wijziging van het huwelijksvermogensstelsel" worden vervangen door de woorden "een huwelijksovereenkomst", om de reden vermeld in voetnoot 3.

²⁸ De woorden "doet de inschrijving" worden vervangen door de woorden "schrijft deze akte ...in" om te beantwoorden aan de eisen van helder en actueler juridisch taalgebruik.

²⁹ De woorden "bij artikel 4, § 2, 1°, van de wet van 13 januari 1977 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testamenten, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972 en tot invoering van een centraal huwelijksovereenkomstenregister, voorgeschreven inschrijving, op straffe van geldboete van zesentwintig euro tot honderd euro, van ontzetting uit zijn ambt en van aansprakelijkheid jegens de schuldeisers, wanneer bewezen is dat het verzuim het gevolg is van heimelijke verstandhouding" worden vervangen door de woorden "inschrijving in het centraal huwelijksovereenkomstenregister", gelet op de integratie van de wet van 13 januari 1977 in het Burgerlijk Wetboek (voor wat het centraal huwelijksovereenkomstenregister betreft, in ondertitel 3 van deze titel). De sanctie voor de notaris die de inschrijving niet doet, geldt voor de inschrijvingen van alle huwelijksovereenkomsten en van de verklaringen van anticipatieve inbreng in dit register (zie de art. 1391, tweede lid; art. 1393, tweede lid; 1395 §1 en §1/1) en wordt om die reden geïntegreerd in ondertitel 3 (nieuw artikel 2.3.94).

³⁰ Dit artikel integreert art. 1391, eerste lid, oud BW en art. 1395 §2, eerste zin, oud B.W, gelet op hun inhoudelijke samenhang, zonder wijziging van hun draagwijdte. Al deze bepalingen hebben betrekking op de uitwerking van de huwelijksovereenkomst *tussen echtgenoten*. Art. 1391 oud B.W. werd vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976 en gewijzigd bij art. 2 wet 14 januari 2013. Art. 1395 oud B.W. vervangen bij art. 3 wet van 14 januari 2013. Oud 1391, tweede lid is overbodig geworden, gelet op de algemene regel, nu in artikel 2.3.9 vervat. Oud 1391, derde lid wordt geïntegreerd in artikel 2.3.11 waarin wordt vermeld onder welke voorwaarden huwelijksovereenkomsten *tegenover derden* gevolgen hebben. Zo worden inhoudelijk samenhangende bepalingen gegroepeerd.

§ 1. De huwelijksovereenkomst die voor de voltrekking van het huwelijk is gesloten, heeft tussen de echtgenoten uitwerking³¹ vanaf de voltrekking van het huwelijk, niettegenstaande enig andersluidende overeenkomst.

§ 2. De huwelijksovereenkomst die tijdens het huwelijk is gesloten, heeft tussen de echtgenoten uitwerking vanaf de datum van de akte.³²

Art. 2.3.11. Gevolgen voor derden³³

§ 1. De huwelijksovereenkomst die voor de voltrekking van het huwelijk is gesloten, heeft tegenover derden uitwerking vanaf de voltrekking van het huwelijk, voor zover ze is ingeschreven in het centraal huwelijksovereenkomstenregister. Bij gebrek aan deze³⁴ inschrijving kunnen de van het wettelijk stelsel afwijkende bepalingen niet worden tegengeworpen aan derden die, onbekend met de huwelijksovereenkomst³⁵, overeenkomsten met de echtgenoten hebben aangegaan.³⁶

§ 2. De huwelijksovereenkomst die tijdens het huwelijk is gesloten, heeft tegenover derden uitwerking vanaf de inschrijving ervan in het centraal huwelijksovereenkomstenregister, behoudens

³¹ § 1 bepaalt het tijdstip van uitwerking, tussen de echtgenoten, van de huwelijksovereenkomst die *voor de voltrekking van het huwelijk* is gesloten. Dit wordt dan ook in de tekst gepreciseerd. De woorden “het wettelijk of het bedongen huwelijksvermogensstelsel begint te werken” worden vervangen door “de huwelijksovereenkomst die voor de voltrekking van het huwelijk is gesloten, heeft tussen echtgenoten uitwerking”. Er wordt niet meer verwezen naar het wettelijk stelsel, omdat art. 2.3.10 zich situeert in hoofdstuk 1 dat de bepalingen over de huwelijksovereenkomsten groepeerde. Het tijdstip waarop het wettelijk stelsel (dat uitwerking heeft als er géén huwelijksovereenkomst werd gesloten) in werking treedt, komt in het volgende hoofdstuk aan bod (artikel 2.3.12).

³² § 2 bepaalt het tijdstip van uitwerking, tussen de echtgenoten, van de huwelijksovereenkomst die *tijdens het huwelijk* wordt gesloten. In de tekst wordt dan ook gepreciseerd dat deze hypothese hier wordt geregeld. De zin “Tussen echtgenoten hebben de bedongen wijzigingen gevolg vanaf de datum van de wijzigingsakte.” wordt aldus vervangen door de zin “De huwelijksovereenkomst die tijdens het huwelijk is gesloten, heeft tussen de echtgenoten uitwerking vanaf de datum van de akte.” De uniforme term huwelijksovereenkomst wordt gebruikt, om de reden vermeld in voetnoot 3.

³³ Dit artikel integreert art. 1391, derde lid, art. 1393, tweede lid (nieuwe §1) en art. 1395 §2, tweede zin (nieuwe §2) oud BW, gelet op hun inhoudelijke samenhang (tegenwerpelijke tegenover derden), met eenzelfde indeling in twee paragrafen als voor het vorig artikel, om het onderscheid te maken tussen de huwelijksovereenkomst die voor het huwelijk wordt gesloten en de huwelijksovereenkomst die tijdens het huwelijk wordt gesloten. Art. 1391 en art. 1393 oud B.W. werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Art. 1391 oud BW werd gewijzigd bij art. 2 wet van 14 januari 2013. Art. 1393 oud BW werd gewijzigd bij art. 79 wet van 21 december 2013. Art. 1395 oud BW werd vervangen bij art. 3 wet van 14 januari 2013.

³⁴ Het woord “voormelde” wordt vervangen door het woord “deze”, omdat het woord ‘voormeld’ niet beantwoordt aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

³⁵ De woorden “het huwelijkscontract” wordt vervangen door de woorden “de huwelijksovereenkomst”, om de reden toegelicht in voetnoot 3.

³⁶ In het oude BW was er een contradictie tussen het art. 1391 BW (hewelijkscontract dat *vóór* het huwelijk is gesloten) en het art. 1393, tweede lid BW (*wijziging* van het huwelijkscontract *vóór* het huwelijk): in het ene geval moeten derden rekening houden met de huwelijksovereenkomst indien ze hun ‘bekend’ is, in het andere moeten ze ermee rekening houden indien ‘de echtgenoten ze van de wijziging op de hoogte hebben gebracht’. Dit niet verantwoord en onlogisch verschil is nu opgevangen door beide regels inzake tegenwerpelijke voor de huwelijksovereenkomsten die *vóór* het huwelijk zijn opgemaakt of *vóór* het huwelijk zijn gewijzigd, in één paragraaf op te nemen. In beide gevallen is bovendien hoe dan ook de huwelijksovereenkomst pas tegenwerpelijk vanaf het aangaan van het huwelijk. Al deze overeenkomsten worden nu ook uniform met de term ‘huwelijksovereenkomst’ aangeduid, om de reden toegelicht in voetnoot 3.

indien de echtgenoten hen van de wijzigingen op de hoogte hebben gebracht, in de overeenkomsten die ze met hen sloten.
Hoofdstuk 2. Algemene bepalingen³⁷
Art. 2.3.12. Wettelijk stelsel als gemeen recht³⁸
<p>§ 1. Bij gebreke van afwijkende³⁹ overeenkomsten vormen de regels van het wettelijk stelsel, bepaald in Hoofdstuk 3 van deze ondertitel⁴⁰, het gemeen recht.</p> <p>§ 2. Indien de echtgenoten vooraf geen huwelijksovereenkomst hebben gesloten⁴¹, begint het wettelijk stelsel te werken vanaf de voltrekking van het huwelijk, niettegenstaande enige andersluidende overeenkomst.</p>
Art. 2.3.13. Preferentiële toewijzing bij overlijden⁴²
<p>Wanneer het huwelijksvermogensstelsel eindigt door het overlijden van een der echtgenoten, kan de langstlevende, tegen opleg indien daartoe grond bestaat, zich bij voorrang doen toewijzen, voor zover deze behoren tot het gemeenschappelijk vermogen of tot het vermogen dat exclusief tussen de echtgenoten in onverdeeldheid is:</p> <p>1° een van de onroerende goederen die tot gezinswoning dient;</p> <p>2° het aldaar aanwezige huisraad;</p> <p>3° de goederen die hij aanwendt voor de uitoefening van zijn beroep of de uitbating van zijn bedrijf.</p>
Art. 2.3.14. Preferentiële toewijzing bij echtscheiding⁴³
<p>§ 1 Wanneer het huwelijksvermogensstelsel eindigt door echtscheiding op grond van artikel 229, door de scheiding van tafel en bed of door de gerechtelijke scheiding van goederen, kan elk der</p>

³⁷ Nieuw hoofdstuk 2, dat art. 1389/1, 1389/2, 1389/3 en 1390 oud BW omvat.

³⁸ Dit artikel integreert art. 1390 (nieuw §1) en art. 1391, eerste lid (nieuw §2) oud BW, voor wat betreft de inwerkingtreding van het wettelijk stelsel. De uitwerking van de huwelijksovereenkomst is reeds opgenomen in het nieuw artikel 2.3.10. Beide artikelen werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

³⁹ Het woord "bijzondere" wordt vervangen door het woord "afwijkende", omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

⁴⁰ De woorden "bepaald in Hoofdstuk II van deze titel," worden vervangen door de woorden "van het wettelijk stelsel bepaald in Hoofdstuk 3 van deze ondertitel". Zo wordt de verwijzing naar het wettelijk stelsel explicieter, en de verwijzing naar het geviseerde hoofdstuk aangepast aan de structuur die door de codificatie via dit Koninklijk Besluit wordt ingevoerd.

⁴¹ De regel in de eerste paragraaf begint met de zin "Indien de echtgenoten vooraf geen huwelijksovereenkomst hebben gesloten". De regel, die reeds gold, wordt nu explicieter geformuleerd: indien er geen voorhuwelijkse huwelijksovereenkomst is gesloten, treedt het wettelijk huwelijksstelsel in werking vanaf de voltrekking van het huwelijk. Dit betekent dat, indien er een huwelijksovereenkomst wordt gesloten na de voltrekking van het huwelijk (zelfs heel kort na die voltrekking), het wettelijk stelsel toch in werking is getreden en gefunctioneerd heeft gedurende de (zelfs heel korte) periode vanaf die voltrekking tot aan de inwerkingtreding van de wijzigende huwelijksovereenkomst. Hiervan mogen de echtgenoten niet afwijken.

⁴² Art. 1389/1 oud BW, ingevoegd bij art. 8 wet van 22 juli 2018.

⁴³ Art. 1389/2 oud BW, ingevoegd bij art. 8 wet 22 juli 2018.

echtgenoten binnen de vereffeningsprocedure aan de familierechtbank te zijnen voordele toepassing van artikel 2.3.13⁴⁴ vragen.

§ 2 De rechtbank beslist met inachtneming van de belangen die ieder van de echtgenoten kan laten gelden en rekening houdend met de financiële mogelijkheden van degene die de opleg desgevallend zal moeten betalen.

Behoudens uitzonderlijke omstandigheden, wordt het verzoek ingewilligd dat uitgaat van de echtgenoot die slachtoffer is van een feit bedoeld in de artikelen 375, 398 tot 400, 402, 403, 405, 409, §§ 1 tot 3 en 5 en 422bis van het Strafwetboek of van een poging tot het plegen van een feit bedoeld in de artikelen 375, 393 tot 397, 401, 404 en 409, § 4, van hetzelfde Wetboek, indien de andere echtgenoot door in kracht van gewijsde gegane beslissing uit dien hoofde als dader, mededader of medeplichtige schuldig werd bevonden.

Art. 2.3.15. Heling⁴⁵

De echtgenoot die te kwader trouw informatie verzwijgt of valse verklaringen aflegt met betrekking tot de samenstelling of de omvang van de gemeenschap, van de tussen echtgenoten bestaande onverdeeldheden, of, in geval van een stelsel van scheiding van goederen met beding van verrekening, van de verrekenmassa, om hieruit voor zichzelf, ten nadele van de andere echtgenoot, een voordeel te verkrijgen, is schuldig aan heling.

De echtgenoot die schuldig is aan heling verliest zijn aandeel in de geheelde goederen of waarden of wordt, desgevallend, gesanctioneerd ten belope van de geheelde goederen of waarden bij de berekening van de verrekenvordering.

Deze sanctie kan niet worden ingeroepen tegen de echtgenoot die spontaan en tijdig de juiste en volledige informatie verstrekt of zijn valse verklaringen rechtzet.

Hoofdstuk 3. Wettelijk stelsel⁴⁶

*Afdeling 1. Eigen vermogens en gemeenschappelijk vermogen*⁴⁷

Onderafdeling 1. Algemene bepaling

Art. 2.3.16. Drie vermogens⁴⁸

Het wettelijk stelsel berust op het bestaan van drie vermogens: het eigen vermogen van elk van beide echtgenoten en het gemeenschappelijk vermogen van beide echtgenoten, zoals die worden omschreven in onderafdeling 2 en 4⁴⁹.

⁴⁴ De kruisverwijzing naar art. 1389/1 wordt vervangen door art. 2.3.13, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

⁴⁵ Art. 1389/3 oud BW, ingevoegd bij art. 10 wet van 22 juli 2018.

⁴⁶ Oud hoofdstuk II 'Wettelijk stelsel', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁴⁷ Oude afdeling 'Vermogens en wedebelegging', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁴⁸ Art. 1398 oud BW, vervangen bij art. 17 wet van 13 februari 2003.

⁴⁹ De woorden "hierna volgende artikelen" worden vervangen door de woorden "in onderafdeling 2 en 4" overeenkomstig de richtlijnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

<i>Onderafdeling 2. Baten van de eigen vermogens</i> ⁵⁰
Art. 2.3.17. Voorhuwelijkse goederen, erfenissen en giften ⁵¹
Eigen zijn de goederen en schuldvorderingen die aan elk van beide echtgenoten toebehoren op de dag van het huwelijk en die welke ieder van hen tijdens het stelsel verkrijgt door een erfenis of een gift ⁵² .
Art. 2.3.18. Eigen met vergoedingsplicht ⁵³
Eigen zijn, ongeacht het tijdstip van verkrijging en behoudens vergoeding indien daartoe aanleiding bestaat:
<ol style="list-style-type: none"> 1. het toebehoren van eigen goederen of rechten; 2. de goederen aan een der echtgenoten overgedragen door een van zijn verwanten⁵⁴ in de opgaande lijn, hetzij om te voldoen wat hij hem verschuldigd is, hetzij onder verplichting een schuld van die bloedverwant aan een derde te betalen; 3. het aandeel door een der echtgenoten verkregen in een goed waarvan hij reeds mede-eigenaar⁵⁵ is; 4. de goederen en rechten die ten gevolge van zaakvervangning in de plaats treden van eigen goederen, alsook de goederen verkregen uit belegging of wederbelegging; 5. de vorderbare netto-afkoopwaarde, op het moment van de ontbinding van het stelsel, verbonden aan een individuele levensverzekeringsovereenkomst die door één van de echtgenoten tijdens het stelsel is gesloten, indien de verzekeringsprestatie niet verschuldigd is bij de ontbinding van het stelsel; 6. de verzekerde prestatie verbonden aan een individuele levensverzekeringsovereenkomst die door één van de echtgenoten tijdens het stelsel is gesloten, en die bij de ontbinding van het stelsel ten voordele van die echtgenoot verschuldigd is.

⁵⁰ Oude paragraaf 1 'Baten van de eigen vermogens', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁵¹ Art. 1399, eerste lid, oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. De andere leden van artikel 1399 oud BW worden verder opgenomen, in een afzonderlijke onderafdeling waar de regels inzake het bewijs van eigen goederen nader worden bepaald (art. 2.3.20). De in het oud art. 1399, tweede en derde lid opgenomen regels zijn immers niet enkel toepasselijk op voorhuwelijkse goederen, erfenissen en giften.

⁵² De woorden "schenking, erfenis of testament" worden vervangen door "giften en erfenissen" omwille van de consistentie met artikel 2.3.23 over de schulden ten laste van erfenissen en giften.

⁵³ Art. 1400 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Punt 1 werd vervangen bij art. 13, a) wet van 22 juli 2018; oud punt 2 werd geschrapt bij art. 13, b) wet van 22 juli 2018; de oude punten 3 tot en met 7 worden op die reden opnieuw genummerd van 2 tot en met 6. De oude punten 6 en 7 (nu 5 en 6) werden vervangen bij art. 13, c) en d) wet van 22 juli 2018.

⁵⁴ De term "bloedverwanten" wordt vervangen door "verwanten" omdat de bloedband in het huidige familierecht niet meer relevant is voor het vaststellen van verwantschap. Bovendien vermijdt men hiermee een gebrek aan overeenstemming met de Franse terminologie, waar evenmin naar een bloedband wordt verwezen als er sprake is van een verwantschapsband.

⁵⁵ Het woord "medeëigenaar" wordt vervangen door het woord "mede-eigenaar", opdat de juiste schrijfwijze wordt gebruikt.

Art. 2.3.19. Eigen ten persoonlijke titel⁵⁶

§ 1 Eigen zijn, ongeacht het tijdstip van verkrijging:

1. de klederen en voorwerpen voor persoonlijk gebruik;
2. het literaire, artistieke of industriële eigendomsrecht;
3. het recht op herstel van persoonlijke lichamelijke of morele schade;
4. het recht op een pensioen, lijfrente of soortgelijke uitkering, dat een der echtgenoten alleen bezit;
5. de lidmaatschapsrechten verbonden aan vennootschapsaandelen die met gemeenschappelijke gelden zijn verkregen en op naam van één echtgenoot zijn ingeschreven, met inbegrip van het recht om als eigenaar van deze aandelen te handelen, voor zover het gaat, hetzij om een vennootschap die onderworpen is aan wettelijke of statutaire regels, of overeenkomsten tussen vennoten, die de overdracht van aandelen beperken, hetzij om een vennootschap waarin enkel die echtgenoot zijn professionele activiteit als zaakvoerder of beheerder uitoefent;
6. het recht op goederen die een echtgenoot exclusief voor de uitoefening van zijn beroep of de uitbating van zijn bedrijf aanwendt, met inbegrip van het recht om als eigenaar van deze beroepsgoederen te handelen, tenzij de echtgenoten samen dat beroep uitoefenen of dat bedrijf uitbaten;
7. het recht op cliënteel, met inbegrip van het recht om als eigenaar van het cliënteel te handelen, tenzij het cliënteel is opgebouwd binnen een beroep dat de echtgenoten samen uitoefenen of een bedrijf dat ze samen uitbaten

§ 2 Eveneens eigen zijn:

1. de schadevergoeding uitgekeerd aan een echtgenoot, voor zover deze vergoeding strekt tot herstel van zijn persoonlijke ongeschiktheid, die betrekking heeft op de niet economisch waardeerbare gevolgen van de aantasting van de fysieke en psychische integriteit in zijn dagelijks leven;
2. de verzekerde prestatie verbonden aan een individuele levensverzekeringsovereenkomst die door een van de echtgenoten tijdens het stelsel gesloten is, indien ze bij de ontbinding van het stelsel ten voordele van de andere echtgenoot verschuldigd is.

⁵⁶ Art. 1401 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976; § 1 genummerd bij art. 14, a) wet van 22 juli 2018; § 1, enig lid, punt 5 werd ingevoegd bij het enig art. wet van 1 april 1987 (*B.S.*, 22 april 1987) en vervangen bij art. 14, a) wet van 22 juli 2018; §1, enig lid, punten 6 en 7 werden ingevoegd bij art. 14, b) wet van 22 juli 2018; § 2 werd ingevoegd bij art. 14, c) wet van 22 juli 2018.

<i>Onderafdeling 3. Bewijs en wederbelegging</i> ⁵⁷
Art. 2.3.20. Bewijs ⁵⁸
<p>Ten aanzien van derden moet het eigendomsrecht van elk der echtgenoten op een goed dat niet van persoonlijke aard is, bij gebreke van boedelbeschrijving of tegen een bezit volgens de bepalingen van artikel 2229, bewezen worden aan de hand van titels met vaste dagtekening, van bescheiden van een openbare dienst of vermeldingen in regelmatig gehouden of opgemaakte registers, bescheiden of borderellen door de wet opgelegd of door het gebruik bekrachtigd.</p> <p>Tussen de echtgenoten onderling mag het bewijs van eigendom van dezelfde goederen of van schuldvorderingen geleverd worden door alle bewijsmiddelen⁵⁹.</p>
Art. 2.3.21. Wederbelegging ⁶⁰
<p>§ 1. Wederbelegging wordt geacht te zijn gedaan ten aanzien van een der echtgenoten, wanneer deze bij de aankoop van een onroerend goed verklaard heeft dat de aankoop geschiedt om hem tot wederbelegging te dienen en voor meer dan de helft betaald is uit de opbrengst van de vervreemding van een eigen onroerend goed of uit gelden waarvan het eigen karakter behoorlijk is aangetoond.</p> <p>§ 2. De echtgenoot die een onroerend goed verkrijgt door middel van gemeenschappelijke gelden, kan in de akte een verklaring van vervroegde wederbelegging doen. Voor zover de echtgenoot binnen twee jaar na de datum van de akte meer dan de helft terugbetaalt van het bedrag dat uit het gemeenschappelijk vermogen is opgenomen, wordt het verkregen goed⁶¹ een eigen goed te rekenen van de terugbetaling.</p> <p>§ 3. Wederbelegging wordt geacht te zijn gedaan ten aanzien van een echtgenoot wanneer komt vast te staan dat de verkrijging van roerende goederen voor meer dan de helft betaald is uit gelden of uit</p>

⁵⁷ Oude paragraaf 2 'wederbelegging', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Omwille van de samenhang en de logica worden hier ook de regels met betrekking tot het bewijs van eigendom in hoofde van een echtgenoot overgenomen. Deze regels hoorden inderdaad niet in het oude artikel 1399, zoals reeds aangegeven. Op deze bewijsregels sluiten ook de bepalingen aan die de vorm- en grondvoorwaarden vermelden voor een belegging of wederbelegging van eigen goederen.

⁵⁸ Dit artikel herneemt de leden 2 en 3 van art. 1399 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976; derde lid werd gewijzigd bij art. 12 wet van 22 juli 2018.

⁵⁹ De woorden "middelen, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens en zelfs van algemene bekendheid" worden vervangen door het woord "bewijsmiddelen". Zo wordt deze bepaling in overeenstemming gebracht met het nieuwe boek 8 van het BW inzake het bewijsrecht. Het is immers niet meer nodig te preciseren dat onder die bewijsmiddelen ook getuigenissen en vermoedens begrepen zijn, want dat volgt uit de uitdrukking 'alle bewijsmiddelen' zelf (zie art. 8.28, 8.29 en 8.31 BW). De algemene bekendheid wordt niet overgenomen als toegelaten bewijsmiddel tussen echtgenoten, omdat dit bewijsmiddel nergens gedefinieerd is en ook in boek 8 van het nieuw BW niet voorkomt. Men ziet overigens het nut niet in van een bewijs door algemene bekendheid als men weet dat feitelijke vermoedens zoals in boek 8 van het nieuwe BW omschreven (art. 8.29 alinea 2 nieuw BW) reeds aanvaard worden: ernstige precieze en overeenstemmende aanwijzingen kunnen volstaan, zelfs één enkele ernstige en precieze aanwijzing, als de rechter de bewijswaarde ervan aanvaardt.

⁶⁰ Dit artikel integreert de art. 1402 (§ 1 nieuw) 1403 (§2 nieuw) en 1404 (§ 3 nieuw) oud BW, omwille van hun samenhang. Ze regelen immers alle aspecten van de wederbelegging: de onroerende wederbelegging (§1), de vervroegde wederbelegging (§2) en de roerende wederbelegging (§ 3). De art. 1402 en 1403 werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Art. 1404 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, werd gewijzigd bij art. 15 wet van 22 juli 2018.

⁶¹ Het woord "verkregene" wordt vervangen door de woorden "verkregen goed" omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

de opbrengst van de vervreemding van andere goederen waarvan het karakter van eigen goed is aangetoond overeenkomstig de bepalingen van de voorgaande artikelen.

Onderafdeling 4. Baten van het gemeenschappelijk vermogen⁶²

Art. 2.3.22. Gemeenschappelijke goederen⁶³

§ 1. Gemeenschappelijk zijn:

1. de inkomsten uit de beroepsbezigheden van elk der echtgenoten, alle inkomsten of vergoedingen die ze vervangen of aanvullen, evenals de inkomsten uit openbare of particuliere mandaten; de opzeggingsvergoeding en andere uitkeringen waarop een echtgenoot wegens beëindiging van zijn arbeidsovereenkomst gerechtigd is, voor het deel daarvan dat overeenstemt met de opzeggingstermijn die tijdens het stelsel loopt;
2. de vruchten, inkomsten, interesten van hun eigen goederen;
3. de goederen geschenken of vermaakt aan de twee echtgenoten samen of aan een van hen onder beding dat die goederen gemeenschappelijk zullen zijn;
4. de schadevergoeding uitgekeerd aan een echtgenoot, voor zover deze vergoeding strekt tot herstel van zijn huishoudelijke of economische ongeschiktheid tijdens het stelsel;
5. de vermogenswaarde van de vennootschapsaandelen bedoeld in artikel 2.3.19, § 1, ⁶⁴;
6. de vermogenswaarde van de beroepsgoederen die door een van de echtgenoten met gemeenschappelijke gelden zijn verkregen, als het recht op die beroepsgoederen eigen is krachtens artikel 2.3.19 § 1, ⁶⁵;
7. de economische waarde van het cliënteel dat tijdens het stelsel door een van de echtgenoten in de uitoefening van zijn beroep of de uitbating van zijn bedrijf is opgebouwd, als het recht op dat cliënteel eigen is krachtens artikel 2.3.19 § 1, ⁶⁶;

§ 2. Eveneens gemeenschappelijk is⁶⁷ de verzekerde prestatie verbonden aan een individuele levensverzekeringsovereenkomst die door een van de echtgenoten tijdens het stelsel is gesloten en tijdens het stelsel aan een van hen verschuldigd is. Indien de prestatie als kapitaal wordt uitbetaald, is het volledige bedrag ervan gemeenschappelijk. Indien de prestatie als rente wordt uitbetaald, zijn zowel de rentebedragen die tijdens het stelsel zijn uitbetaald als de reserve die overeenstemt met de na de ontbinding van het stelsel nog verschuldigde rentes, gemeenschappelijk.

⁶² Oude paragraaf 2 'Baten van het gemeenschappelijk vermogen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁶³ Art. 1405 oud BW, vervangen bij art. 16 wet van 22 juli 2018.

⁶⁴ De kruisverwijzing naar art. 1401, §1, 5 wordt vervangen door art. 2.3.19, §1, 5, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

⁶⁵ De kruisverwijzing naar art. 1401, §1, 6 wordt vervangen door art. 2.3.19, §1, 6, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

⁶⁶ De kruisverwijzing naar art. 1401, §1, 7 wordt vervangen door art. 2.3.19, §1, 7, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

⁶⁷ Punt 8 wordt vervangen door paragraaf §2, met vooraan de toevoeging van de woorden "Eveneens gemeenschappelijk is". Deze aanpassing werd doorgevoerd om de structuur van dit nieuw artikel 2.3.22 parallel te houden met dat van art. 1401 § 1 oud BW (nu 2.3.19).

§ 3 ⁶⁸ . Zijn ten slotte ook gemeenschappelijk, alle goederen waarvan niet bewezen is dat zij aan een der echtgenoten eigen zijn ingevolge enige wetsbepaling.
<i>Onderafdeling 5. Lasten van de eigen vermogens en van het gemeenschappelijk vermogen</i> ⁶⁹
Art. 2.3.23. Voorhuwelijkse schulden en schulden ten laste van erfenissen en giften ⁷⁰
De schulden van de echtgenoten die dagtekenen van vóór het stelsel en de schulden ten laste van erfenissen en giften die hun toevallen tijdens het stelsel, blijven eigen schulden.
Art. 2.3.24. Overige eigen schulden ⁷¹
<p>Eigen zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de schulden door een der echtgenoten aangegaan in het uitsluitend belang van zijn eigen vermogen; 2. de schulden ontstaan uit een persoonlijke of zakelijke zekerheid door een der echtgenoten gesteld in een ander belang dan dat van het gemeenschappelijk vermogen; 3. de schulden behorende tot een door een der echtgenoten uitgeoefend beroep dat hem verboden is krachtens artikel 216, of ontstaan uit handelingen die een der echtgenoten niet mocht verrichten zonder de medewerking van de andere echtgenoot of zonder rechterlijke machtiging; 4. de schulden ontstaan uit een strafrechtelijke veroordeling of uit een onrechtmatige daad begaan door een der echtgenoten.
Art. 2.3.25. Gemeenschappelijke schulden ⁷²
<p>§ 1. Gemeenschappelijk zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de schulden aangegaan door beide echtgenoten, gezamenlijk of hoofdelijk; 2. de schulden aangegaan door een der echtgenoten ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen; 3. de schulden door een der echtgenoten aangegaan in het belang van het gemeenschappelijk vermogen; 4. de schulden ten laste van giften, aan de twee echtgenoten gezamenlijk of aan een van hen gedaan onder beding dat de gegeven of vermaakte goederen gemeenschappelijk zullen zijn; 5. de interesten die een bijzaak vormen van de eigen schulden van een der echtgenoten;

⁶⁸ Paragraaf 2 van art. 1405 oud wordt paragraaf 3 van dit nieuw artikel. De woorden "Gemeenschappelijk zijn ook" worden vervangen door de woorden "Zijn ten slotte ook gemeenschappelijk", omdat het woord 'eveneens' reeds in paragraaf 2 voorkomt.

⁶⁹ Oude paragraaf 4 'Lasten van de eigen vermogens en van het gemeenschappelijk vermogen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁷⁰ Art. 1406 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 17 wet van 22 juli 2018.

⁷¹ Art. 1407 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Voor de opsomming zijn de streepjes vervangen door nummers, overeenkomstig de richtlijnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

⁷² Art. 1408 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Dit artikel is nu onderverdeeld in 2 paragrafen. Voor de opsomming zijn de streepjes zijn vervangen door nummering, overeenkomstig de richtlijnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

<p>6. de onderhoudsschulden jegens verwanten⁷³ in de neerdalende⁷⁴ lijn van een der echtgenoten;</p> <p>§ 2. Zijn eveneens gemeenschappelijk, de schulden waarvan niet bewezen is dat zij aan een der echtgenoten eigen zijn ingevolge enige wetsbepaling.⁷⁵</p>
<i>Afdeling 2. Rechten van de schuldeisers⁷⁶</i>
Art. 2.3.26. Eigen schulden ⁷⁷
<p>§ 1. Onverminderd de paragrafen 2 tot 4⁷⁸ kan een eigen schuld van een der echtgenoten slechts verhaald worden op diens eigen vermogen en inkomsten.</p> <p>§ 2. De schulden die krachtens artikel 2.3.23⁷⁹ eigen zijn aan een der echtgenoten, kunnen worden verhaald op het gemeenschappelijk vermogen, in zoverre het verrijkt is door opnemings van eigen goederen van de schuldenaar.</p> <p>Het bewijs van de verrijking, dat rust op de schuldeiser, kan worden geleverd door alle bewijsmiddelen⁸⁰.</p> <p>§ 3. Schulden behorende tot een door een der echtgenoten uitgeoefend beroep dat hem verboden is met toepassing van artikel 216, of ontstaan uit handelingen die een der echtgenoten niet mocht verrichten zonder de medewerking van de andere echtgenoot of zonder rechterlijke machtiging, kunnen op het gemeenschappelijk vermogen niet worden verhaald dan in zoverre het uit dat beroep of die handelingen voordeel heeft getrokken</p> <p>Het bewijs van het voordeel, dat rust op de schuldeiser, kan worden geleverd door alle bewijsmiddelen⁸¹.</p>

⁷³ De term 'bloedverwanten' wordt vervangen door "verwanten" omdat de bloedband in het huidige familierecht niet meer relevant is voor het vaststellen van verwantschap. Bovendien vermijdt men hiermee een gebrek aan overeenstemming met de Franse terminologie, waar evenmin naar een bloedband wordt verwezen als er sprake is van een verwantschapsband.

⁷⁴ De term 'nederdalende' wordt vervangen door "neerdalende" omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

⁷⁵ Het gemeenschapsvermoeden voor schulden worden in een afzonderlijke paragraaf (§2) opgenomen, zoals het gemeenschapsvermoeden voor goederen dat in een afzonderlijke paragraaf (§ 3) van het nieuwe art. 2.3.22 is opgenomen; zo blijft het parallelisme tussen beide regels goed zichtbaar.

⁷⁶ Oude afdeling II 'Rechten van de schuldeisers', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁷⁷ Dit artikel integreert art. 1409, 1410, 1411 en 1412 oud BW, gelet op hun inhoudelijke samenhang en zonder wijziging van hun draagwijdte. Deze artikelen werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Dit artikel bevat nu de rechten van schuldeisers voor alle eigen schulden.

⁷⁸ Het woord "paragrafen" vervangt het woord "artikelen" omdat alle regels inzake betaling van eigen schulden nu in de verschillende paragrafen van dit enig artikel 2.3.26 zijn opgenomen; het gaat zoals aangegeven in de tekst om de paragrafen 2 tot en met 4.

⁷⁹ De kruisverwijzing naar art. 1406 wordt vervangen door art. 2.3.23, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

⁸⁰ De woorden "alle middelen, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens" worden vervangen door het woord "bewijsmiddelen", in overeenstemming met de termen die gebruikt worden in boek 8 van het nieuw BW. Zie de toelichting over de nieuwe redactie van art. 2.3.20 (voetnoot 59).

⁸¹ De woorden "alle middelen, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens" worden vervangen door het woord "bewijsmiddelen", in overeenstemming met de termen die gebruikt worden in boek 8 van het nieuw BW. Zie de toelichting over de nieuwe redactie van art. 2.3.20 (voetnoot 59).

<p>§ 4. Dezelfde regels gelden voor de schulden ontstaan uit een strafrechtelijke veroordeling van een der echtgenoten of uit een onrechtmatige daad door hem begaan.</p> <p>Indien het eigen vermogen van de echtgenoot-schuldenaar ontoereikend is, kunnen deze schulden bovendien op het gemeenschappelijk vermogen worden verhaald ten belope van de helft van zijn netto-baten.</p>
<p>Art. 2.3.27. Gezamenlijk aangegane schulden⁸²</p>
<p>Een schuld aangegaan door de twee echtgenoten, zelfs in verschillende hoedanigheid, kan zowel verhaald worden op het eigen vermogen van ieder van hen als op het gemeenschappelijk vermogen.</p>
<p>Art. 2.3.28. Gemeenschappelijke schulden⁸³</p>
<p>Gemeenschappelijke schulden kunnen zowel verhaald worden op het eigen vermogen van elk der echtgenoten als op het gemeenschappelijk vermogen.</p> <p>Op het eigen vermogen van de niet-contracterende echtgenoot mogen echter niet worden verhaald:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de schulden door een der echtgenoten aangegaan ten behoeve van de huishouding en de opvoeding van de kinderen, wanneer zij lasten meebrengen die, gelet op de bestaansmiddelen van het gezin, buitensporig zijn; 2. de interesten die een bijzaak vormen van de eigen schulden van een der echtgenoten; 3. de schulden door een der echtgenoten aangegaan bij de uitoefening van zijn beroep; 4. de onderhoudsschulden jegens verwanten⁸⁴ in de neerdalende⁸⁵ lijn van een der echtgenoten.
<p><i>Afdeling 3. Bestuur van het gemeenschappelijk vermogen⁸⁶</i></p>
<p>Art. 2.3.29. Algemene bepaling⁸⁷</p>
<p>§ 1. Het bestuur omvat alle bevoegdheden van beheer, genot en beschikking⁸⁸.</p> <p>§ 2. De echtgenoten besturen het gemeenschappelijk vermogen in het belang van het gezin, naar de regels vervat in de artikelen 2.3.30 tot 2.3.38⁸⁹.</p>

⁸² Art. 1413 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁸³ Art. 1414 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁸⁴ De term 'bloedverwanten' wordt vervangen door "verwanten" omdat de bloedband in het huidige familierecht niet meer relevant is voor het vaststellen van verwantschap. Bovendien vermijdt men hiermee een gebrek aan overeenstemming met de Franse terminologie, waar evenmin naar een bloedband wordt verwezen als er sprake is van een verwantschapsband.

⁸⁵ De term 'nederdalende' wordt vervangen door "neerdalende" omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

⁸⁶ Oude afdeling III 'Bestuur van het gemeenschappelijk vermogen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁸⁷ Art. 1415 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁸⁸ De twee zinnen van dit artikel zijn in twee afzonderlijke paragrafen opgenomen, zodat duidelijk blijkt dat het om twee afzonderlijke regels gaat.

⁸⁹ De woorden "navolgende regels" worden vervangen door de woorden "regels vervat in de artikelen 2.3.30 tot 2.3.38, overeenkomstig de richtlijnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

Art. 2.3.30. Afzonderlijk uit te oefenen bevoegdheden ⁹⁰
Het gemeenschappelijk vermogen wordt bestuurd door de ene of door de andere echtgenoot die de bestuursbevoegdheden alleen kan uitoefenen, onder verplichting ⁹¹ voor ieder van hen om de bestuurshandelingen van de andere te eerbiedigen.
Art. 2.3.31. Beroepsuitoefening ⁹²
De echtgenoot die een beroep uitoefent, verricht alle bestuurshandelingen die voor deze uitoefening verantwoord zijn alleen. Wanneer beide echtgenoten samen een zelfde beroep uitoefenen, is beider medewerking vereist voor alle handelingen behalve die van beheer.
Art. 2.3.32. Gezamenlijk uit te oefenen bevoegdheden ⁹³
Onverminderd het bepaalde in artikel 2.3.31 ⁹⁴ , is de toestemming van beide echtgenoten vereist om: 1° a) voor hypotheek vatbare goederen te verkrijgen, te vervreemden of met zakelijke rechten te bezwaren; b) een handelszaak of enig bedrijf te verkrijgen, over te dragen of in pand te geven; c) een huurovereenkomst voor langer dan negen jaar te sluiten, te vernieuwen of op te zeggen en een handelshuur of pachtovereenkomst toe te staan; 2° a) een hypothecaire schuldvordering over te dragen of in pand te geven; b) de prijs van een vervreemd onroerend goed of de terugbetaling van een hypothecaire schuldvordering in ontvangst te nemen en opheffing te verlenen van hypothecaire inschrijvingen; c) een legaat of een schenking te aanvaarden of te verwerpen, wanneer bedongen is dat de vermaakte of geschonken goederen gemeenschappelijk zullen zijn; d) een lening aan te gaan; e) een consumentenkrediet aan te gaan ⁹⁵ , behalve wanneer dit krediet noodzakelijk is ⁹⁶ voor de huishouding of de opvoeding van de kinderen.

⁹⁰ Art. 1416 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

⁹¹ De term "gehoudenheid" wordt vervangen door "verplichting" omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

⁹² Art. 1417 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij 18 wet van 22 juli 2018.

⁹³ Art. 1418 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976; enig lid, 2°, e), en gewijzigd bij art. 75 wet van 24 maart 2003.

⁹⁴ De kruisverwijzing naar art. 1417 wordt vervangen door art. 2.3.31, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

⁹⁵ De woorden "kredietovereenkomst, bedoeld door de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet te sluiten" worden vervangen door de woorden "consumentenkrediet aan te gaan" omdat de wet op het consumentenkrediet is overgeheveld naar het Wetboek van Economisch recht.

⁹⁶ De woorden "behalve wanneer die handelingen noodzakelijk zijn" worden vervangen door "behalve wanneer dit krediet noodzakelijk is". Het woord "handelingen" stond in de oorspronkelijke versie van art. 1418, 2, e, van het Burgerlijk Wetboek (vervangen bij de wet van 14 juli 1976) in de meervoudsvorm, omdat er toen in dit lid meerdere verrichtingen werden vernoemd: "te kopen of te lenen op afbetaling, een persoonlijke lening aan te gaan". Na de wijziging van dit lid door art. 75 van de wet van 24 maart 2003 werden al deze handelingen teruggebracht tot één enkele: "het aangaan van een kredietovereenkomst, bedoeld door de wet van 12 juni

Art. 2.3.33. Schenking ⁹⁷
De ene echtgenoot kan zonder de toestemming van de andere niet onder de levenden beschikken om niet over goederen die deel uitmaken van het gemeenschappelijk vermogen.
Art. 2.3.34. Weigering of onmogelijkheid tot wilsuiting ⁹⁸
Indien een echtgenoot zonder wettige reden weigert toestemming te geven of indien hij in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven, kan de andere echtgenoot zich door de familierechtbank laten machtigen om een van de handelingen genoemd in de artikelen 2.3.31, tweede lid, 2.3.32 en 2.3.33 ⁹⁹ , alleen te verrichten.
Art. 2.3.35. Verbod of machtiging als beschermingsmaatregel ¹⁰⁰
Iedere echtgenoot kan aan de familierechtbank vragen dat aan de andere echtgenoot verbod wordt opgelegd om enige bestuurshandeling te verrichten die hem nadeel kan berokkenen of de belangen van het gezin kan schaden. De rechtbank kan machtiging verlenen tot het verrichten van die daad of aan haar machtiging bepaalde voorwaarden verbinden.
Art. 2.3.36. Nietigheid als handhavingsmaatregel ¹⁰¹
Op verzoek van een der echtgenoten die bewijst dat hij een wettig belang heeft en onverminderd de rechten van de te goeder trouw zijnde derden, kan de familierechtbank elke handeling nietig verklaren, die de andere echtgenoot heeft verricht: 1° in strijd met de bepalingen van de artikelen 2.3.31, tweede lid, 2.3.32 en 2.3.33 ¹⁰² ; de nietigverklaring van de handelingen genoemd in artikel 2.3.32, 2° ¹⁰³ vereist ¹⁰⁴ bovendien een benadeling; 2° in strijd met een verbod of met de voorwaarden die de rechter heeft gesteld; 3° met bedrieglijke benadeling van de rechten van de eiser.

1991 op het consumentenkrediet te sluiten'. Het woord 'handelingen' is toen echter in de meervoudsvorm blijven staan, hoewel er nog slechts sprake was van één enkele verrichting. Dit wordt nu rechtgezet.

⁹⁷ Art. 1419 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976; oud tweede lid wordt opgeheven bij art. 19 wet van 22 juli 2018.

⁹⁸ Art. 1420 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 91 wet van 30 juli 2013.

⁹⁹ De kruisverwijzing naar art. 1417, tweede lid, 1418 en 1419 wordt vervangen door art. 2.3.31, tweede lid, 2.3.32 en 2.3.33, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹⁰⁰ Art. 1421 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 92, 1° en 2° wet van 30 juli 2013.

¹⁰¹ Art. 1422 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 93 wet van 30 juli 2013.

¹⁰² De kruisverwijzing naar art. 1417, tweede lid, 1418 en 1419 wordt vervangen door art. 2.3.31, tweede lid, 2.3.32 en 2.3.33, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹⁰³ De kruisverwijzing naar art. 1418 2° wordt vervangen door art. 2.3.32, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹⁰⁴ Het woord "onderstelt" wordt vervangen door het woord "vereist", zodat de terminologie van het artikel overeenstemt met de draagwijdte ervan: het gaat wel degelijk om een vereiste en niet om een veronderstelling.

Het bewijs van goede trouw moet worden geleverd door de contracterende derde.
Art. 2.3.37. Vordering tot nietigverklaring ¹⁰⁵
<p>De vordering tot nietigverklaring moet op straffe van verval worden ingediend binnen een jaar na de dag waarop de handeling van de andere echtgenoot ter kennis is gekomen van de eiser, en uiterlijk voor de definitieve vereffening van het stelsel.</p> <p>Indien de echtgenoot overlijdt voordat het verval is ingetreden, beschikken zijn erfgenamen vanaf het overlijden over een nieuwe termijn van een jaar.</p>
Art. 2.3.38. Legaten ¹⁰⁶
<p>De legaten die een der echtgenoten maakt van het geheel of een deel van het gemeenschappelijk vermogen, mogen zijn aandeel in dat vermogen niet te boven gaan.</p> <p>Heeft het legaat betrekking op bepaalde goederen, dan kan de legataris ze alleen dan in natura opeisen wanneer die goederen, ten gevolge van de verdeling, toevallen aan de erfgenamen van de erflater; in het tegenovergestelde geval heeft de legataris ten laste van de nalatenschap van de erflater recht op de waarde van de vermaakte goederen, behoudens inkorting in beide gevallen indien daartoe grond bestaat.</p>
<i>Afdeling 4. Bestuur van het eigen vermogen</i> ¹⁰⁷
Art. 2.3.39. Alleenbestuur ¹⁰⁸
Iedere echtgenoot bestuurt zijn eigen vermogen alleen, onverminderd het bepaalde in artikel 215, eerste lid.
<i>Afdeling 5. Gemeenschappelijke bepaling met betrekking tot het bestuur van de eigen vermogens en het gemeenschappelijk vermogen</i> ¹⁰⁹
Art. 2.3.40. Ontnemen van bestuursbevoegdheid ¹¹⁰
<p>§ 1 Indien een der echtgenoten blijkt geeft van ongeschiktheid in het bestuur van het gemeenschappelijk vermogen zowel als van zijn eigen vermogen of de belangen van het gezin in gevaar brengt, kan de andere echtgenoot vorderen dat de bestuursbevoegdheden hem geheel of gedeeltelijk worden ontnomen.</p> <p>De familierechtbank kan dat bestuur opdragen, hetzij aan de eiser, hetzij aan een derde, die zij aanwijst.</p>

¹⁰⁵ Art. 1423 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹⁰⁶ Art. 1424 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹⁰⁷ Oude afdeling IV 'Bestuur van het eigen vermogen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹⁰⁸ Art. 1425 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹⁰⁹ Oude afdeling 'Gemeenschappelijke bepalingen voor het bestuur van de eigen vermogens en het gemeenschappelijk vermogen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹¹⁰ Art. 1426 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976; § 1 gewijzigd bij art. 94 wet van 30 juli 2013; § 2 vervangen bij art. 69 wet van 18 juni 2018; § 3 gewijzigd bij art. 15 wet van 30 december 2009; § 4 gewijzigd bij art. 138 wet van 17 maart 2013 en gewijzigd bij art. 44 wet van 21 december 2018.

Die beslissing kan worden herroepen, indien de redenen waarop zij gegrond was, komen te vervallen.
§ 2 De griffier van het rechtscollege dat een rechterlijke beslissing heeft uitgesproken waarbij aan een van de echtgenoten zijn bestuursbevoegdheden worden ontnomen of teruggegeven, stelt, wanneer deze beslissing in kracht van gewijsde is gegaan, het centraal huwelijksovereenkomstenregister hiervan in kennis ¹¹¹ .
§ 3 Indien de echtgenoot aan wie het bestuur onttrokken of teruggegeven wordt, zelfstandig een beroepsactiviteit uitoefent waarvoor hij in de Kruispuntbank van Ondernemingen moet ingeschreven zijn ¹¹² , geeft de griffier daarvan bericht aan die Kruispuntbank.
§ 4 Artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek is mede van toepassing.
<i>Afdeling 6. Ontbinding van het wettelijk stelsel</i> ¹¹³
<i>Onderafdeling 1. Algemene bepalingen</i> ¹¹⁴
Art. 2.3.41. Oorzaken van ontbinding ¹¹⁵
<p>Het wettelijk stelsel wordt ontbonden door:</p> <p>1° het overlijden van een der echtgenoten;</p> <p>2° de echtscheiding of de scheiding van tafel en bed;</p> <p>3° de gerechtelijke scheiding van goederen;</p> <p>4° de overgang naar een ander huwelijksvermogensstelsel.</p>
Art. 2.3.42. Boedelbeschrijving ¹¹⁶
In geval van ontbinding van het wettelijk stelsel door het overlijden van een der echtgenoten, door gerechtelijke scheiding van goederen, door echtscheiding of scheiding van tafel en bed op een der gronden vermeld in artikel 229, zijn de echtgenoten of is ¹¹⁷ de langstlevende echtgenoot gehouden een boedelbeschrijving ¹¹⁸ op te maken van de gemeenschappelijke roerende goederen en schulden.

¹¹¹ De woorden „overeenkomstig artikel 4 van de wet van 13 januari 1977 houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testamenten, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972 en tot invoering van een centraal huwelijksovereenkomstenregister” worden geschrapt, gelet op de integratie van de wet van 13 januari 1977 in het Burgerlijk Wetboek (ondertitel 3 over het centraal huwelijksovereenkomstenregister).

¹¹² De woorden “koopman is” worden vervangen door het woord “zelfstandig een beroepsactiviteit uitoefent waarvoor hij in de Kruispuntbank van Ondernemingen moet ingeschreven zijn” omdat de wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht de begrippen “koopman” of “handelaar” afschaft. Natuurlijke personen die als onderneming werkzaam zijn in de zin van deze wet moeten, behoudens uitzonderingen, in de Kruispuntbank voor ondernemingen ingeschreven zijn. Alleen voor hen die verplicht zijn zich in de KBO in te schrijven moet ook de uitspraak op grond van art. 2.3.40 in de KBO worden gemeld. De tekst van dit artikel wordt in overeenstemming daarmee herschreven.

¹¹³ Oude afdeling V ‘Ontbinding van het wettelijk stelsel’, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹¹⁴ Oude paragraaf §1 ‘Algemene bepalingen’, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹¹⁵ Art. 1427 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹¹⁶ Art. 1428 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 41 wet van 29 april 2001, bij art. 15 wet van 27 april 2007, bij art. 139 wet van 17 maart 2013 en bij art. 69/1 Wet van 18 juni 2018, zelf ingevoegd bij art. 172 wet van 21 december 2018.

¹¹⁷ Het woord “is” wordt gevoegd tussen de woorden “of” en “de” zodat de zinsconstructie volledig correct is.

¹¹⁸ De woorden “een beschrijving en een schatting” worden vervangen door het woord “boedelbeschrijving”. Dat is immers de geijkte term voor deze ‘beschrijving en schatting’ zoals nader in het Gerechtelijk Wetboek

Deze boedelbeschrijving¹¹⁹, waarvan de inhoud geregeld wordt bij de artikelen 1175 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek, mag onderhands geschieden, wanneer alle belanghebbende meerderjarige partijen daarmee instemmen en ingeval er minderjarigen of beschermde personen die krachtens artikel 492/1 onbekwaam werden verklaard om goederen te vervreemden, wanneer de vrederechter aangezocht bij verzoekschrift daarmee instemt.

Zij moet opgemaakt worden binnen drie maanden na het overlijden, na de melding van de echtscheiding of van de scheiding van tafel en bed de melding van de echtscheiding of van de scheiding van tafel en bed op de huwelijksakte, of de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het uittreksel uit de beslissing die de scheiding van goederen uitspreekt.

Bij gebreke van een boedelbeschrijving binnen die termijn kan elke belanghebbende partij de omvang van het gemeenschappelijk vermogen bewijzen door alle bewijsmiddelen¹²⁰.

Art. 2.3.43. Gevolgen van de ontbinding¹²¹

§ 1 De ontbinding van het stelsel heeft vereffening en verdeling ten gevolge.

Vooraf wordt voor elke echtgenoot een rekening opgemaakt van de vergoedingen tussen het gemeenschappelijk vermogen en zijn eigen vermogen.

Vervolgens wordt overgegaan tot de verrekening van de lasten, de verrekening van de vergoedingen¹²² en de verdeling van de netto-baten.

§ 2. De bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de verdeling en veiling en die van het Burgerlijk Wetboek betreffende de verdeling van nalatenschappen zijn van overeenkomstige toepassing.

§ 3 Voor de volgende goederen wordt in de te verdelen boedel¹²³ de waarde op het tijdstip van ontbinding van het stelsel, en niet op het tijdstip van verdeling opgenomen:

geregeld, zodat het past om de wettelijke uitdrukking hiervoor in dit artikel over te nemen. Een boedelbeschrijving in de zin van het Gerechtelijk Wetboek bevat steeds een schatting van de beschreven goederen, zodat dit niet gepreciseerd moet worden.

¹¹⁹ Ook hier wordt de term "beschrijving" consequent vervangen door het woord "boedelbeschrijving", om de reden in de vorige voetnoot toegelicht.

¹²⁰ De woorden "wettelijke middelen, zelfs de algemene bekendheid" worden vervangen door het woord "bewijsmiddelen", om dezelfde redenen als uiteengezet bij de toelichting over nieuwe redactie van art. 2.3.20 (zie voetnoot 59).

¹²¹ Dit artikel integreert art. 1430 (nieuw §1, §2 en §3) en 1431 (nieuw §4) oud BW, gelet op hun inhoudelijke samenhang en zonder wijziging van hun draagwijdte. Beide artikelen werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976; 1430 § 1 oud BW werd genummerd en 1430 § 2 oud BW werd ingevoegd bij art. 21 wet van 22 juli 2018. 1430 §1 oud BW wordt uitgesplitst in twee paragrafen: nieuw §1 omvat het eerste en tweede lid van oud §1 en nieuw §2 omvat het derde lid van oud §1. §2 werd hernummerd naar §3.

¹²² De woorden ", de verrekening van de vergoedingen" worden toegevoegd tussen de woorden "lasten" en "en de verdeling". De stap, die de wet uitdrukkelijk vermeldde onder paragraaf 4 van oude afdeling V 'Ontbinding van het wettelijk stelsel (art. 1442 tot 1444 oud BW, nu art. 2.3.49 in onderafdeling 4 van afdeling 6) werd in dit artikel, die de opsomming van vereffeningsverrichtingen bevat, niet opgenomen. Deze vergetelheid wordt nu verholpen.

¹²³ Het woord "massa" wordt vervangen door het woord "boedel" omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

- 1° de vermogenswaarde van de vennootschapsaandelen bedoeld in artikel 2.3.19 § 1, 5¹²⁴;
 2° de vermogenswaarde van de beroepsgoederen die door een van de echtgenoten met gemeenschappelijke gelden zijn verkregen, als het recht op die beroepsgoederen eigen is krachtens artikel 2.3.19 § 1, 6¹²⁵;
 3° de economische waarde van het cliënteel dat tijdens het stelsel door een van de echtgenoten in de uitoefening van zijn beroep of de uitbating van zijn bedrijf is opgebouwd, als het recht op dat cliënteel eigen is krachtens artikel 2.3.19 § 1, 7.¹²⁶

§ 4. De erfgenamen en erfopvolgers van de echtgenoten hebben dezelfde rechten en dezelfde verplichtingen als de echtgenoot die zij vertegenwoordigen.

Onderafdeling 2. Vergoedingsrekeningen¹²⁷

Art. 2.3.44. Vergoedingen aan het gemeenschappelijk vermogen¹²⁸

§1 Elk der echtgenoten is vergoeding verschuldigd ten belope van de bedragen die hij uit het gemeenschappelijk vermogen heeft opgenomen om een eigen schuld te voldoen en, in het algemeen, telkens als hij persoonlijk voordeel heeft getrokken uit het gemeenschappelijk vermogen.

§2 De echtgenoot die zijn beroep uitoefent binnen een vennootschap waarvan de aandelen hem eigen zijn, is aan het gemeenschappelijk vermogen een vergoeding verschuldigd voor de netto beroepsinkomsten die het gemeenschappelijk vermogen niet heeft ontvangen en redelijkerwijze had kunnen ontvangen indien het beroep niet binnen die¹²⁹ vennootschap was uitgeoefend.

§3 Aan het gemeenschappelijk vermogen is eveneens vergoeding verschuldigd ten belope van de schade die het heeft geleden wegens een van de handelingen bedoeld in artikel 2.3.36¹³⁰, indien die schade niet geheel is hersteld door de nietigverklaring van de handeling of indien de nietigverklaring niet is gevraagd of verkregen.

Art. 2.3.45. Vergoedingen aan het eigen vermogen¹³¹

¹²⁴ De kruisverwijzing naar art. 1401 §1, 5 wordt vervangen door art. 2.3.19 §1, 5 gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹²⁵ De kruisverwijzing naar art. 1401 §1, 6 wordt vervangen door art. 2.3.19 §1, 6 gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹²⁶ De kruisverwijzing naar art. 1401 §1, 7 wordt vervangen door art. 2.3.19 §1, 7 gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹²⁷ Oude paragraaf § 2 'Vergoedingsrekeningen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹²⁸ Dit artikel integreert art. 1432 oud BW (eerste lid wordt §1 en tweede lid wordt §2) en art. 1433 oud BW (nieuw §3), gelet op hun inhoudelijke samenhang, zonder wijziging van hun draagwijdte. Beide artikelen werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976; Art. 1432 tweede lid oud BW werd ingevoegd bij art. 22 wet van 22 juli 2018. Alle oorzaken van vergoedingen ten voordele van het gemeenschappelijk vermogen worden zo in één bepaling samengebracht.

¹²⁹ Het woord "een" wordt vervangen door het woord "die" om te verduidelijken dat de vergoeding concreet en specifiek wordt berekend ten aanzien van de inkomsten die het gemeenschappelijk vermogen niet uit de vennootschap heeft ontvangen waarin de echtgenoot werkzaam was. Onder de oude formulering, kon men deze bepaling zo interpreteren dat de vergoeding zou berekend worden verwijzend naar de inkomsten uit om het even welke vennootschap, wat evident niet de bedoeling was. De nieuwe formulering geeft dus beter de intentie van de wetgever (wet van 22 juli 2018) weer.

¹³⁰ De kruisverwijzing naar art. 1422 wordt vervangen door art. 2.3.36 gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹³¹ Art. 1434 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

Het gemeenschappelijk vermogen is vergoeding verschuldigd ten belope van de eigen of uit vervreemding van een eigen goed voortkomende gelden die in dat vermogen zijn gevallen en niet zijn belegd of wederbelegd, alsook, in het algemeen, telkens als het voordeel heeft getrokken uit de eigen goederen van een der echtgenoten.
Art. 2.3.46. Omvang en bewijs van de vergoedingen ¹³²
<p>§1 De vergoeding mag niet kleiner zijn dan de verarming van het vergoedingsgerechtigde vermogen. Hebben de in het vergoedingsplichtige vermogen gevallen bedragen en gelden echter gediend tot het verkrijgen, instandhouden of verbeteren van een goed, dan zal de vergoeding gelijk zijn aan de waarde of de waardevermeerdering van dat goed, hetzij bij de ontbinding van het stelsel indien het zich op dat tijdstip bevindt in het vergoedingsplichtige vermogen, hetzij op de dag van de vervreemding indien het voordien vervreemd is; is het vervreemde goed vervangen door een ander goed, dan wordt de vergoeding geschat op de grondslag van dat nieuwe goed.</p> <p>§2 De vergoedingen brengen van rechtswege interest op vanaf de dag van de ontbinding van het stelsel.</p> <p>§ 3. Het recht op vergoeding kan door alle bewijsmiddelen¹³³ worden bewezen</p>
Art. 2.3.47. Saldering van de vergoedingsrekeningen ¹³⁴
<p>§1 De vergoedingen door een der echtgenoten verschuldigd aan het gemeenschappelijk vermogen en de vergoedingen die het gemeenschappelijk vermogen hem verschuldigd is, doen elkaar teniet ten belope van het kleinste bedrag.</p> <p>§2 Indien beide echtgenoten vergoedingen te vorderen hebben of verschuldigd zijn, doen hun wederzijdse vorderingen en schulden elkaar teniet ten belope van het kleinste bedrag.</p> <p>§ 3. Alleen de echtgenoot die de grootste vordering of schuld heeft, zal nog een vergoeding te vorderen of te voldoen hebben ten belope van het verschil tussen de wederzijdse vorderingen of schulden.</p>
<i>Onderafdeling 3. Verrekening van de lasten¹³⁵</i>
Art. 2.3.48. Betaling van gemeenschapsschulden ¹³⁶

¹³² Dit artikel integreert art. 1435 (nieuw §1) en art. 1436 (nieuw §2 en §3) oud BW, gelet op hun inhoudelijke samenhang, zonder wijziging van hun draagwijdte. Beide artikelen werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. De omvang van, de interest op en het bewijs van individuele vergoedingsrekeningen is nu opgenomen in één artikel.

¹³³ Het woord "middelen" wordt vervangen door het woord "bewijsmiddelen", om deze bepaling in overeenstemming te brengen met het nieuwe boek 8 BW inzake het bewijsrecht, zoals toegelicht in voetnoot 59.

¹³⁴ Dit artikel integreert art. 1437 (nieuw §1) en art. 1438 (nieuw §2), gelet op hun inhoudelijke samenhang, zonder wijziging van hun draagwijdte. Beide artikelen werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. De wijze waarop de individuele vergoedingsrekeningen worden gesaldeerd, is dus nu opgenomen in één artikel.

¹³⁵ Oude paragraaf §3 'Verrekening van de lasten', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹³⁶ Art. 1439 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

Onverminderd de rechten van de hypothecaire en bevoorrechte schuldeisers, moeten de gemeenschappelijke schulden die overeenkomstig artikel 2.3.28¹³⁷ verhaalbaar zijn op de drie vermogens, worden voldaan vóór de schulden die alleen verhaalbaar zijn op het gemeenschappelijk vermogen en op het vermogen van een der echtgenoten.

*Onderafdeling 4. Verrekening van de vergoedingen*¹³⁸

Art. 2.3.49. Betaling van de vergoedingsschuld¹³⁹

§1¹⁴⁰ De echtgenoot die nog vergoeding verschuldigd is, voldoet die, hetzij door mindere ontvangst, hetzij door betaling, aan de te verdelen boedel, van de waarde van de vergoedingsschuld.

De voldoening door mindere ontvangst gebeurt, hetzij door verrekening op het aandeel van de echtgenoot-schuldenaar, hetzij door vooruitneming door de andere echtgenoot

§ 2¹⁴¹. De echtgenoot die nog vergoeding te vorderen heeft, neemt ter voldoening hiervan goederen van een gelijke waarde uit de verdelen boedel vooraf.

¹³⁷ De kruisverwijzing naar art. 1414 wordt vervangen door art. 2.3.28 gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹³⁸ Oud paragraaf §4 'Verrekening van de vergoedingen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹³⁹ Dit artikel integreert art. 1442 (nieuwe §2 en §3), art. 1443 (nieuwe §1) en art. 1444 (nieuwe § 4) oud BW, gelet op hun inhoudelijke samenhang. Deze artikelen werden alle drie vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Art. 1442 oud BW werd gewijzigd bij art. 95 wet van 30 juli 2013 en bij art. 24 wet van 22 juli 2018. Art. 1443 oud BW werd gewijzigd bij art. 96 wet van 30 juli 2013.

¹⁴⁰ Deze eerste paragraaf is gebaseerd op artikel 1443 oud BW, dat voorziet in de verrekening van vergoedingen door betaling of door vooruitneming, maar wordt herschreven naar analogie met artikel 858 § 1 eerste lid BW zoals gewijzigd door de erfwet van 31 juli 2017. De verrichting van inbreng in waarde in een nalatenschap, en de voldoening van een vergoeding in waarde in een gemeenschap, zijn immers identieke technieken. Daarom moeten ze door overeenstemmende regels worden beheerst. Verder wordt de term 'voorafneming' vervangen door 'vooruitneming' omdat die term ook voor de inbreng wordt gebruikt: een identieke techniek moet ook met een identieke term worden aangewezen. Overigens is het niet nodig dat de wet van voorziet in regelingen die het akkoord van partijen vereisen, vermits deze akkoorden ook mogelijk zijn als de wet ze niet vermeldt. Wanneer er daarentegen geschillen rijzen, wat artikel 1443 in acht neemt, kan men sedert de inwerkingtreding van de wet van 13 augustus 2011 op de gerechtelijke verdeling, niet langer toelaten dat afzonderlijke betwistingen over specifieke punten voor de familierechtbank worden gebracht, wat artikel 1443 met name toelaat voor wat de waarde van de vooruit te nemen goederen betreft. Alle betwistingen moeten binnen een unieke procedure worden geïntegreerd, en men kan de mogelijkheid van losstaande vragen voor specifieke aspecten van de vereffening of de verdeling niet behouden. Dit betekent echter niet dat de draagwijdte van de actuele bepaling fundamenteel zou zijn gewijzigd.

¹⁴¹ Deze tweede paragraaf is gebaseerd op artikel 1442, eerste lid oud BW, die ook voorziet in de verrekening van een vergoeding door vooruitneming, maar zonder te voorzien in de mogelijkheid van verrekening door betaling, want nochtans zal moeten gebeuren indien de andere echtgenoot niet instemt of de familierechtbank de machtiging niet verleent. Om dezelfde redenen als uiteengezet in de vorige voetnoot, worden de modaliteiten voor deze verrekening hier verwoord naar analogie met de regels inzake inbreng in een nalatenschap en in overeenstemming met de actuele regels inzake de gerechtelijke verdeling.

§3 ¹⁴² De vooruitneming waarvan sprake in de paragraaf 1 en 2 mag geen afbreuk doen aan de rechten van toewijzing die de andere echtgenoot bezit op grond van de artikelen 2.3.13 en 2.3.14 ¹⁴³ .
§ 4. De echtgenoot die zijn vergoeding niet geheel heeft kunnen verhalen op de boedel ¹⁴⁴ , wordt schuldeiser van de andere echtgenoot ten belope van de helft van hetgeen hij niet ontvangen heeft.
<i>Onderafdeling 5. Verdeling¹⁴⁵</i>
Art. 2.3.50. Netto-verdeling ¹⁴⁶
§ 1. Indien er een batig saldo is, wordt dit bij helften verdeeld.
§ 2. Elk der echtgenoten staat met al zijn goederen in voor de gemeenschappelijke schulden die overblijven na de verdeling.
Evenwel zal iedere echtgenoot, voor de gemeenschappelijke schulden die tijdens het stelsel niet verhaalbaar waren op zijn eigen vermogen, slechts instaan ten belope van hetgeen hij ontvangen heeft bij de verdeling.
§3. Voor zover in de akte van verdeling niet anders is bepaald, kan de echtgenoot die na de verdeling een gemeenschappelijke schuld betaalt, de helft van hetgeen hij betaald heeft, op de andere echtgenoot verhalen.
§ 4. Tenzij anders is bedongen, draagt iedere echtgenoot voor de helft bij in de kosten van vereffening en verdeling.
<i>Onderafdeling 6. Schulden tussen echtgenoten¹⁴⁷</i>
Art. 2.3.51. Betaling en interesten ¹⁴⁸

¹⁴² Deze derde paragraaf is gebaseerd op artikel 1442, tweede lid oud BW, waar het inhoudelijk volkomen mee overeenstemt. Hoe dan ook gaat het recht op toewijzing bij voorrang zoals bij wet geregeld voor op de eventuele mogelijkheid van een vooruitneming ter voldoening van een vergoeding. Dit kan natuurlijk niet anders zijn voor de vooruitneming waarvan sprake in § 1 dan voor de vooruitneming waarvan sprake in § 2.

¹⁴³ De kruisverwijzing naar art. 1389/1 en 1389/2 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.13 en 2.3.14, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹⁴⁴ Deze vierde paragraaf herneemt de regel van artikel 1444 oud BW, maar de woorden "het gemeenschappelijk vermogen" worden vervangen door de woorden "de boedel". Het gemeenschappelijk vermogen is immers al ontbonden, en bestaat dus niet meer op het ogenblik waarop het verhaal wordt uitgeoefend. Er is vanaf de ontbinding sprake van een te verdelen 'boedel' (in de vereffeningspraktijk ook genaamd 'postcommunitaire onverdeeldheid').

¹⁴⁵ Oude paragraaf §5 'Verdeling'.

¹⁴⁶ Dit artikel integreert art. 1440 (nieuwe §2) art. 1441 (nieuwe §3), art. 1445 (nieuwe §1) en art. 1449 (nieuwe §4) oud BW, gelet op hun inhoudelijke samenhang en zonder wijziging van hun draagwijdte. Al deze bepalingen werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Art. 1440 oud BW werd gewijzigd bij art. 23 wet van 22 juli 2018. Dit artikel bevat zo zowel de regels m.b.t. het principe van de betaling van de schulden vóór de verdeling (netto-verdeling) als de regels m.b.t. de gevolgen van de niet betaling van het passief uiterlijk bij de verdeling.

¹⁴⁷ Oude paragraaf §6 'Schulden tussen echtgenoten'

¹⁴⁸ Art. 1450 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. De twee leden van dit artikel zijn in twee paragrafen opgenomen voor een betere leesbaarheid: het gaat wel degelijk om twee onderscheiden aspecten van het lot van die schulden; (§ 1) hoe kan betaling ervan tijdens het stelsel worden gevorderd en (§2) vanaf wanneer brengen ze interesten op?

§ 1. Schuldvorderingen van de ene echtgenoot op de andere kunnen tijdens het wettelijk stelsel alleen verhaald worden op de eigen goederen van de schuldenaar.

§ 2. Deze schuldvorderingen brengen van rechtswege interest op, te rekenen van de dag van de ontbinding van het stelsel.

Hoofdstuk 4. Overeenkomsten die het wettelijk stelsel kunnen wijzigen¹⁴⁹

Afdeling 1. Algemene bepaling¹⁵⁰

Art. 2.3.52. Toegelaten afwijkingen¹⁵¹

Echtgenoten die een stelsel van gemeenschap van goederen hebben bedongen, mogen niet afwijken van de regels van het wettelijk stelsel die betrekking hebben op het bestuur over het eigen en het gemeenschappelijk vermogen. Onder voorbehoud van het bepaalde in de artikelen 2.3.1 tot 2.3.3¹⁵², kunnen zij bij huwelijksovereenkomst¹⁵³ elke andere wijziging aanbrengen in het wettelijk stelsel.

Zij kunnen met name overeenkomen¹⁵⁴:

1. dat het gemeenschappelijk vermogen al hun tegenwoordige en toekomstige goederen of een deel ervan zal omvatten;
2. dat er tussen hen algehele gemeenschap zal zijn;
3. dat een van de echtgenoten recht zal hebben op een vooruitmaking¹⁵⁵;
4. dat in geval van ontbinding van het huwelijk door het overlijden van een der echtgenoten, het gemeenschappelijk vermogen in ongelijke delen zal worden verdeeld of geheel aan een der echtgenoten zal verblijven.

Zij blijven onderworpen aan de regels van het wettelijk stelsel waarvan hun huwelijksovereenkomst¹⁵⁶ niet afwijkt.

¹⁴⁹ Oud Hoofdstuk III 'Overeenkomsten die het wettelijk stelsel kunnen wijzigen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹⁵⁰ Nieuwe onderafdeling 1 'Algemene bepaling'.

¹⁵¹ Art. 1451 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹⁵² De kruisverwijzing naar art. 1388 en 1389 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.1 tot 2.3.3., gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit. Elk van deze drie art. bevat specifieke beperkingen die de echtgenoten bij de regeling van hun huwelijksovereenkomst moeten in acht nemen, en stemmen dus inhoudelijk overeen met de oude verwijzing naar art. 1388 (nu 2.3.1 en 2.3.2) en art. 1389 (nu 2.3.3).

¹⁵³ Het woord "huwelijkscontract" wordt vervangen door het woord "huwelijksovereenkomst", om de reeds toegelichte reden (zie voetnoot 3).

¹⁵⁴ In deze opsomming zijn de streepjes vervangen door nummers, overeenkomstig de richtlijnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

¹⁵⁵ Het woord "vooruitneming" wordt vervangen door het woord "vooruitmaking". In de verdere bepalingen van dit hoofdstuk gebruikt men immers steeds de term 'vooruitmaking'. Om te vermijden dat men zou kunnen denken dat het om twee onderscheiden bedingen gaat, wordt een uniforme term gebruikt.

¹⁵⁶ Het woord "huwelijkscontract" wordt vervangen door het woord "huwelijksovereenkomst", om de reeds toegelichte reden (zie voetnoot 3).

Afdeling 2. Uitbreiding van het gemeenschappelijk vermogen¹⁵⁷

Art. 2.3.53. Inbreng¹⁵⁸

§ 1 Echtgenoten kunnen overeenkomen dat de tegenwoordige en toekomstige roerende of onroerende goederen, bedoeld in artikel 2.3.17¹⁵⁹, geheel of ten dele tot het gemeenschappelijk vermogen zullen behoren.

§ 2 Toekomstige echtgenoten die, voor het aangaan van het huwelijk, de volle eigendom van een onroerend goed verkrijgen, kunnen, voor zover zij ten gevolge van die verkrijging exclusief en ten belope van gelijke delen onverdeelde eigenaren zijn van dit goed, in de akte van eigendomsverkrijging een verklaring van anticipatieve inbreng opnemen. Door het louter feit van hun huwelijk, zal dit onroerend goed dan tot het gemeenschappelijk vermogen behoren, alsof ze de inbreng in hun huwelijksovereenkomst hadden bedongen.

De echtgenoten kunnen in hun huwelijksovereenkomst afwijken van het eerste lid.

De notaris schrijft de verklaring van anticipatieve inbreng, waarvan sprake in het eerste lid, in het centraal huwelijksovereenkomstenregister in.¹⁶⁰

§ 3. De schulden die open staan op het ogenblik van de inbreng en die door de echtgenoot inbrenger werden aangegaan om de ingebrachte goederen te verkrijgen, te verbeteren of in stand te houden, komen ten laste van het gemeenschappelijk vermogen, behoudens andersluidende overeenkomst.

§ 4. De echtgenoot die bepaalde goederen in het gemeenschappelijk vermogen heeft gebracht, kan bij de verdeling de nog in natura aanwezige goederen terugnemen, mits hij ze op zijn aandeel

¹⁵⁷ Oude paragraaf 1 'Bedingen tot uitbreiding van de gemeenschappelijke baten'. De nieuwe titel voor deze onderafdeling is gewijzigd ('gemeenschappelijk vermogen' in plaats van 'gemeenschappelijke baten') omdat dit beter de inhoud van de navolgende regels weergeeft: iedere uitbreiding van de gemeenschappelijke baten heeft immers ook een weerslag op de schulden. De inhoud van deze paragraaf (nu onderafdeling) is behouden maar twee bepalingen zijn niet overgenomen: de artikelen 1454 en 1456 oud BW, beiden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Ze moeten opgeheven worden, omdat ze zonder enig nut of relevantie zijn gebleken. In de praktijk komt men geen echtparen tegen die de inbreng in gemeenschap van een bepaald goed willen beperken tot een bepaald bedrag, noch de inbreng van de tegenwoordige en toekomstige goederen willen beperken tot een breukdeel ervan. Dergelijke inbrengen blijven uiteraard toegelaten (zoals bepaald in art. 1451 oud BW, nu art. 2.3.52), maar er is geen enkele reden om ze expliciet in het BW op te nemen. Indien een echtpaar een dergelijke inbreng overweegt, dan kan het de gevolgen ervan zelf in zijn huwelijksovereenkomst regelen.

¹⁵⁸ Dit artikel integreert art. 1452, § 1 (nieuw § 1), art. 1452, § 2 (nieuw § 2, eerste en tweede lid), art. 1395 §1/1 (nieuw §2, derde lid), art. 1452, § 3 (nieuw § 3) en art. 1455 (nieuw §4) oud BW, omwille van hun samenhang, en zonder wijziging van hun draagwijdte. Zo worden alle gevolgen van de inbreng in gemeenschap in een enkele bepaling samengebracht. Art. 1395 §1/1 oud BW was ingevoegd door art. 11 wet van 22 juli 2018. De art. 1452 en 1455 oud BW werden vervangen door art. 2 wet van 14 juli 1976; art. 1452, § 1 oud BW werd genummerd en de §§ 2 en 3 werden ingevoegd bij art. 28, 2°, wet van 22 juli 2018. Art. 1455 oud BW werd gewijzigd door art. 29 wet van 22 juli 2018.

¹⁵⁹ De kruisverwijzing naar art. 1399 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.17, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹⁶⁰ Dit lid herneemt de regel van art. 1395 §1/1, in andere bewoordingen (afgestemd op nieuw art. 2.3.9 §1) zonder wijziging van de draagwijdte. De verplichting tot inschrijving wordt, om redenen van logica, vermeld in het artikel waar de in te schrijven akte is vermeld. De sanctie die als algemene regel geldt wanneer de notaris de inschrijving van een huwelijksovereenkomst niet doet, wordt nu opgenomen in artikel 2.3.94 (Ondertitel 3 centraal huwelijksovereenkomstenregister), en wordt hier dus niet afzonderlijk vermeld.

toerekent naar hun waarde ten tijde van de verdeling. Deze bepaling is niet van toepassing op goederen die door beide echtgenoten gezamenlijk zijn ingebracht.

Art. 2.3.54. Algehele gemeenschap¹⁶¹

Komen de echtgenoten overeen dat er tussen hen algehele gemeenschap zal zijn, dan brengen zij al hun tegenwoordige en toekomstige goederen in het gemeenschappelijk vermogen, met uitzondering van die welke van persoonlijke aard zijn en van de rechten die uitsluitend aan de persoon verbonden zijn.

De algehele gemeenschap is in dat geval ook gehouden tot de schulden van de echtgenoten die dagtekenen van voor het stelsel en de schulden ten laste van erfenissen en giften die hun tijdens het stelsel toevallen¹⁶².

Afdeling 3. Bedingen tot afwijking van de wijze van vereffening en verdeling¹⁶³

Art. 2.3.55. Vooruitmaking¹⁶⁴

§ 1. Echtgenoten kunnen overeenkomen dat de langstlevende of een van hen indien die¹⁶⁵ het langst leeft, het recht zal hebben om vóór de verdeling, hetzij een bepaalde geldsom, hetzij bepaalde goederen in natura, hetzij een hoeveelheid of een percentage van een bepaalde categorie van goederen vooraf te nemen uit het gemeenschappelijk vermogen.

§ 2. Vooruitgemaakte goederen kunnen in beslag worden genomen voor de betaling van gemeenschappelijke schulden, behoudens verhaal van de begunstigde echtgenoot, wanneer het goederen in natura betreft, op de rest van het gemeenschappelijk vermogen.

Zodanig verhaal is eveneens mogelijk in geval van vervreemding door een der echtgenoten van een goed dat in natura vooruitgemaakt is.

¹⁶¹ Art. 1453 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹⁶² De woorden "al hun schulden" worden vervangen door de woorden "de schulden van de echtgenoten die dagtekenen van voor het stelsel en de schulden ten laste van erfenissen en giften die hun tijdens het stelsel toevallen". De uitdrukking 'al hun schulden' is immers te ruim, en geeft de bedoeling van de wetgever niet correct weer, zoals ook in de rechtsleer unaniem wordt bevestigd. De schulden die in art. 1407 oud BW (nu art. 2.3.23) zijn vermeld blijven immers ook in een stelsel van algehele gemeenschap eigen, te weten: schulden die vreemd zijn aan het gemeenschappelijk vermogen of tegen de regels voor het bestuur van het gemeenschappelijk vermogen in worden aangegaan. Alleen de 'tegenwoordige en toekomstige' schulden worden uiteindelijk door de algehele gemeenschap gedragen, vermits ook alle 'tegenwoordige en toekomstige' goederen in de algehele gemeenschap worden opgenomen.

¹⁶³ Vroeger paragraaf 3, nu nieuwe afdeling 3, waaronder zowel het beding dat afwijkt van de regels van de vereffening (vooruitmaking vóór verdeling) en bedingen die afwijken van de regels van de gelijke verdeling (ongelijke verdeling en verblijvingsbeding) worden opgenomen, omwille van hun logische samenhang. In het oud BW werden deze bedingen in twee afzonderlijke paragrafen (§2 Vooruitmaking en §3 Bedingen die afwijken van de regels van de gelijke verdeling van het gemeenschappelijk vermogen) opgenomen. Art. 1458 en 1464 oud BW, die handelen over de kwalificatie deze bedingen als huwelijksvoordeel, worden echter overgeheveld naar een nieuwe onderafdeling 4.

¹⁶⁴ Dit artikel integreert art. 1457 en art. 1460 oud BW, gelet op hun inhoudelijke samenhang, zonder wijziging van hun draagwijdte. Beide artikelen werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Alle regels inzake vooruitmaking zijn nu dus in één artikel ondergebracht.

¹⁶⁵ De woorden "een hunner indien hij" worden vervangen door de woorden "een van hen indien die", omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

Art. 2.3.56. Niet gelijke verdeling en verblijvingsbeding ¹⁶⁶
<p>§1 Echtgenoten kunnen overeenkomen dat de langstlevende of een van hen indien die¹⁶⁷ het langst leeft, bij de verdeling een ander deel dan de helft, of zelfs het gehele vermogen, zal ontvangen.</p> <p>§2 Indien de echtgenoten bij de verdeling van het gemeenschappelijk vermogen ongelijke aandelen verkrijgen, zijn zij tot de betaling van de gemeenschappelijke schulden gehouden naar evenredigheid van hun aandeel in de baten, onverminderd de toepassing van artikel 2.3.50¹⁶⁸.</p> <p>§3 Indien de akte van verdeling niet anders bepaalt, kan de echtgenoot die na de verdeling een gemeenschappelijke schuld betaalt boven het aandeel dat hij krachtens paragraaf 2 moet dragen¹⁶⁹, het meerdere op de andere echtgenoot verhalen.</p>
Afdeling 4. Huwelijksvoordelen ¹⁷⁰
Art. 2.3.57. Algemene regel ¹⁷¹
<p>§ 1. Voordelen die een echtgenoot uit de samenstelling, de werking, de vereffening of de verdeling van het gemeenschappelijk vermogen verkrijgt, worden huwelijksvoordelen genoemd.</p> <p>§ 2. Huwelijksvoordelen worden niet als schenkingen beschouwd, tenzij de wet anders bepaalt.</p>

¹⁶⁶ Dit artikel integreert art. 1461, 1462 en 1463 oud BW, gelet op hun inhoudelijke samenhang, zonder wijziging van hun draagwijdte. Deze art. werden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹⁶⁷ De woorden "een hunner indien hij" worden vervangen door de woorden "een van hen indien die", omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

¹⁶⁸ De kruisverwijzing naar art. 1440 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.50, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹⁶⁹ De woorden "de vorige artikelen te dragen heeft" worden vervangen door "paragraaf 2 moet dragen" omdat de verwijzing moet worden aangepast aan de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit, en om de woordkeuze aan te passen aan de eisen van helder en actueel juridisch taalgebruik.

¹⁷⁰ In deze nieuwe afdeling 4 worden de regels overgenomen over de definitie en de kwalificatie van huwelijksvoordelen. Deze regels waren tot hiertoe op verschillende plaatsen in het oud BW opgenomen, wat niet coherent was. Het gaat om art. 1429 oud BW, vervangen bij art. 38 wet van 10 december 2012; art. 1429bis oud BW, ingevoegd bij art. 39 wet van 10 december 2012 en §1 gewijzigd bij art. 20 Wet van 20 juli 2018; art. 1458, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976; art. 1464 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976; art. 1465 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976 en gewijzigd bij art. wet van 10 mei 2007 en bij art. 30 wet van 22 juli 2018.

De term huwelijksvoordelen gebruikt de wetgever tot hiertoe slechts in twee bepalingen (art. 1429 en 1429bis, § 2 oud BW). In andere bepalingen gebruikt hij andere termen, zoals 'huwelijksovereenkomst' (art. 1458 oud BW), 'huwelijksvoorwaarden' (art. 1464 oud BW) of 'voordelen' (art. 1429bis, § 1 oud BW en art. 1465 oud BW). Vermits deze diverse termen echter steeds op hetzelfde begrip wijzen, worden ze door een unieke en uniforme term vervangen; deze term 'huwelijksvoordelen' is ook de enige term die hiervoor in de rechtsleer en de rechtspraak wordt gehanteerd.

¹⁷¹ Dit nieuw artikel bevat enerzijds de definitie van huwelijksvoordelen, anderzijds de essentiële regel die huwelijksvoordelen onttrekt aan de toepassing van de regels van de schenkingen. Hoewel de tekst van dit artikel nieuw is, stemt de inhoud ervan volledig overeen met wat reeds werd bepaald in artikelen 1429bis, 1458, 1464 en 1465 oud BW. De definitie van het begrip 'huwelijksvoordelen' (§ 1 van dit nieuw artikel) is overgenomen van het oud art. 1429bis oud BW. Het essentieel kenmerk van een huwelijksvoordeel (§ 2 van dit nieuw artikel) is overgenomen van de artikelen 1458, eerste lid en 1464, eerste lid oud BW: het is geen schenking en het wordt dus niet aan de regels van de schenkingen onderworpen. Om duidelijk te maken dat aan de wettelijke regel hieromtrent niet wordt geraakt, worden de oorspronkelijke bewoordingen ongewijzigd behouden: huwelijksvoordelen 'worden niet als schenkingen beschouwd'. Dit is de regel, waarop uitzonderingen gelden, hetgeen wordt bevestigd door de woorden 'tenzij de wet anders bepaalt'.

Art. 2.3.58. Bijzondere regels ¹⁷²

<p>§ 1er. Indien er gemeenschappelijke kinderen zijn, wordt een huwelijksvoordeel ten aanzien van hen als een schenking¹⁷³ beschouwd voor het aandeel boven de helft dat aan de langstlevende echtgenoot wordt toegewezen in de waarde, op de dag van de toekenning¹⁷⁴ ervan, van de tegenwoordige of toekomstige goederen die de vooroverleden echtgenoot in het gemeenschappelijk vermogen heeft gebracht door een uitdrukkelijk beding in de huwelijksovereenkomst.</p>

¹⁷² De uitzonderingen die in het vorig artikel worden aangekondigd, worden in dit nieuw artikel nader uitgewerkt. Er zijn twee hypothesen, en dus twee paragrafen om ze toe te lichten. Eerst, de hypothese waar er gemeenschappelijke kinderen zijn (§ 1): deze hypothese was al, exemplatief, in art. 1458, tweede lid en in art. 1464 tweede lid, oud BW voorzien. Vervolgens, de hypothese waarin er niet gemeenschappelijke kinderen zijn (§2); deze hypothese was door art. 1465, eerste lid, oud BW gedekt. Ten slotte herneemt dit nieuw artikel ook de regel volgens dewelke de kinderen van een van de echtgenoten, die door de andere zijn geadopteerd, als gemeenschappelijke kinderen worden beschouwd (§3), zoals reeds voorzien in art. 1465, tweede lid oud BW.

¹⁷³ Deze eerste paragraaf herneemt de bewoordingen uit art. 1464 tweede lid oud BW, maar wordt ingeleid met de woorden "indien er gemeenschappelijke kinderen zijn" om het onderscheid duidelijker te maken met de uitzondering opgenomen in de nieuwe §2, die wordt ingeleid met de woorden "ingeval er kinderen zijn die niet gemeenschappelijk zijn". Zo worden beide hypothesen meteen duidelijk omschreven en onderscheiden.

Dat dit in art. 1464 oud BW niet uitdrukkelijk werd vermeld, kan worden verklaard door de geschiedenis van dit artikel. Op het moment dat deze tekst werd aangenomen (art. 1464 oud BW werd vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976) waren niet alleen kinderen, maar ook de ascendenten reservataire erfgenamen. Pas later, na de hervorming door de wet van 14 mei 1981, konden de ascendenten ten voordele van de langstlevende echtgenoot worden uitgesloten, en verloren ze in dat geval hun aanspraak op een reserve. Nu de ascendenten ingevolge de wet van 31 juli 2017 niet langer reservataire erfgenamen zijn, zijn (behoudens de langstlevende echtgenoot zelf) enkel nog de kinderen van de erflater reservataire: het gaat dan ofwel om gemeenschappelijke kinderen (hypothese door § 1 van dit art. 2.3.58 geïmplementeerd) ofwel om niet gemeenschappelijke kinderen (hypothese door § 2 van dit art. 2.3.58 geïmplementeerd).

Voor het overige zijn de bewoordingen in deze paragraaf identiek aan deze van art. 1464 tweede lid oud BW dezelfde, op drie verduidelijkingen na. De woorden 'ten aanzien van hen' zijn ingevoegd om te preciseren dat deze kwalificatie enkel geldt ten aanzien van gemeenschappelijke kinderen; ten aanzien van niet gemeenschappelijke kinderen, moet de volgende paragraaf worden toegepast. De woorden 'op de dag der verdeling' zijn vervangen door de woorden 'op de dag van hun toekenning', om de redenen hierna toegelicht. En de woorden 'het huwelijkscontract' worden vervangen door de woorden 'de huwelijksovereenkomst', om de reeds toegelichte reden (voetnoot 3).

¹⁷⁴ Indien er gemeenschappelijke kinderen zijn, geldt één en dezelfde grens voor de niet toepassing van de regels van de schenkingen. Deze grens wordt overschreden zodra goederen in de gemeenschap zijn gebracht, en voor meer dan de helft aan de langstlevende worden toegekend. Voor het geval van een vooruitmaking (art. 1458 tweede lid oud BW) wordt die grens getrokken bij de helft van de ingebrachte goederen zelf, en voor het geval van een ongelijke verdeling of een verblijvingsbeding (art. 1464, tweede lid oud BW), bij de helft van de *waarde* van de ingebrachte goederen. Het gevolg van de toepassing van de regels van de schenkingen wanneer deze grens overschreden is, is het risico van een inkorting wegens overschrijding van het beschikbaar deel van de nalatenschap van de eerst overleden echtgenoot.

Sedert de wet van 31 juli 2017 vindt de inkorting echter niet meer in natura plaats, en kan ze enkel in waarde worden gevorderd. Bovendien kan de vooruitmaking soms worden herleid tot een vordering in geld (art. 1460 oud BW, nu art. 2.3.55, § 2). Daarom is de regel zoals in artikel 1464 eerste lid oud BW geformuleerd overgenomen, en niet de regel van artikel 1458 eerste lid oud BW. Behalve op één punt: om één enkele regel in al die hypothesen te kunnen toepassen, moet verwezen worden naar de waarde ten tijde van de toekenning van het huwelijksvoordeel ten tijde van de verdeling (de vooruitmaking wordt immers voor de verdeling toegekend, en de andere voordelen worden door de verdeling toegekend). De aldus opnieuw geformuleerde paragraaf 1 zal overigens niet alleen toegepast worden op een beding van vooruitmaking en op bedingen van ongelijke verdeling of verblijvingsbedingen, maar zal, zoals een unanieme rechtsleer en rechtspraak aanvaardt, voor elk huwelijksvoordeel gelden, voor zover er gemeenschappelijke kinderen zijn.

§ 2. Ingeval er kinderen zijn die niet gemeenschappelijk zijn, wordt enkel de gelijke verdeling van hetgeen is overgespaard van de wederzijdse inkomsten der echtgenoten, al zijn die ongelijk, aan de toepassing van de regels van de schenkingen onttrokken.¹⁷⁵

Elk ander huwelijksvoordeel wordt, ten aanzien van hen, als een schenking beschouwd.

§ 3. Een kind van een van de echtgenoten dat gewoon of ten volle is geadopteerd door de andere echtgenoot, wordt beschouwd als een gemeenschappelijk kind.¹⁷⁶

Art. 2.3.59. Verval bij onwaardigheid¹⁷⁷

§ 1 Indien de langstlevende echtgenoot onwaardig is om van de overleden echtgenoot te erven, verliest hij ook alle huwelijksvoordelen.¹⁷⁸ Hij blijft evenwel gerechtigd op de helft van hetgeen is overgespaard van de wederzijdse inkomsten der echtgenoten, tenzij hem door de huwelijksvereenkomst een kleiner aandeel toekomt, dat hij in dat geval behoudt.

¹⁷⁵ Deze tweede paragraaf herneemt de regel uit art. 1465 eerste lid, eerste en tweede zin, oud BW, zonder wijziging van de draagwijdte ervan. De formulering is evenwel gewijzigd, voor een betere leesbaarheid en een beter begrip.

In het eerste lid wordt aangegeven dat de algemene regel (zoals in het vorig artikel verwoord) slechts beperkt toepasselijk is: de regels van de schenkingen zijn slechts uitgesloten voor de gelijke verdeling van besparingen. Zelfs als die besparingen werden verwezenlijkt op ongelijke inkomsten, en de gelijke verdeling ervan dus voordelig is voor de echtgenoot die een minder inkomen heeft genoten, zal dit huwelijksvoordeel nooit als een schenking worden beschouwd.

In het volgend lid wordt in een nieuwe zin aangegeven dat elk ander huwelijksvoordeel ten aanzien van niet gemeenschappelijke kinderen, als een schenking wordt beschouwd. Dit is wat ook art. 1465, eerste lid oud BW bepaalde.

Elk huwelijksvoordeel (behalve de gelijke verdeling van de besparingen) kan tot gevolg hebben 'dat aan een der echtgenoten meer wordt gegeven dan het beschikbaar gedeelte' en daarom 'zonder gevolg ten aanzien van het meerdere' moest blijven. Wat met deze duistere bewoordingen bedoeld wordt, is dat elk huwelijksvoordeel (behalve de gelijke verdeling van de besparingen) binnen de perken van het beschikbaar deel moet blijven, met andere woorden, dat het als een eventueel inkortbare schenking moet worden behandeld bij de vereffening van de nalatenschap van de eerst overleden echtgenoot. Om dit in heldere termen weer te geven, wordt ervoor gekozen dit te doen met analoge bewoordingen als die van het vorig artikel: het huwelijksvoordeel wordt in dat geval als een schenking beschouwd, althans ten aanzien van de niet-gemeenschappelijke kinderen.

Indien het huwelijksvoordeel de perken van het beschikbaar deel overschrijdt, dan moet het uiteraard ingekort worden. Dat is wat de wetgever bedoelt met de bewoordingen "blijft voor het meerdere zonder gevolg" in art. 1465 oud BW.

Het is echter niet nodig om in dit artikel de werking van de regels van de schenkingen nader toe te lichten, en dus om erop te wijzen dat indien het huwelijksvoordeel als een schenking kan worden beschouwd en aan de langstlevende meer toekent dan het beschikbaar deel toelaat, dit huwelijksvoordeel kan worden ingekort. Het volstaat om de kwalificatie duidelijk te vermelden: het huwelijksvoordeel wordt in de hier behandelde hypothese als een schenking beschouwd, althans ten aanzien van deze niet gemeenschappelijke kinderen. Enkel zij kunnen immers, ook volgens de termen van het actuele artikel 1465 oud BW, door een huwelijksvoordeel boven een gelijke verdeling van hetgeen op de wederzijdse inkomsten van de echtgenoten is overgespaard, worden 'benadeeld'.

¹⁷⁶ Deze derde paragraaf herneemt het art. 1465, tweede lid oud BW, in ongewijzigde bewoordingen.

¹⁷⁷ Art. 1429bis oud BW, ingevoegd bij art. 39 wet van 10 december 2012 en §1 gewijzigd bij art. 20 Wet van 20 juli 2018.

¹⁷⁸ De woorden "voordelen die hij uit de samenstelling, de werking, de vereffening of de verdeling van" worden vervangen door het woord "hewelijksvoordelen die hij uit het gemeenschappelijk vermogen had kunnen verkrijgen". De definitie van het begrip huwelijksvoordeel is immers reeds in het nieuw art. 2.3.57 § 1 opgenomen, zodat een verwijzing naar het begrip zelf hier volstaat.

§ 2 De bepalingen inzake onwaardigheid om te erven zijn van overeenkomstige toepassing op de onwaardigheid om huwelijksvoordelen te verkrijgen of te behouden. Dit is eveneens het geval indien de langstlevende echtgenoot uit de nalatenschap van de overleden echtgenoot gesloten is, hetzij door een ontervend beding, hetzij door een beslissing tot uitsluiting of tot verval van zijn erfrecht.
Art. 2.3.60. Verval bij ontbinding anders dan door overlijden ¹⁷⁹
De ontbinding van het huwelijksstelsel ¹⁸⁰ door de overgang naar een gerechtelijke scheiding van goederen of door de conventionele overgang naar een ander huwelijksvermogensstelsel, leidt tot verval van huwelijksvoordelen die als overlevingsrechten ¹⁸¹ zijn toegekend. ¹⁸²
Hoofdstuk 5. Scheiding van goederen¹⁸³
<i>Afdeling 1. Conventionele scheiding van goederen¹⁸⁴</i>
Art. 2.3.61. Scheiding van vermogens ¹⁸⁵
Wanneer de echtgenoten bij huwelijksovereenkomst ¹⁸⁶ bedingen dat zij gescheiden van goederen zullen zijn, bezit ieder van hen de bevoegdheid van beheer, genot en beschikking alleen, onverminderd de toepassing van de bepalingen betreffende hun wederzijdse rechten en verplichtingen.
De inkomsten en besparingen van ieder van de echtgenoten ¹⁸⁷ blijven eigen goed.
Art. 2.3.62. Bewijs van eigendom ¹⁸⁸

¹⁷⁹ Art. 1429 oud BW, vervangen bij art. 38 wet van 10 december 2012.

¹⁸⁰ De woorden "wettelijk stelsel" worden vervangen door het woord "huwelijksstelsel", omdat dit artikel is verplaatst naar het Hoofdstuk 4 'Overeenkomsten die het wettelijk stelsel kunnen wijzigen'. Het wettelijk stelsel kan overigens geen overlevingsrechten bevatten die als huwelijksvoordelen zijn toegekend: dergelijke overlevingsrechten kunnen immers enkel door een beding *ter afwijking* van het wettelijk stelsel worden toegekend.

¹⁸¹ De woorden "overlevingsrechten die als huwelijksvoordelen zijn toegekend" worden vervangen door de woorden "huwelijksvoordelen die als overlevingsrechten zijn toegekend". In dit artikel is er immers nog enkel sprake van huwelijksvoordelen, en met name van die huwelijksvoordelen die onder voorwaarde van langer leven zijn toegekend en bij de overgang naar een ander huwelijksstelsel niet kunnen uitgekeerd worden omdat beide echtgenoten dan nog in leven zijn.

¹⁸² De laatste zin van art. 1429 oud BW "De begunstiging door een contractuele erfstelling blijft evenwel behouden, tenzij de echtgenoten anders overeenkomen" wordt geschrapt. De regel moet worden verplaatst naar daar waar de contractuele erfstelling wordt behandeld: in het nieuwe boek 4 'Nalatenschappen, schenkingen en testamenten' van het Burgerlijk Wetboek.

¹⁸³ Oud Hoofdstuk IV 'Scheiding van goederen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

¹⁸⁴ Oude afdeling I 'Bedongen scheiding van goederen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976. Het woord "Bedongen" wordt vervangen door het woord "Conventionele" omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van een helder en actueel juridisch taalgebruik.

¹⁸⁵ Art. 1466 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, en gewijzigd bij art. 31 wet van 22 juli 2018.

¹⁸⁶ Het woord "huwelijkscontract" wordt vervangen door het woord "huwelijksovereenkomst", om de reden die reeds werd toegelicht in voetnoot 3.

¹⁸⁷ Het zinsdeel "; zijn inkomsten en besparingen" wordt vervangen door een nieuwe, volwaardige zin, "De inkomsten en besparingen van ieder van de echtgenoten", die het tweede lid vormt van dit artikel. Dit bevordert de leesbaarheid van deze bepaling, zonder te raken aan de draagwijdte ervan.

¹⁸⁸ Art. 1467 oud BW, vervangen bij art. 32 wet van 22 juli 2018.

Het bewijs van de eigendom van een goed of een schuldvordering wordt tussen echtgenoten zowel als ten aanzien van derden geleverd volgens de regels van 2.3.20¹⁸⁹.

Roerende goederen waarvan niet kan worden bewezen dat ze eigendom zijn van een der echtgenoten, worden beschouwd als onverdeeld tussen de echtgenoten.

Art. 2.3.63. Onverdeeldheid¹⁹⁰

Onverminderd de toepassing van artikel 215, § 1, en onder voorbehoud van andersluidende overeenkomsten, kan elk der echtgenoten te allen tijde verdeling vorderen van al hun onverdeelde goederen of een deel ervan.

Art. 2.3.64. Toegelaten toevoegingen¹⁹¹

§ 1 Echtgenoten die kiezen voor het stelsel van scheiding van goederen kunnen aan dit stelsel alle bedingen toevoegen die met dat stelsel verenigbaar zijn.

Zij kunnen onder meer bedingen toevoegen met betrekking tot de bewijsvoering, tussen hen, van exclusief eigendomsrecht, met betrekking tot het bewijs van vorderingen die de ene tegen de andere kan invoeren, en bedingen ter nadere regeling van enige onverdeeldheid of doelvermogen die tussen hen zou bestaan.

Zij kunnen ook bedingen opnemen die ertoe strekken een verrekening tussen hun vermogens te verwezenlijken, met name door toevoeging van een beding van verrekening van aanwinsten.

De artikelen 2.3.56 tot 2.3.60¹⁹² zijn van overeenkomstige toepassing.

§ 2 Echtgenoten die een beding van verrekening van aanwinsten hebben opgenomen, zijn onderworpen aan de artikelen 2.3.65 tot 2.3.77¹⁹³. Het aanvangsvermogen, het eindvermogen, de verrekenvordering en de betaling daarvan worden overeenkomstig die artikelen bepaald.

Echtgenoten kunnen bij huwelijksovereenkomst afwijken van het bepaalde in het eerste lid en zelf de verrekenmassa, verrekenleutel, het verrekestijdstip en de verrekenmodaliteiten overeenkomen.

§ 3 De notaris vermeldt uitdrukkelijk in de huwelijksovereenkomst dat hij ieder van de echtgenoten heeft gewezen op de juridische gevolgen van het opnemen of niet opnemen van een beding van verrekening van aanwinsten.

¹⁸⁹ De kruisverwijzing naar art. 1399, tweede en derde lid oud BW wordt vervangen door art. 2.3.20, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

¹⁹⁰ Art. 1468 oud BW, vervangen bij art. 33 wet van 22 juli 2018.

¹⁹¹ Art. 1469 oud BW, vervangen bij art. 34 wet van 22 juli 2018.

¹⁹² De kruisverwijzing naar art. 1429bis, 1458, 1464 en 1465 wordt vervangen door art. 2.3.57 tot 2.3.60 gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit. De logica vereist dat de toepassing naar analogie van de regels in zake huwelijksvoordelen expliciet en niet enkel impliciet, alle bepalingen viseert die nu in afdeling 4 van Hoofdstuk 4 zijn opgenomen, dus ook artikel 1429 waarnaar louter door een vergetelheid van de wetgever niet werd verwezen.

¹⁹³ De kruisverwijzing naar art. 1469/1 tot 1469/13 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.65 tot 2.3.77, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

<p>Art. 2.3.65. Verrekening van aanwinsten¹⁹⁴</p> <p>In een stelsel van scheiding van goederen met verrekening van aanwinsten worden de aanwinsten gevormd door het verschil tussen het eindvermogen van een echtgenoot en zijn aanvangsvermogen.</p> <p>Bij de ontbinding van het huwelijksstelsel blijkt de verrekenvordering uit de vergelijking tussen de aanwinsten van beide echtgenoten.</p>
<p>Art. 2.3.66. Samenstelling van het aanvangsvermogen¹⁹⁵</p> <p>§ 1 Het aanvangsvermogen is het vermogen van ieder van de echtgenoten op de datum waarop het huwelijksstelsel uitwerking krijgt. De schulden worden in het aanvangsvermogen in aanmerking genomen, zelfs al overschrijden zij het bedrag van het actief.</p> <p>§ 2 De goederen en rechten die ieder van de echtgenoten later verkrijgt door schenking, erfenis of testament en deze bedoeld in artikel 2.3.19, § 1, 1°, en § 2¹⁹⁶, worden in het aanvangsvermogen opgenomen. De schulden bedoeld in de artikelen 2.3.23 en 2.3.24¹⁹⁷ worden in het aanvangsvermogen in aanmerking genomen, zelfs al overschrijden zij het bedrag van het actief.</p> <p>§ 3 Tot het aanvangsvermogen worden niet gerekend:</p> <p>1° de vruchten van de goederen die tot dat vermogen behoren;</p> <p>2° de goederen van het aanvangsvermogen die een echtgenoot tijdens het huwelijksstelsel aan één van zijn verwanten¹⁹⁸ in rechte lijn heeft gegeven.</p> <p>§ 4 Bij het sluiten van de huwelijksovereenkomst¹⁹⁹ maken de echtgenoten een beschrijving op van hun respectieve aanvangsvermogen. Indien die beschrijving door beide echtgenoten is ondertekend, wordt zij geacht juist te zijn.</p> <p>§ 5 Indien geen beschrijving werd opgemaakt, wordt het aanvangsvermogen geacht nul te zijn.</p>
<p>Art. 2.3.67. Waardering van het aanvangsvermogen²⁰⁰</p> <p>§ 1 Het aanvangsvermogen wordt als volgt geschat:</p> <p>1° de op datum waarop het huwelijksstelsel in werking treedt bestaande goederen worden op die datum geschat;</p>

¹⁹⁴ Art. 1469/1 oud BW, ingevoegd bij art 35 wet van 22 juli 2018.

¹⁹⁵ Art. 1469/2 oud BW, ingevoegd bij art 36 wet van 22 juli 2018.

¹⁹⁶ De kruisverwijzing naar artikel 1401, §1, 1° en §2 oud BW wordt vervangen door artikel 2.3.19 §1, 1° en §2, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit

¹⁹⁷ De kruisverwijzing naar art. 1406 en 1407 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.13 en 2.3.24, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit

¹⁹⁸ De term "bloedverwanten" wordt vervangen door "verwanten" omdat de bloedband in het huidige familierecht niet meer relevant is voor het vaststellen van verwantschap. Bovendien vermijdt men hiermee een gebrek aan overeenstemming met de Franse terminologie, waar evenmin naar een bloedband wordt verwezen als er sprake is van een verwantschapsband.

¹⁹⁹ De woorden "het huwelijkscontract" worden vervangen door de woorden "de huwelijksovereenkomst" om de reeds toegelichte reden (zie voetnoot 3).

²⁰⁰ Art. 1469/3 oud BW, ingevoegd bij art 37 wet van 22 juli 2018.

2° de goederen die na de datum waarop het huwelijksstelsel in werking treedt, worden verkregen en die, krachtens artikel 2.3.66, § 2²⁰¹, tot het aanvangsvermogen behoren, worden op de datum van hun verkrijging geschat.

§ 2 De onroerende goederen en de onroerende zakelijke rechten van het aanvangsvermogen, andere dan vruchtgebruik en recht van gebruik en bewoning, worden op de datum van de ontbinding van het stelsel geschat. Indien die goederen tijdens het huwelijk zijn overgedragen of vervangen, wordt de waarde in aanmerking genomen op de datum van overdracht of vervanging. De tijdens het huwelijk ondernomen wijzigingen aan de toestand van die goederen, worden niet in aanmerking genomen voor de raming van het aanvangsvermogen.

§ 3 Indien de goederen worden geraamd op een datum die de ontbinding van het huwelijksvermogensstelsel voorafgaat, dan wordt hun overeenkomstig paragrafen 1 en 2 bepaalde waarde, aangepast volgens de wijziging van het algemeen indexcijfer van de consumptieprijsen.

§ 4 De paragrafen 1 en 3 zijn ook van toepassing op de schatting van schulden.

Art. 2.3.68. Samenstelling van het eindvermogen²⁰²

§ 1 Het eindvermogen is samengesteld uit de goederen die de echtgenoot op de datum van ontbinding van het stelsel toebehoren. De schulden worden in aanmerking genomen, zelfs als zij het bedrag van het actief overschrijden.

§ 2 Aan dat eindvermogen wordt de waarde toegevoegd van de goederen die een echtgenoot:

1° heeft geschonken, behalve indien:

a) de schenking niet overdreven was, gelet op de levenswijze van de echtgenoten of;
b) de schenking betrekking heeft op een goed van het aanvangsvermogen dat aan verwanten²⁰³ in rechte lijn werd geschonken. De meerwaarde ten gevolge van de verbeteringen die tijdens de duur van het huwelijksstelsel werd aangebracht, met gelden die niet van het aanvangsvermogen afhangen, wordt echter aan het eindvermogen toegevoegd;

2° heeft overgedragen met oogmerk om de andere echtgenoot te benadelen of;

3° heeft verkwist.

Die bepalingen zijn niet van toepassing indien de schenking, de bedrieglijke vervreemding of de verkwisting meer dan tien jaar voor de ontbinding van het huwelijksstelsel plaatsvond, of indien de andere echtgenoot ermee heeft ingestemd.

Art. 2.3.69. Waardering van het eindvermogen²⁰⁴

§ 1 Het eindvermogen wordt zowel voor het actief als voor het passief geschat op de datum van ontbinding van het huwelijksstelsel.

²⁰¹ De kruisverwijzing naar art. 1469/2 §2 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.66 §2, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit

²⁰² Art. 1469/4 oud BW, ingevoegd bij art 38 wet van 22 juli 2018.

²⁰³ De term "bloedverwanten" wordt vervangen door "verwanten" omdat de bloedband in het huidige familierecht niet meer relevant is voor het vaststellen van verwantschap. Bovendien vermijdt men hiermee een gebrek aan overeenstemming met de Franse terminologie, waar evenmin naar een bloedband wordt verwezen als er sprake is van een verwantschapsband.

²⁰⁴ Art. 1469/5 oud BW, ingevoegd bij art 39 wet van 22 juli 2018.

<p>§ 2 De waarde van de goederen bedoeld in artikel 2.3.68, § 2²⁰⁵, wordt bepaald op de datum van de schenking, van de bedrieglijke vervreemding of van de verkwisting. De meerwaarde bedoeld in artikel 2.3.68, § 2, eerste lid, 1°, b)²⁰⁶ wordt geschat op de datum van de schenking van het goed.</p> <p>§ 3 De in paragraaf 2 vermelde waarden worden aangepast volgens de wijziging van het algemeen indexcijfer van de consumptieprijs.</p>
<p>Art. 2.3.70. Vaststelling van de verrekenvordering²⁰⁷</p> <p>§ 1 Indien bij ontbinding van het huwelijksstelsel de aanwinsten van een van de echtgenoten die van de andere overschrijden, dan kan deze laatste tegen zijn echtgenoot een verrekenvordering gelijk aan de helft van dat verschil doen gelden.</p> <p>§ 2 De verrekenvordering wordt in geld betaald. De rechtbank kan echter op verzoek van de ene of van de andere echtgenoot beslissen dat, met het oog op die betaling, goederen van de schuldenaar aan de schuldeiser worden overgedragen, indien dit met het billijkheid-beginsel overeenstemt.</p> <p>§ 3 Na de ontbinding van het huwelijksstelsel is de verrekenvordering wegens overlijden vererfbaar en onder levenden overdraagbaar.</p>
<p>Art. 2.3.71. Waardering van de verrekenvordering²⁰⁸</p> <p>Indien het huwelijk door echtscheiding is ontbonden, of indien het huwelijksstelsel door een andere gerechtelijke beslissing is ontbonden, wordt de verrekenvordering bepaald volgens de samenstelling en de waarde van het vermogen van de echtgenoten op het tijdstip waarop de vordering in rechte is ingediend.</p>
<p>Art. 2.3.72. Maximumbedrag van de verrekenvordering²⁰⁹</p> <p>De verrekenvordering is beperkt tot de helft van de waarde van het vermogen van de schuldplichtige echtgenoot, zoals dat vermogen is na aftrek van de schulden op de datum die voor de bepaling van het bedrag ervan in aanmerking komt.</p> <p>De beperking van de verrekenvordering wordt verhoogd met de helft van het bedrag dat aan het eindvermogen wordt toegevoegd overeenkomstig artikel 2.3.68, § 2²¹⁰, met uitzondering van het geval bedoeld in het eerste lid, 1°, b), van diezelfde paragraaf.</p>
<p>Art. 2.3.73. Verjaring²¹¹</p>

²⁰⁵ De kruisverwijzing naar art. 1469/4, §2 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.68, §2, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit

²⁰⁶ De kruisverwijzing naar art. 1469/4, §2, eerste lid, 1°, b) oud BW wordt vervangen door art. 2.3.68, §2, eerste lid, 1°, b), gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit

²⁰⁷ Art. 1469/6 oud BW, ingevoegd bij art 40 wet van 22 juli 2018.

²⁰⁸ Art. 1469/7 oud BW, ingevoegd bij art 41 wet van 22 juli 2018.

²⁰⁹ Art. 1469/8 oud BW, ingevoegd bij art 42 wet van 22 juli 2018.

²¹⁰ De kruisverwijzing naar art. 1469/4, §2 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.68, §2, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit

²¹¹ Art. 1469/9 oud BW, ingevoegd bij art 43 wet van 22 juli 2018.

Het recht op de verrekenvordering verjaart na drie jaar te rekenen vanaf de datum waarop de echtgenoot kennis heeft van de ontbinding van het huwelijksstelsel, en uiterlijk tien jaar na de ontbinding van het stelsel.
Art. 2.3.74. Informatieplicht²¹²
<p>§ 1 Na de ontbinding van het huwelijksstelsel moet iedere echtgenoot aan de andere alle informatie verschaffen over de samenstelling van zijn aanvangs- en eindvermogen. Hij moet op verzoek bewijsdocumenten voorleggen. Ieder van de echtgenoten kan eisen dat een volledige en waarheidsgetrouwe beschrijving wordt opgemaakt. Op zijn verzoek moet hij voor die beschrijving worden opgeroepen. Hij mag bovendien eisen dat die beschrijving op zijn kosten door een notaris wordt opgemaakt.</p> <p>§ 2 Paragraaf 1 is eveneens van toepassing wanneer een van de echtgenoten de ontbinding van het huwelijk of de vervroegde uitbetaling van de verrekenvordering heeft geëist.</p>
Art. 2.3.75. Uitstel van betaling²¹³
<p>§ 1 Indien de onmiddellijke betaling van de verrekenvordering de schuldenaar onbillijk belast, met name als hij verplicht zou worden een goed af te staan dat hij nodig heeft om in zijn levensonderhoud te voorzien, kan de rechtbank hem, op zijn verzoek, uitstel voor die betaling verlenen.</p> <p>§ 2 De vordering waarvan de betaling wordt uitgesteld, brengt intrest op.</p> <p>§ 3 De rechtbank kan, op verzoek van de schuldeiser, de schuldenaar verplichten zekerheden te stellen, waarvan hij de aard en het bedrag naar billijkheid bepaalt.</p>
Art. 2.3.76. Vervroegde uitkering²¹⁴
<p>§ 1 Indien een echtgenoot door het bestuur van zijn vermogen de rechten van de andere met betrekking tot de berekening van de verrekenvordering in gevaar brengt, kan deze laatste de vervroegde uitkering van de verrekenvordering eisen. Dat is met name zo in de gevallen die leiden tot de fictieve toevoeging bedoeld in artikel 2.3.67, §2²¹⁵.</p> <p>§ 2 Vanaf de definitieve beslissing die de vraag inwilligt, zijn de echtgenoten aan het stelsel van scheiding van goederen onderworpen.</p>
Art. 2.3.77. Beschrijving²¹⁶
De beschrijving bedoeld in de artikelen 2.3.65 en 2.3.73 ²¹⁷ kan voor de notaris of onderhands worden opgemaakt. De notariële beschrijving kan worden opgemaakt op grond van verklaringen, voor zover beide echtgenoten hiermee akkoord gaan.

²¹² Art. 1469/10 oud BW, ingevoegd bij art 44 wet van 22 juli 2018.

²¹³ Art. 1469/11 oud BW, ingevoegd bij art 45 wet van 22 juli 2018.

²¹⁴ Art. 1469/12 oud BW, ingevoegd bij art 46 wet van 22 juli 2018.

²¹⁵ De kruisverwijzing naar art. 1469/4, §2 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.68, §2, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit

²¹⁶ Art. 1469/13 oud BW, ingevoegd bij art 47 wet van 22 juli 2018.

²¹⁷ De kruisverwijzing naar art. 1469/2 en 1469/10 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.66 en 2.3.74, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit

<i>Afdeling 2. Gerechtelijke scheiding van goederen</i> ²¹⁸
Art. 2.3.78. Vordering ²¹⁹
<p>§ 1. Een der echtgenoten of zijn wettelijke vertegenwoordiger kan scheiding van goederen in rechte vorderen, wanneer uit de wanorde in de zaken van de andere echtgenoot, zijn slecht beheer of de verkwisting van zijn inkomsten blijkt dat de instandhouding van het stelsel de belangen van de eisende echtgenoot in gevaar brengt.</p> <p>§ 2. De schuldeisers van een van beide echtgenoten kunnen geen scheiding van goederen vorderen. Zij kunnen tussenkomen in het geding.</p>
Art. 2.3.79. Gevolgen ²²⁰
<p>§ 1. De gerechtelijke scheiding van goederen werkt terug, wat haar gevolgen betreft, tot op de dag van de eis, zowel tussen echtgenoten als ten aanzien van derden.</p> <p>§ 2. De beslissing waarbij de scheiding van goederen wordt uitgesproken, heeft generlei gevolg indien de staat van vereffening van het vorige stelsel niet bij authentieke akte is opgemaakt binnen een jaar na de bekendmaking van een uittreksel uit de beslissing in het <i>Belgisch Staatsblad</i>.</p> <p>De termijn kan op verzoekschrift worden verlengd door de rechter die de scheiding van goederen heeft uitgesproken.</p>
Art. 2.3.80. Verzet schuldeisers ²²¹
<p>De schuldeisers van de echtgenoten kunnen verzet doen tegen vereffening buiten hun aanwezigheid en daarin op hun kosten tussenkomen.</p> <p>Bovendien kunnen zij, binnen een termijn van zes maanden te rekenen van het verstrijken van de termijn gesteld in het artikel 2.3.79²²², opkomen tegen de vereffening, wanneer deze met bedrieglijke benadeling van hun rechten is geschied.</p>
<i>Afdeling 3. Rechterlijke billijkheidscorrectie</i> ²²³
Art. 2.3.81. Facultatieve rechterlijke billijkheidscorrectie ²²⁴
<p>§ 1 Onverminderd paragraaf 2, kan de familierechtbank, wanneer het huwelijk ontbonden is door echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting van het huwelijk tussen de echtgenoten, aan de benadeelde echtgenoot, op zijn verzoek, een vergoeding ten laste van de andere echtgenoot</p>

²¹⁸ Oude Afdeling II 'Gerechtelijke scheiding van goederen', vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

²¹⁹ Dit artikel integreert art. 1470 (nieuwe §1) en 1471 (nieuwe §2) oud BW, beiden vervangen bij art. 2 wet 14 juli 1976, gelet op hun inhoudelijke samenhang en zonder wijziging van hun draagwijdte.

²²⁰ Dit artikel integreert art. 1472 (nieuwe §1) en 1473 (nieuwe §2) oud BW, beiden vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976, gelet op hun inhoudelijke samenhang en zonder wijziging van hun draagwijdte.

²²¹ Art. 1474 oud BW, vervangen bij art. 2 wet van 14 juli 1976.

²²² De woorden "vorige artikel" worden vervangen door de woorden "artikel 2.3.79", gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit, en overeenkomstig de richtlijnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

²²³ Oude afdeling III 'Rechterlijke billijkheidscorrectie', ingevoegd bij art. 48 wet van 22 juli 2018.

²²⁴ Art. 1474/1 oud BW, ingevoegd bij 49 wet 22 juli 2018.

toekennen op voorwaarde dat de omstandigheden sedert het sluiten van de huwelijksovereenkomst van scheiding van goederen of sedert de dag van de eis tot gerechtelijke scheiding van goederen onvoorzien en ongunstig gewijzigd zijn, waardoor het gekozen stelsel, rekening houdend met de vermogensrechtelijke situatie van beide echtgenoten, tot manifest onbillijke gevolgen ten nadele van de verzoekende echtgenoot zou leiden.

De toe te kennen vergoeding remedieert deze manifest onbillijke gevolgen en kan niet hoger liggen dan één derde van de nettowaarde van de samengevoegde aanwinsten van de echtgenoten op het tijdstip van ontbinding van hun huwelijk, waarvan vervolgens de nettowaarde van de persoonlijke aanwinsten van de verzoekende echtgenoot moet worden afgetrokken. De aanwinsten van de echtgenoten in de zin van dit lid worden bepaald bij toepassing van de artikelen 2.3.65 tot 2.3.69²²⁵.

De vordering tot vergoeding wordt behandeld binnen de procedure van vereffening van het huwelijksstelsel.

§ 2 Echtgenoten die kiezen voor het stelsel van scheiding van goederen, stellen in hun huwelijksovereenkomst hun akkoord vast over het al dan niet opnemen van dat recht op vergoeding, al of niet met afwijkende modaliteiten.

De notaris wijst de echtgenoten op de in het eerste lid bepaalde verplichting en op de juridische gevolgen van hun keuze om het recht op vergoeding op te nemen, al of niet met afwijkende modaliteiten. Op straffe van aansprakelijkheid, vermeldt de notaris de keuze van de echtgenoten uitdrukkelijk in hun huwelijksovereenkomst.

Ondertitel 2. Wettelijke samenwoning²²⁶

Art. 2.3.82. Definitie²²⁷

Onder “wettelijke samenwoning” wordt verstaan de toestand van samenleven van twee personen die een verklaring hebben afgelegd overeenkomstig artikel 2.3.84²²⁸.

Art. 2.3.83. Voorwaarden²²⁹

Om een verklaring van wettelijke samenwoning te kunnen afleggen, moeten beide partijen voldoen aan de volgende voorwaarden:

- 1° niet verbonden zijn door een huwelijk of door een andere wettelijke samenwoning;
- 2° bekwaam zijn om contracten aan te gaan overeenkomstig de artikelen 1123 en 1124.

De persoon die krachtens artikel 492/1, § 1, derde lid, 10°, uitdrukkelijk onbekwaam werd verklaard om een verklaring van wettelijke samenwoning af te leggen, kan, op zijn verzoek, door de

²²⁵ De kruisverwijzing naar art. 1469/1 tot en 1469/5 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.65 tot 2.3.69, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit

²²⁶ Oude Titel Vbis ‘Wettelijke samenwoning’ (art. 1475 tot 1479 oud BW), ingevoegd bij art. 2 wet van 23 november 1998.

²²⁷ Art. 1475, §1, oud BW, ingevoegd bij art. 2 wet van 23 november 1998.

²²⁸ De kruisverwijzing naar art. 1476 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.84, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit. Artikel 2.3.84 herneemt immers de inhoud van 1476 §1. Het is deze eerste paragraaf die handelde over de verklaring van wettelijke samenwoning waarnaar werd verwezen in art. 1475 §1 (nieuw 2.3.82).

²²⁹ Art. 1475, §2, oud BW, ingevoegd bij art. 2 wet van 23 november 1998, en gewijzigd bij art. 140 wet van 17 maart 2013 en gewijzigd bij art. 45 wet 21 december 2018.

in artikel 628, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde vrederechter gemachtigd worden om een verklaring van wettelijke samenwoning af te leggen.

De vrederechter oordeelt over de wilsbekwaamheid van de beschermde persoon.

Art. 2.3.84. Verklaring²³⁰

§1 Een verklaring van wettelijke samenwoning wordt afgelegd door middel van een geschrift dat tegen ontvangstbewijs wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeenschappelijke woonplaats.

§2 Dat geschrift bevat de volgende gegevens:

1° de datum van de verklaring;

2° de naam, de voornamen, de plaats en de datum van geboorte en de handtekening van beide partijen;

3° de gemeenschappelijke woonplaats;

4° de vermelding van de wil van beide partijen om wettelijk samen te wonen;

5° de vermelding dat beide partijen vooraf kennis hebben genomen van de inhoud van de artikelen 2.3.82 tot 2.3.93²³¹;

§3 De ambtenaar van de burgerlijke stand gaat na of beide partijen voldoen aan de wettelijke voorwaarden inzake de wettelijke samenwoning en maakt in voorkomend geval melding van de verklaring in het bevolkingsregister.

Artikel 164/2, § 1, § 2 1° en 4°, 1° en 4°, § 3 en §§ 6 en 7²³² is van overeenkomstige toepassing op de akten van de burgerlijke stand en de bewijzen, die, in voorkomend geval, worden gevraagd tot staving dat is voldaan aan de wettelijke voorwaarden.

Art. 2.3.85. Schijn-wettelijke samenwoning²³³

Er is geen wettelijke samenwoning wanneer, ondanks de geuite wil van beide partijen om wettelijk samen te wonen, uit een geheel van omstandigheden blijkt dat de intentie van minstens een van beide partijen kennelijk enkel gericht is op het bekomen van een verblijfsrechtelijk voordeel dat is verbonden aan de staat van wettelijk samenwonende.

Art. 2.3.86. Toestemming²³⁴

Er is evenmin wettelijke samenwoning wanneer deze wordt aangegaan zonder vrije toestemming van beide wettelijk samenwonenden of de toestemming van minstens een van de wettelijk samenwonenden werd gegeven onder geweld of bedreiging.

²³⁰ Art. 1476, §1 oud BW, ingevoegd bij art. 2 wet van 23 november 1998. Art. 1476 §1 vierde lid (nieuw §3, tweede lid) werd ingevoegd bij art. 3 wet van 3 december 2005. Oud §1 eerste lid vormt de nieuwe §1; oud §1 tweede lid vormt de nieuwe §2, en oud §1 derde en vierde lid vormt de nieuwe §3.

²³¹ De kruisverwijzing naar art. 1475 tot 1479 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.82 tot 2.3.93, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²³² De kruisverwijzing naar art. 64 §§§ 3 en 4 is vervangen door de kruisverwijzing naar art. 164/2, § 1, § 2 1° en 4°, 1° en 4°, § 3 en §§ 6 en 7, ingevolge de wijziging in de bepalingen betreffende de werking van de burgerlijke stand doorgevoerd door de wet van 18 juni 2018.

²³³ Art. 1476bis oud BW, ingevoegd bij art. 8 wet van 2 juni 2013.

²³⁴ Art. 1476ter oud BW, ingevoegd bij art. 9 wet van 2 juni 2013.

Art. 2.3.87. Weigering²³⁵

De ambtenaar van de burgerlijke stand weigert melding te maken van de verklaring van wettelijke samenwoning indien hij vaststelt dat de verklaring betrekking heeft op een in de artikelen 2.3.85 en 2.3.86²³⁶ bedoelde situatie.

Indien er een ernstig vermoeden bestaat dat de verklaring betrekking heeft op een in de artikelen 2.3.85 en 2.3.86²³⁷ bedoelde situatie, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand, de melding van de verklaring van wettelijke samenwoning uitstellen, na eventueel het advies van de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement waarin de partijen voornemens zijn de verklaring van wettelijke samenwoning af te leggen, te hebben ingewonnen, gedurende ten hoogste twee maanden vanaf de afgifte van het in artikel 2.3.84²³⁸ bedoelde ontvangstbewijs, teneinde bijkomend onderzoek te verrichten. De procureur des Konings kan deze termijn verlengen met hoogstens drie maanden. In dat geval, geeft hij van zijn beslissing kennis aan de ambtenaar van de burgerlijke stand die de belanghebbende partijen ervan in kennis stelt.

Indien de ambtenaar van de burgerlijke stand binnen de in het tweede lid bepaalde termijn geen definitieve beslissing heeft genomen, dient hij onverwijld melding van de verklaring van wettelijke samenwoning te maken in het bevolkingsregister.

In geval van een in het eerste lid bedoelde weigering, brengt de ambtenaar van de burgerlijke stand, zijn met redenen omklede beslissing onverwijld ter kennis van de belanghebbende partijen. Terzelfdertijd wordt een afschrift hiervan, samen met een kopie van alle nuttige documenten, verzonden naar de procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement waarin de beslissing tot weigering genomen werd en aan de Dienst Vreemdelingenzaken.

Tegen de weigering door de ambtenaar van de burgerlijke stand om van de verklaring van wettelijke samenwoning melding te maken, kan door de belanghebbende partijen binnen de maand na de kennisgeving van deze beslissing beroep worden aangetekend bij de familierechtbank.

Art. 2.3.88. Nietigverklaring²³⁹

§ 1 In de in de artikelen 2.3.85 en 2.3.86²⁴⁰ bedoelde gevallen, kan een vordering tot nietigverklaring worden ingesteld door de wettelijk samenwonenden zelf en door allen die daarbij belang hebben.

De procureur des Konings vordert de nietigheid van een dergelijke wettelijke samenwoning.

Elk exploit van betekening van een vonnis of arrest dat een wettelijke samenwoning nietig verklaart, wordt door de optredende gerechtsdeurwaarder onmiddellijk in afschrift meegedeeld aan de griffier van het gerecht dat de beslissing heeft uitgesproken.

²³⁵ Art. 1476quater oud BW, ingevoegd bij art. 10 wet van 2 juni 2013 en gewijzigd bij art. 6 wet 12 mei 2014.

²³⁶ De kruisverwijzing naar art. 1476bis en 1476ter oud BW wordt vervangen door art. 2.3.85 en 2.3.86, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²³⁷ De kruisverwijzing naar art. 1476bis en 1476ter oud BW wordt vervangen door art. 2.3.85 en 2.3.86, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²³⁸ De kruisverwijzing naar art. 1476, §1 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.84, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²³⁹ Art. 1476quinquies oud BW, ingevoegd bij art. 11 wet van 2 juni 2013.

²⁴⁰ De kruisverwijzing naar art. 1476bis en 1476ter oud BW wordt vervangen door art. 2.3.85 en 2.3.86, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

Wanneer de nietigheid van de wettelijke samenwoning is uitgesproken bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis of arrest, stuurt de griffier, onverwijld een uittreksel bevattende het beschikkende gedeelte en de vermelding van de dag van het in kracht van gewijsde treden van het vonnis of arrest aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van woonplaats van beide partijen of, indien de partijen geen woonplaats hebben in dezelfde gemeente, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de woonplaats van elk van hen en aan de Dienst Vreemdelingenzaken.

De griffier brengt de partijen hiervan in kennis.

De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt onverwijld melding van de nietigverklaring van de wettelijke samenwoning in het bevolkingsregister.

§ 2 De in de artikelen 2.3.85 en 2.3.86²⁴¹ bedoelde wettelijke samenwoning, die nietig verklaard is, heeft niettemin gevolgen ten voordele van de partij die de wettelijke samenwoning te goeder trouw is aangegaan.

Ze heeft eveneens gevolgen ten voordele van de kinderen, ook al is geen van beide partijen te goeder trouw geweest.

Art. 2.3.89. Rechten, plichten en bevoegdheden²⁴²

§ 1 De bepalingen van dit artikel die de rechten, verplichtingen en bevoegdheden van de wettelijk samenwonenden regelen, zijn van toepassing door het enkele feit van de wettelijke samenwoning.

§ 2 De artikelen 215, 220, § 1, en 224, § 1, 1, zijn van overeenkomstige toepassing op de wettelijke samenwoning.

§ 3 De wettelijk samenwonenden dragen bij in de lasten van het samenleven naar evenredigheid van hun mogelijkheden.

§ 4 Iedere schuld die door een der wettelijk samenwonenden wordt aangegaan ten behoeve van het samenleven en van de kinderen die door hen opgevoed worden, verbindt de andere samenwonende hoofdelijk. Deze is echter niet aansprakelijk voor schulden die, gelet op de bestaansmiddelen van de samenwonenden, buitensporig zijn.

§ 5 De langstlevende wettelijk samenwonende is gehouden tot de verplichting gesteld in artikel 203, § 1, ten aanzien van de kinderen van de vooroverleden wettelijk samenwonende van wie hij niet de vader of de moeder is, binnen de grenzen van hetgeen hij krachtens artikel 745octies, § 1, heeft verkregen uit de nalatenschap van de vooroverledene en van de voordelen die deze hem mocht hebben verleend bij schenking, testament of in de in artikel 2.3.91²⁴³ bedoelde overeenkomst.

²⁴¹ De kruisverwijzing naar art. 1476bis en 1476ter oud BW wordt vervangen door art. 2.3.85 en 2.3.86, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²⁴² Art. 1477 oud BW, ingevoegd bij art. 2 wet van 23 november 1998; § 5 ingevoegd bij art. 9, 1° wet van 28 maart 2007 en gewijzigd bij art. 41 wet van 10 december 2012; § 6 opgeheven bij art. 65 wet van 31 juli 2017.

²⁴³ De kruisverwijzing naar art. 1478 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.91, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

Deze verplichting vervalt ten aanzien van het kind dat onwaardig is om van de vooroverleden wettelijk samenwonende te erven. De rechter schort zijn uitspraak op tot de beslissing die tot onwaardigheid leidt in kracht van gewijsde is getreden.

Art. 2.3.90. Vermogensrechten²⁴⁴

Elk van de wettelijk samenwonenden behoudt de goederen waarvan hij de eigendom kan bewijzen, de inkomsten uit deze goederen en de opbrengsten uit arbeid.

De goederen waarvan geen van beide wettelijk samenwonenden de eigendom kan bewijzen en de inkomsten daarvan worden geacht in onverdeeldheid te zijn.

Indien de overlevende wettelijk samenwonende een erfgenaam is van de vooroverledene, wordt de in tweede lid²⁴⁵ bedoelde onverdeeldheid ten aanzien van de erfgenamen met voorbehouden erfdeel als een schenking beschouwd, behoudens tegenbewijs.

Art. 2.3.91. Samenwoningsovereenkomst²⁴⁶

De samenwonenden regelen hun wettelijke samenwoning naar goeddunken door middel van een overeenkomst, voor zover deze geen beding bevat dat strijdig is met artikel 2.3.89²⁴⁷, met de openbare orde of de goede zeden, noch met de regels betreffende het ouderlijk gezag en de voogdij, noch met de regels die de wettelijke orde van de erfopvolging bepalen. Die overeenkomst wordt vastgesteld bij notariële akte. De notaris schrijft deze akte in het centraal huwelijksovereenkomstenregister in.²⁴⁸

De beschermde persoon die krachtens artikel 492/1, § 2, derde lid, 14/1°, onbekwaam werd verklaard om een overeenkomst zoals bedoeld in het eerste lid²⁴⁹ af te sluiten en te wijzigen, kan dergelijke overeenkomst afsluiten en wijzigen na hiertoe, op zijn verzoek, door de in artikel 628, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde vrederechter, te zijn gemachtigd op basis van het door de notaris opgestelde ontwerp.

²⁴⁴ Art. 1478, eerste, tweede en derde lid oud BW, ingevoegd bij art. 2 wet van 23 november 1998 en gewijzigd bij art. 200 wet van 25 april 2014 en bij art. 6 wet van 14 januari 2013.

²⁴⁵ De woorden "het vorig lid" worden vervangen door "het tweede lid".

²⁴⁶ Art. 1478, vierde lid, 5 en 7 oud BW, ingevoegd bij art. 2 wet van 23 november 1998 en gewijzigd bij art. 200 wet van 25 april 2014 en bij art. 6 wet van 14 januari 2013. Art. 1478, zesde lid wordt niet opgenomen in het nieuwe artikel 2.3.91, aangezien het verwijst naar de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de voorlopige bewindvoering die niet langer bestaat. Bovendien zijn de verschillende beschermingssystemen voor meerderjarigen nu geharmoniseerd, en gelden voor hen allen slechts één procedure. Een afzonderlijke vermelding van de toepasselijke regels om een rechterlijke machtiging te bekomen voor het afleggen van de verklaring van wettelijke samenwoning als één van de partijen onder een beschermingsmaatregel staat, is dus overbodig geworden en mag geschrapt worden. Ze komt overigens ook niet meer voor in art. 1397/1 oud BW, waar de wetgever ze uitdrukkelijk heeft geschrapt (zie art. 2.3.5 nieuw).

²⁴⁷ De kruisverwijzing naar art. 1477 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.89, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²⁴⁸ De zin "Die overeenkomst wordt in authentieke vorm verleden voor de notaris" wordt vervangen door de zinnen "Die overeenkomst wordt vastgesteld bij notariële akte. De notaris schrijft deze akte in het centraal huwelijksovereenkomstenregister in". Zo wordt de gebruikte terminologie eenvormig, en de verplichting tot inschrijving vermeld daar waar de in te schrijven akte wordt vermeld, zoals dit ook het geval is voor de huwelijksovereenkomsten in art. 2.3.6 (oud artikel 1392 BW) en 2.3.9. (1395 §1).

²⁴⁹ De woorden "het vorige lid" worden vervangen door "het eerste lid".

In bijzondere gevallen kan de vrederechter de bewindvoerder machtigen alleen op te treden of hem toestaan de beschermde persoon bij te staan. De bij artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtspleging is van toepassing. Bij het verzoekschrift wordt een kopie gevoegd van de notariële ontwerpakte.

Art. 2.3.92. Beëindiging ²⁵⁰

§1 De wettelijke samenwoning houdt op wanneer een van de partijen in het huwelijk treedt of overlijdt, of wanneer er een einde aan wordt gemaakt overeenkomstig het bepaalde in dit artikel²⁵¹.

§2 De wettelijke samenwoning kan worden beëindigd hetzij in onderlinge overeenstemming door de samenwonenden, hetzij eenzijdig door een van de samenwonenden door middel van een schriftelijke verklaring die tegen ontvangstbewijs wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, zoals bepaald in de paragrafen 3 of 4 hierna²⁵².

Dit geschrift bevat de volgende gegevens:

- 1° de datum van de verklaring;
- 2° de naam, de voornamen, de plaats en de datum van geboorte van beide partijen en de handtekening van beide partijen of van de partij die de verklaring aflegt;
- 3° de woonplaats van beide partijen;
- 4° de vermelding van de wil de wettelijke samenwoning te beëindigen.

§3 De verklaring van de beëindiging in onderlinge overeenstemming wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de woonplaats van beide partijen of, indien de partijen geen woonplaats hebben in dezelfde gemeente, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de woonplaats van één van hen. In dat geval geeft de ambtenaar van de burgerlijke stand kennis van de beëindiging binnen acht dagen bij aangetekende brief aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de woonplaats van de andere partij.

§4 De eenzijdige verklaring van de beëindiging wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de woonplaats van beide partijen of, indien de partijen geen woonplaats hebben in dezelfde gemeente, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de woonplaats van de partij die de verklaring aflegt. De ambtenaar van de burgerlijke stand betekent binnen acht dagen de beëindiging bij gerechtsdeurwaardersexploot aan de andere partij en in voorkomend geval geeft hij er kennis van bij aangetekende brief binnen dezelfde termijn aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de woonplaats van de andere partij.

§5 In elk geval moeten de kosten van de betekening en de kennisgeving vooraf worden betaald door hen die de verklaring afleggen.

²⁵⁰ Art. 1476, §2 oud BW, ingevoegd bij art. 2 wet van 23 november 1998, gewijzigd bij art. 141 wet van van 17 maart 2013 en gewijzigd bij art. 46 wet van 21 december 2018; Oud §2 lid 1 vormt de nieuwe §1; oud §2 tweede lid vormt de nieuwe §2; oud §2 derde lid vormt de nieuwe §3; oud §2 vierde lid vormt de nieuwe §4; oud §2 vijfde lid vormt de nieuwe §5; oud §2 zesde lid vormt de nieuwe §6 en oud §2 zevende lid en 8 vormen de nieuwe §7.

²⁵¹ De woorden “deze paragraaf” worden vervangen door “dit artikel” gelet op de gewijzigde structuur van dit artikel.

²⁵² De woorden “het volgende lid” worden vervangen door de woorden “de paragrafen 3 of 4 hierna”.

§6 De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt melding van de beëindiging van de wettelijke samenwoning in het bevolkingsregister.

§7 De persoon die krachtens artikel 492/1, § 1, derde lid, 10°, uitdrukkelijk onbekwaam werd verklaard om een verklaring van wettelijke samenwoning af te leggen, kan, op zijn, verzoek, door de in artikel 628, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde vrederechter gemachtigd worden om de wettelijke samenwoning te beëindigen.

De vrederechter oordeelt over de wilsbekwaamheid van de beschermde persoon.

Art. 2.3.93. Dringende en voorlopige maatregelen²⁵³

Indien de verstandhouding tussen de wettelijk samenwonenden ernstig verstoord is, beveelt de familierechtbank, op verzoek van één van de partijen, de dringende maatregelen die analoog zijn met die waarin de artikelen 1253ter/5 en 1253ter/6 van het Gerechtelijk Wetboek voorzien.

De rechtbank bepaalt de geldigheidsduur van de maatregelen die zij oplegt. Hoe dan ook vervallen die maatregelen op de dag dat de wettelijke samenwoning, zoals bedoeld in artikel 2.3.92 §6²⁵⁴, wordt beëindigd, behalve wanneer deze maatregelen de gemeenschappelijke kinderen van de wettelijk samenwonenden betreffen.

Na de beëindiging van het wettelijk samenwonen en voor zover de vordering binnen drie maanden na die beëindiging is ingesteld, gelast de rechtbank de dringende en voorlopige maatregelen die ingevolge de beëindiging gerechtvaardigd zijn. Zij bepaalt de geldigheidsduur van de maatregelen die zij oplegt.²⁵⁵

De rechtbank beschikt overeenkomstig de artikelen 1253ter tot 1253octies van het Gerechtelijk Wetboek.

Ondertitel 3. Centraal huwelijksovereenkomstenregister²⁵⁶

Art. 2.3.94. Op te nemen akten²⁵⁷

§ 1 In het centraal huwelijksovereenkomstenregister worden opgenomen:

²⁵³ Art. 1479 oud BW, vervangen bij art. 99 wet van 30 juli 2013.

²⁵⁴ De kruisverwijzing naar art. 1476, §2, zesde lid oud BW wordt vervangen door art. 2.3.92 §6, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²⁵⁵ De woorden "die geldigheidsduur mag niet langer dan één jaar bedragen, behalve wanneer deze maatregelen betrekking hebben op de gemeenschappelijke kinderen van de wettelijk samenwonenden" worden geschrapt. Het Grondwettelijk Hof heeft immers in zijn arrest nr. 177/2018, gewezen op een prejudiciële vraag, geoordeeld dat artikel 1479, derde lid art. 10 en 11 van de Grondwet schendt in zoverre het bepaalt dat deze maatregelen niet langer dan één jaar mogen duren. Het is niet opportuun om een ongrondwettelijk verklaarde bepaling in het nieuw BW over te nemen, ook al heeft het GwH deze bepaling niet nietig verklaard.

²⁵⁶ Nieuwe Ondertitel 3 'Centraal huwelijksovereenkomstenregister' dat deels art. 2, en verder art. 4, §2 en 3; 4/1, tweede lid; 5; 6/1 en 6/2 overneemt uit de wet van 13 januari 1977.

²⁵⁷ Oud art. 4, paragrafen §2 (nieuw §2) en §3 (nieuw §3) van de wet van 13 januari 1977. Oude §2 (nieuwe §1) werd ingevoegd bij art. 28 wet van 6 mei 2009 en vervangen bij art. 11, a) wet van 14 januari 2013. Oud §2 lid 1, 1° (nieuwe §1, eerste lid, 1°) werd gewijzigd bij art. 2, a) wet van 10 augustus 2015. Oud §2, 1/1° (nieuw §1, 2°) werd ingevoegd bij art. 55 wet van 22 juli 2018. Oud §2, 2° (nieuwe §1, 3°) werd gewijzigd bij art. 2, b) wet van 10 augustus 2015; Oude §2, 3° (nieuw §1, 4°) werd gewijzigd bij art. 2, c) wet van 10 augustus 2015. Oud §2, derde lid (nieuw §1, derde lid) werd ingevoegd bij art. 2, d) wet van 10 augustus 2015. Oud §3 (nieuwe §3) werd ingevoegd bij art. 11, b) wet van 14 januari 2013.

1° de huwelijksovereenkomsten²⁵⁸, met aanwijzing van het stelsel met het oog op hun tegenwerpelijke aan derden;

2° de verklaringen van anticipatieve inbreng opgenomen in een akte van eigendomsverkrijging van een onroerend goed overeenkomstig 2.3.53, § 2²⁵⁹, van het Burgerlijk Wetboek, met het oog op hun tegenwerpelijke aan derden;

3° de in 2.3.91²⁶⁰ van het Burgerlijk Wetboek bedoelde overeenkomsten met het oog op hun publiciteit;

4° de vonnissen en arresten die een wijziging inhouden van het huwelijksvermogensstelsel of van de in 2.3.91²⁶¹ van het Burgerlijk Wetboek bedoelde overeenkomsten met het oog op een volledige kennisgeving aan derden.

In voorkomend geval, stelt de rechtbank in het beschikkend gedeelte vast dat het vonnis of arrest onder de toepassing van deze bepaling valt.

De wijzigingsakten worden bekendgemaakt door een mededeling in het *Belgisch Staatsblad*. Deze bekendmaking is niet vereist voor de wijzigingen die betrekking hebben op een beschikking die de wettelijke regels van verdeling van een gemeenschap wijzigt, of een beschikking die een verdelings- of verrekenbeding²⁶² in een stelsel van scheiding van goederen invoert, wijzigt of opheft, of een beschikking die een beding overeenkomstig artikel 2.3.2²⁶³ van het Burgerlijk Wetboek invoert, wijzigt of opheft, of een beschikking die zich beperkt tot de verzaking in onderlinge toestemming tussen de echtgenoten van de schenkingen die zij aan elkaar hebben gedaan of die de ene echtgenoot aan de andere heeft gedaan in de huwelijksovereenkomst²⁶⁴.

§2 De notaris schrijft de akten in, bedoeld in §1, 1° en 2°, op straffe van geldboete van zesentwintig euro tot honderd euro, van ontzetting uit zijn ambt en van aansprakelijkheid jegens de schuldeisers, wanneer bewezen is dat het verzuim het gevolg is van heimelijke verstandhouding.²⁶⁵

²⁵⁸ De woorden "en de gewijzigde huwelijksovereenkomsten" worden weggelaten om de reeds toegelichte reden (zie voetnoot 3).

²⁵⁹ De kruisverwijzing naar artikel 1452, §2 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.53, §2, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²⁶⁰ De kruisverwijzing naar artikel 1478 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.91, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit. Dit nieuwe artikel 2.3.91 herneemt immers 1478 vierde tot zevende lid waarin de samenwoningsovereenkomst nader wordt geregeld, waarnaar dit nieuw artikel verwijst.

²⁶¹ De kruisverwijzing naar artikel 1478 oud BW wordt vervangen door art. 2.3.91, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit. Dit nieuwe artikel 2.3.91 herneemt immers 1478 vierde tot zevende lid, waarin de samenwoningsovereenkomst nader wordt geregeld, waarnaar dit nieuw artikel verwijst.

²⁶² Het woord "verrekeningsbeding" wordt vervangen door het woord "verrekenbeding" dat in het Nederlands de meest gebruikte benaming voor dit soort bedingen is.

²⁶³ De kruisverwijzing naar artikel 1388, tweede lid oud BW wordt vervangen door art. 2.3.2, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²⁶⁴ De woorden "het huwelijkscontract" wordt vervangen door de woorden "de huwelijksovereenkomst" om de reeds toegelichte reden (zie voetnoot 3).

²⁶⁵ De nieuwe paragraaf §2 herneemt de regel die verspreid stond in verschillende andere artikelen (zie art. 1391, tweede lid; art. 1393, tweede lid; 1395 §1 en §1/1 oud BW). Uit deze artikelen blijkt dat deze sanctie voor de notaris, wanneer hij die inschrijving niet doet, geldt voor de inschrijvingen van alle huwelijksovereenkomsten en van de verklaringen van anticipatieve inbreng. Aangezien de wet van 13 januari 1977 nu wordt geïntegreerd in het Burgerlijk Wetboek, is het logisch om deze regel op te nemen op één centrale plaats. Deze sanctie geldt

§ 3 De griffier van het rechtscollege dat ze heeft uitgesproken, stelt het centraal huwelijksovereenkomstenregister in kennis van de in § 1, 4²⁶⁶ bedoelde vonnissen of arresten.

De griffier van het rechtscollege dat het in het eerste lid bedoelde vonnis of arrest heeft uitgesproken, stelt het centraal huwelijksovereenkomstenregister in kennis van elk verzet, hoger beroep of voorziening tegen dit vonnis of arrest.

De griffier van het rechtscollege dat ze heeft uitgesproken stelt het centraal huwelijksovereenkomstenregister in kennis van de rechterlijke beslissingen waarbij een in het eerste lid bedoeld vonnis of arrest wordt vernietigd of hervormd.

Alle kennisgevingen en mededelingen waarvan sprake is in deze paragraaf geschieden op de wijze die de Koning bepaalt.

Art. 2.3.95. Beheer en inrichting van het register²⁶⁷

Het beheer en de inrichting van het centraal huwelijksovereenkomstenregister worden toevertrouwd aan de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

Art. 2.3.96. Raadpleging²⁶⁸

Het centraal huwelijksovereenkomstenregister kan worden geraadpleegd door eenieder die een belang kan aantonen.²⁶⁹

Art. 2.3.97. Modaliteiten²⁷⁰

echter niet voor de samenwoningsovereenkomsten vermeld in punt 3 van dit artikel, aangezien deze sanctie niet expliciet wordt vermeld in artikel 2.3.91 (art. 1478 oud BW).

²⁶⁶ De kruisverwijzing naar het oud artikel 4, §2, 3° (van de wet van 13 januari 1977) wordt vervangen door een verwijzing naar §1, 4°, gelet op de nieuwe nummering na de codificatie via dit Koninklijk Besluit.

²⁶⁷ Afgeleid uit art. 2 van de wet van 13 januari 1977 en in overeenstemming met artikel 892/3 BW over het centraal erfrechtregister.

²⁶⁸ Oud art.4/1, tweede lid, van de wet van 13 januari 1977; ingevoegd bij art. 12 wet van 14 januari 2013, en gewijzigd bij art. 3 wet van 10 augustus 2015 en bij art. 71 wet van 31 juli 2017, zelf gewijzigd bij art. 73, 1° wet van 22 juli 2018.

²⁶⁹ De woorden “door eenieder worden geraadpleegd voor zover deze hun belang kunnen aangeven” worden vervangen door de woorden “worden geraadpleegd door eenieder die een belang kan aantonen”, omdat dit beter beantwoordt aan de eisen van correct Nederlands taalgebruik. De draagwijdte van deze bepaling wordt hierdoor niet gewijzigd.

²⁷⁰ Dit artikel integreert art. 6/1 (nieuwe §§1 en 2) en 6/2 (nieuwe §3) van de wet van 13 januari 1977, gelet op hun inhoudelijke samenhang en zonder wijziging van hun draagwijdte. Oud art. 6/1 werd ingevoegd bij art. 29 wet van 6 mei 2009 en gewijzigd bij art. 13, 1° en 2° wet van 14 januari 2013, bij art. 4 wet 10 augustus 2015 en bij art. 56, 1° en 2° wet van 22 juli 2018. Oud art. 6/2 van de wet van 13 januari 1977 werd ingevoegd bij art. 30 wet van 6 mei 2009 en gewijzigd bij art. 14 wet van 14 januari 2013 en bij art. 57 wet van 22 juli 2018.

§1 De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, op advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit²⁷¹, de gegevens die inzake de akten bedoeld in artikel 2.3.94²⁷² door de Koninklijke Federatie van het Belgisch notariaat in het centraal huwelijksovereenkomstenregister moeten worden opgenomen, de vorm en de nadere regels van de registratie, de nadere regels inzake de toegang tot het register, de datum van de inwerkingtreding van de verplichting tot registratie van de akten bedoeld in artikel 2.3.94²⁷³ en het tarief van de kosten.

§2 De Koning bepaalt bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, op advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit²⁷⁴, de gegevens die inzake huwelijksovereenkomsten door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat worden overgezonden ter publicatie in het *Belgisch Staatsblad*, de nadere regels van de publicatie, de datum van de inwerkingtreding van de verplichting tot publicatie in het *Belgisch Staatsblad* en de verplichting tot vergoeding.

§3 De Koning kan, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de van kracht zijnde wettelijke bepalingen inzake de verplichte registratie en bekendmaking van de akten bedoeld in artikel 2.3.94²⁷⁵ opheffen, aanvullen en wijzigen teneinde te voorzien in een uniek registratiesysteem.

De krachtens het eerste lid genomen koninklijke besluiten die niet bij wet zijn bekrachtigd op de eerste dag van de vierentwintigste maand na die waarin ze zijn bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*, houden op uitwerking te hebben.

²⁷¹ De woorden "Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ingericht door de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens" worden vervangen door het woord 'Gegevensbeschermingsautoriteit'. Zoals expliciet bepaald in artikel 3 van de wet van 3 december 2017, is de Gegevensbeschermingsautoriteit immers de opvolger van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

²⁷² De woorden "huwelijksovereenkomsten, verklaringen van anticipatieve inbreng bedoeld in artikel 1452, § 2, van het Burgerlijk Wetboek, overeenkomsten bedoeld in artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek en vonnissen en arresten bedoeld in artikel 4, § 2, 3°," worden vervangen door de woorden "de akten bedoeld in artikel 2.3.94". Dit nieuwe artikel 2.9.94 (oud artikel 4 §2 wet van 13 januari 1977) omvat immers de opsomming van alle op te nemen akten.

²⁷³ De woorden "huwelijksovereenkomsten, verklaringen van anticipatieve inbreng bedoeld in artikel 1452, § 2, van het Burgerlijk Wetboek, overeenkomsten bedoeld in artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek en vonnissen en arresten bedoeld in artikel 4, § 2, 3°," worden vervangen door de woorden "de akten bedoeld in artikel 2.3.94". Dit nieuwe artikel 2.9.94 (oud artikel 4 §2 wet van 13 januari 1977) omvat immers de opsomming van alle op te nemen akten.

²⁷⁴ De woorden "Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer ingericht door de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens" worden vervangen door het woord "Gegevensbeschermingsautoriteit". Zoals expliciet bepaald in artikel 3 van de wet van 3 december 2017, is de Gegevensbeschermingsautoriteit immers de opvolger van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

²⁷⁵ De woorden "huwelijksovereenkomsten, verklaringen van anticipatieve inbreng bedoeld in artikel 1452, § 2, van het Burgerlijk Wetboek, overeenkomsten bedoeld in artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek en vonnissen en arresten bedoeld in artikel 4, § 2, 3°," worden vervangen door de woorden 'de akten bedoeld in artikel 2.3.94'. Dit nieuwe artikel 2.9.94 (oud artikel 4 §2 wet van 13 januari 1977) omvat immers de opsomming van alle op te nemen akten.

Gezien om gevoegd te worden bij het koninklijk besluit van [DATUM] houdende codificatie, onder boek 2, titel 3, van het Burgerlijk Wetboek, van de relevante bepalingen van het oud Burgerlijk Wetboek of van andere wetten inzake het relatievermogensrecht

Donné à... , le...

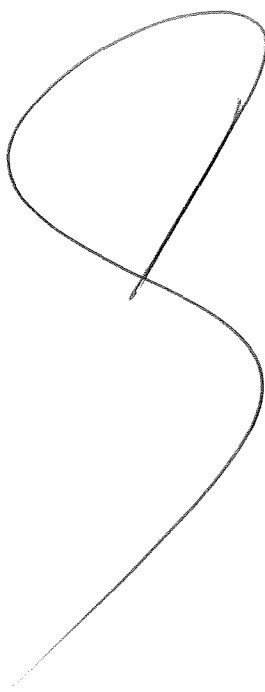
Gegeven te... ,

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,

Van Koningswege:

De Minister van Justitie,

Annexe 1 à l'arrêté royal du [DATE] portant codification, sous le livre 2 du Code civil, titre 3, des dispositions pertinentes de l'ancien Code civil ou d'autres lois relatives aux relations patrimoniales des couples

Cette annexe comprend le texte du livre 2, titre 3 du code civil 'Les relations patrimoniales des couples'

Table des matières

Livre 2 Les personnes, la famille et les relations patrimoniales des couples.....	3
Titre 1 ^{er} . Les personnes	3
Titre 2. La famille.....	3
Titre 3. Les relations patrimoniales des couples.....	3
Sous-titre 1 ^{er} . Régimes matrimoniaux.....	3
Chapitre 1 ^{er} . Conventions matrimoniales.....	3
Chapitre 2. Dispositions générales.....	8
Chapitre 3. Régime légal	10
Section 1 ^{ère} . Patrimoines propres et patrimoine commun	10
Sous-section 1 ^{ère} . Disposition générale	10
Sous-section 2 Actif des patrimoines propres	10
Sous-section 3. Preuve et emploi.....	12
Sous-section 4. Actif du patrimoine commun	13
Sous-section 5. Passif des patrimoines propres et du patrimoine commun.....	14
Section 2. Droits des créanciers	15
Section 3. Gestion du patrimoine commun	16
Section 4. Gestion du patrimoine propre.....	18
Section 5. Disposition commune à la gestion des patrimoines propres et commun.....	19
Section 6. Dissolution du régime légal	19
Sous-section 1 ^{ère} . Dispositions générales.....	19
Sous-section 2. Comptes de récompense	21
Sous-section 3. Règlement du passif.....	22
Sous-section 4. Règlement des récompenses	23
Sous-section 5. Partage	24
Sous-section 6. Créances entre époux	24
Chapitre 4. Conventions qui peuvent modifier le régime légal	24
Section 1 ^{ère} . Disposition générale.....	24
Section 2. Clauses extensives du patrimoine commun	25
Section 3. Clauses dérogeant au mode de liquidation ou de partage	27
Section 4. Avantages matrimoniaux.....	28
Chapitre 5. Séparation de biens	31
Section 1 ^{ère} . Séparation de biens conventionnelle	31
Section 2. Séparation de biens judiciaire	36
Section 3. Correction judiciaire en équité.....	36
Sous-titre 2. Cohabitation légale.....	37
Sous-titre 3. Registre central des conventions matrimoniales	43

Livre 2 Les personnes, la famille et les relations patrimoniales des couples
Titre 1er. Les personnes
Titre 2. La famille
Titre 3. Les relations patrimoniales des couples¹
Sous-titre 1er. Régimes matrimoniaux²
Chapitre 1er. Conventions matrimoniales³
Art. 2.3.1. Liberté contractuelle⁴
Les époux règlent leurs conventions matrimoniales comme ils le jugent à propos, pourvu qu'elles ne contiennent aucune disposition contraire à l'ordre public ou aux bonnes mœurs, ou à l'exigence de cohérence de leur régime matrimonial ⁵ .

¹ Nouveau titre 3 'Les relations patrimoniales des couples', tel qu'introduit par l'art. 2 de la loi du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un livre 8 'La preuve'.

² Titre V c.civ. ancien 'Régimes matrimoniaux' (initialement les art. 1387 – 1581), remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. L'intitulé du sous-titre I repris sous le titre III est, en néerlandais, 'Huwelijksvermogensrecht' parce que ce terme général est plus courant en néerlandais juridique, que le terme 'Huwelijksvermogensstelsels', et qu'il est dans la suite logique du titre III 'Relatievermogensrecht'. En français, le terme 'Régimes matrimoniaux' est maintenu, parce qu'il est le plus usité en la matière.

³ Ancien Chapitre 1er 'Dispositions générales', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Le titre de ce chapitre s'intitule désormais 'Conventions matrimoniales'. Ce titre est plus approprié, vu le contenu de ce sous-titre. Le terme 'convention matrimoniale' comprend aussi bien les contrats de mariage anténuptiaux que les actes modificatifs de la convention matrimoniale (ou du régime matrimonial) avant ou après la conclusion du mariage. Par souci de cohérence, le terme 'convention matrimoniale' est dès lors utilisé comme terme générique pour désigner ces contrats et ces actes dans l'ensemble de ce chapitre. Pour éviter tout doute à cet égard, la portée de ce terme générique est précisé dans le nouvel article. 2.3.6. Dans certaines dispositions du c.civ. ancien, le terme 'convention matrimoniale' (en néerlandais parfois également traduit par 'huwelijksvoorwaarden') est par ailleurs également utilisé pour désigner un avantage matrimonial, ce qui ne correspond pas à la nouvelle définition de ce terme. Cet usage inapproprié du terme 'convention matrimoniale' ne sera dès lors plus utilisé dans les dispositions relatives aux avantages matrimoniaux (voir les nouveaux articles 2.3.57 à 2.3.60 relatifs aux avantages matrimoniaux).

⁴ Cet article intègre l'art. 1387 c.civ. ancien et l'art. 1388, alinéa 1er c.civ. ancien. Ces deux articles ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. L'art. 1388, alinéa 1er c.civ. ancien a également été modifié par l'art. 5 loi du 22 avril 2003 et par l'art. 7, 1° et 2° loi du 22 juillet 2018. Ces articles sont rassemblés, afin que tant le principe de la liberté contractuelle que toutes les exceptions explicites à ce principe se retrouvent dans une seule disposition.

⁵ Les mots ', ou à l'exigence de cohérence de leur régime matrimonial' sont ajoutés après les mots 'bonnes mœurs'. La doctrine et la jurisprudence sont en effet unanimes à considérer que l'exigence d'un régime matrimonial cohérent est essentielle (voy. e.a. Cass. 17 septembre 2007, www.cass.be). Il est indispensable de l'inscrire dans la loi: sans cet ajout, on maintiendrait à tort l'impression qu'il n'existe pas d'autres restrictions à la liberté contractuelle que celles touchant à l'ordre public ou aux bonnes mœurs, aux règles relatives à l'autorité parentale et à la tutelle, ainsi qu'à l'interdiction des pactes successoraux. Or, les époux doivent aussi respecter d'autres dispositions impératives (par exemple la nécessité d'un compte de récompense dans un régime de communauté). Cette obligation découlant de l'exigence de la cohérence, c'est bien cette notion qu'il y a lieu d'ajouter à l'énumération des dispositions restrictives dans cet article.

Les époux ne peuvent déroger aux règles qui fixent leurs droits et devoirs respectifs, ni à celles relatives à l'autorité parentale et à la tutelle ou déterminant l'ordre légal des successions, sauf si la loi en dispose autrement ⁶ .	
Art. 2.3.2.	Pacte successoral autorisé ⁷
<p>Les époux peuvent, par convention matrimoniale⁸, si l'un d'eux a à ce moment un ou plusieurs descendants issus d'une relation antérieure à leur mariage ou adoptés avant leur mariage ou des descendants de ceux-ci, conclure, même sans réciprocité, un accord complet ou partiel relatif aux droits que l'un peut exercer dans la succession de l'autre.</p> <p>Cet accord ne porte pas préjudice au droit de l'un de disposer, par testament ou par acte entre vifs, au profit de l'autre.</p> <p>Il ne peut en aucun cas priver le conjoint survivant du droit d'habitation portant sur l'immeuble affecté au jour de l'ouverture de la succession du prémourant au logement principal de la famille et du droit d'usage des meubles meublants qui le garnissent pour une période de six mois à compter du jour de l'ouverture de la succession du prémourant.</p> <p>Les articles 1100/2 à 1100/6 s'appliquent à cet accord⁹.</p>	
Art. 2.3.3.	Choix par référence ¹⁰
<p>Les époux ne peuvent établir leur convention matrimoniale¹¹ par simple référence à une législation abrogée.</p> <p>Ils peuvent déclarer qu'ils adoptent un des régimes organisés par le présent code¹².</p>	

⁶ Les mots 'sauf si la loi en dispose autrement' sont ajoutés après les mots 'l'ordre légal des successions'. Il existe en effet, en matière de conventions matrimoniales, déjà deux exceptions légales à l'interdiction de conclure des conventions qui pourraient modifier l'ordre légal des successions: les institutions contractuelles qui peuvent être faites par convention matrimoniale (art. 1081 et 1091 c.civ.) et le pacte successoral lorsqu'un des époux a déjà un ou des enfants d'une relation antérieure (pacte dit Valkeniers), maintenant repris à l'article suivant (l'art. 2.3.2 nouveau c.civ.). L'ajout de ces mots est en complet parallélisme avec les règles relatives aux pactes successoraux autorisés et non autorisés, qui sont insérées ailleurs dans le c.civ. (voy. l'art. 1100/1 et suivants du c.civ. tels qu'instaurés par les lois successorales de 2017 et 2018). Comme dans ces dispositions, ici aussi il est par ailleurs possible que la loi introduise d'autres exceptions, par exemple à l'interdiction de déroger aux règles relatives à la tutelle (comp. l'art. 392 c.civ.).

⁷ L'art. 1388, alinéa 2, c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, modifié par l'art. 5 loi du 22 avril 2003 et par l'art. 7, 1er et 2° loi du 22 juillet 2018. Puisque l'ancien article 1388, alinéa 1er, est repris à l'article précédent, cet article-ci n'a plus qu'un objet: ce pacte successoral spécifique autorisé par la loi.

⁸ Les mots 'contrat de mariage ou par acte modificatif' sont remplacés par les mots 'convention matrimoniale' pour les raisons déjà exposées (voy. note de bas de page n° 3)

⁹ Les mots 'l'accord visé à l'alinéa 2' sont remplacés par les mots 'cet accord'. Le premier alinéa de l'ancien article 1388 ayant été déplacé, le présent article ne contient plus qu'un seul alinéa, qui porte justement sur cet accord spécifique.

¹⁰ L'art. 1389 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, modifié par l'art. 132 loi du 16 juillet 2004.

¹¹ Les mots 'leurs conventions matrimoniales' sont maintenant écrits au singulier, pour assurer l'uniformité de la terminologie, comme exposé à la note de bas de page n° 3.

¹² Les mots 'du présent titre' sont remplacés par les mots 'du présent sous-titre', parce que c'est là que les règles relatives aux régimes matrimoniaux optionnels prévus par la loi sont reprises.

Art. 2.3.4. Mineurs ¹³
<p>Si le tribunal de la famille a accordé la dispense d'âge, le mineur peut également conclure une convention matrimoniale, avec l'assistance de ses père et mère, ou de l'un d'eux, ou, à défaut, avec l'autorisation du tribunal.</p> <p>Le mineur peut également, moyennant cette assistance ou cette autorisation, modifier sa convention matrimoniale avant ou pendant le mariage¹⁴.</p>
Art. 2.3.5. Majeurs protégés ¹⁵
<p>La personne protégée qui, en vertu de l'article 492/1, a été déclarée incapable de conclure ou modifier un contrat de mariage peut néanmoins le faire¹⁶ après avoir, à sa demande, obtenu l'autorisation du juge de paix, sur la base du projet rédigé par le notaire.</p> <p>Dans des cas particuliers, le juge de paix peut autoriser l'administrateur à agir seul, ou l'autoriser à assister la personne protégée. Une copie du projet d'acte notarié est jointe à la requête.</p>
Art. 2.3.6. Exigence de forme ¹⁷

¹³ L'art. 1397 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, modifié par l'art. 37 loi du 19 janvier 1990, par l'art. 5 loi du 18 juillet 2008 et par l'art. 90 loi du 30 juillet 2013.

¹⁴ Le nouveau texte de cet article vise à le mettre en concordance avec les dispositions relatives à la conclusion du mariage (art. 144-145-148 c.civ.) et les dispositions relatives aux donations faites par convention matrimoniale (art. 903, 904, 1095 c.civ.).

Premier alinéa: un mineur peut, actuellement, conclure un mariage moyennant l'autorisation du tribunal de la famille et, en principe, celle de ses parents. La portée de cet article n'est pas modifiée. Le mineur autorisé est 'habile' à contracter mariage, ayant obtenu la dispense d'âge telle que prévue par la loi. Ce mineur peut dès lors aussi conclure une convention matrimoniale, avec l'assistance de ses père et mère, ou de l'un d'eux, ou, à défaut de cette assistance, avec l'autorisation du tribunal de la famille. Ici aussi on recourt au terme générique 'convention matrimoniale' pour les raisons exposées à la note de bas de page n° 3.

Deuxième alinéa: pour la modification de sa convention matrimoniale (ou, pendant le mariage, pour la modification de son régime matrimonial), les mêmes exigences doivent être respectées. Le texte le précise maintenant tant pour la modification avant le mariage que pour la modification pendant le mariage.

¹⁵ L'art. 1397/1 c.civ. ancien, inséré par l'art. 137 loi du 17 mars 2013 et modifié par l'art. 43, 1° et 2° loi du 21 décembre 2018.

¹⁶ Les mots 'peut conclure ou modifier un contrat de mariage' sont remplacés par les mots 'peut néanmoins le faire' afin de respecter la terminologie particulière (non modifiée) de l'article 492/1 c.civ., et pour éviter les redites. Puisque dans cet article il est toujours question de conclure ou modifier un *contrat de mariage*, ces termes sont maintenus ici littéralement, afin d'éviter qu'il puisse naître un doute sur leur application à la situation envisagée par le nouvel art. 2.3.5 : celle où le juge de paix a prononcé cette incapacité particulière. Il en résulte, que par dérogation à ce qui a été fait tout au long de sous-titre, le terme 'convention matrimoniale' n'est pas utilisé ici, toutefois jusqu'à ce que l'art. 492/1 c.civ. soit lui aussi adapté à cette nouvelle terminologie.

¹⁷ L'art. 1392 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976 et modifié par l'art. 78 loi du 21 décembre 2013.

Toutes conventions matrimoniales, qu'elles soient conclues avant ou pendant le mariage ¹⁸ , sont constatées par acte notarié ¹⁹ .	
Art. 2.3.7.	Modification avant le mariage ²⁰
Si les futurs époux veulent modifier leur convention matrimoniale avant la célébration du mariage, ils ne peuvent le faire que moyennant la présence et le consentement simultané de toutes les personnes qui y ont été parties ²¹ .	
Art. 2.3.8.	Modification pendant le mariage ²²
<p>§ 1er. Les époux peuvent, au cours du mariage, apporter à leur régime matrimonial toutes modifications qu'ils jugent à propos et même en changer entièrement.</p> <p>§ 2. Un inventaire de tous les biens meubles et immeubles et des dettes des époux²³ est requis lorsque la modification du régime matrimonial entraîne la liquidation du régime préexistant.</p> <p>Cet²⁴ inventaire est constaté par acte notarié.</p> <p>§ 3. Si la modification du régime matrimonial n'entraîne pas la liquidation du régime préexistant²⁵, l'acte modificatif du régime matrimonial est précédé d'un inventaire si l'un des époux le demande.</p>	

¹⁸ Les mots 'et modifications reçues avant la célébration du mariage et toutes modifications conventionnelles du régime matrimonial' sont remplacés par les mots 'qu'elles soient conclues avant ou pendant le mariage'. La formulation antérieure était devenue inutile, vu l'utilisation généralisée du terme 'convention matrimoniale' (voy. note base de page n° 3). Mais comme il faut que la loi mentionne quelque part en termes exprès la portée de ce terme uniforme, les mots 'qu'elles soient conclues avant ou pendant le mariage' sont ajoutés ici, pour ne plus devoir être répétés.

¹⁹ Les mots 'acte devant notaire' sont remplacés par les mots 'acte notarié' qui est davantage conforme aux exigences d'un langage juridique clair et actuel.

²⁰ L'art. 1393, alinéa 1er, c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976 et modifié par l'art. 79 loi du 21 décembre 2013. Le contenu de l'art. 1393, alinéa 2, c.civ. ancien est repris à l'article 2.3.11. qui porte sur les effets de la convention matrimoniale à l'égard des tiers.

²¹ Il est tout-à-fait exceptionnel mais non exclu que d'autres personnes que les futurs époux soient parties au contrat de mariage initial (cela pourrait être le cas pour un membre de la famille qui fait une donation, pour les parents qui apportent leur assistance en raison de la minorité d'un des futurs époux par exemple). La règle est donc maintenue mais reformulée. Il n'est en effet plus justifié de partir de l'hypothèse d'une interdiction de modification, sauf à respecter la règle de la simultanéité; il est plus logique de partir de la règle autorisant la modification, pour autant que toutes les parties soient d'accord.

²² L'art. 1394 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 18 juillet 2008. Cet article est restructuré, pour des raisons de logique. L'ancien § 1er est maintenu. L'ancien §2, alinéas 2 et 4 sont repris dans un nouveau §2, alinéas 1 et 2 et l'ancien §2, alinéas 1 et 3 sont repris dans un nouveau §3, alinéas 1 et 2.

²³ Les mots 'de tous les biens meubles et immeubles et des dettes des époux' ont été déplacés vers ce paragraphe, parce que c'est bien ici qu'il est utile de préciser de quel inventaire il s'agit, puisque dans l'hypothèse dont il est question ici (§ 2), l'inventaire est obligatoire.

²⁴ Les mots 'l'inventaire' sont remplacés par les mots 'cet inventaire', pour que la structure du paragraphe soit logique.

²⁵ Les mots 'la modification du régime matrimonial n'entraîne pas la liquidation du régime préexistant,' ont été insérés après le mot 'Si' pour préciser que ce nouveau § 3 (ancien §2, alinéas 1 et 3) ne s'applique que si la modification du régime n'entraîne pas sa liquidation. Le membre de phrase spécifiant que cet inventaire ne doit être établi que si un des époux le requiert est déplacé en fin de phrase, pour que la phrase soit plus claire.

Dans ce cas ²⁶ , l'inventaire peut être fait sur déclarations, pour autant que les deux époux y consentent.
Art. 2.3.9. Publicité ²⁷
<p>§ 1er. Le notaire qui a reçu une convention matrimoniale²⁸ procède à son inscription au registre central des conventions matrimoniales²⁹.</p> <p>§ 2. Un acte étranger portant modification du régime matrimonial peut, s'il remplit les conditions requises pour sa reconnaissance en Belgique, être mentionné en marge d'un acte établi par un notaire belge et être joint à cet acte. Cette formalité est effectuée à titre de publicité de la modification et n'a pas pour effet de rendre celle-ci opposable aux tiers.</p>
Art. 2.3.10. Effets entre époux ³⁰
§ 1 ^{er} . Une convention matrimoniale conclue avant le mariage, prend effet entre époux ³¹ à la célébration du mariage, nonobstant toute convention contraire.

²⁶ Les mots 'Sauf dans le cas visé à l'alinéa 2' sont remplacés par les mots 'Dans ce cas', suite à la restructuration de cet article. Logiquement, il n'est pas répété ici que l'inventaire ne doit pas être établi par acte notarié : cet inventaire n'étant pas obligatoire dans cette hypothèse, il n'y a pas lieu d'imposer qu'il soit établi par acte notarié.

²⁷ L'art. 1395, §1 et §3, c.civ. ancien, remplacé par l'art. 3 loi du 14 janvier 2013. L'ancien §1/1 (tel qu'inséré par l'art. 11 loi du 22 juillet 2018) est intégré dans l'art. 2.3.53 qui traite de l'apport, pour assurer la cohérence dans cette disposition. L'ancien §2, première phrase, est intégré dans l'article 2.3.10 qui traite du moment auquel la convention matrimoniale sort ses effets entre époux. L'ancien §2, deuxième phrase, est intégré dans l'article 2.3.11. qui traite des effets de la convention matrimoniale à l'égard des tiers. Toutes les dispositions connexes sont ainsi regroupées, en toute logique.

²⁸ Les mots 'contrat de mariage ou par acte modificatif' sont remplacés par les mots 'convention matrimoniale' pour les raisons déjà exposées à la note de bas de page n° 3.

²⁹ Les mots 'par l'article 4, § 2, 1°, de la loi du 13 janvier 1977 portant approbation de la Convention relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments, faite à Bâle le 16 mai 1972 et portant introduction d'un registre central des contrats de mariage sous peine d'une amende de vingt-six euros à cent euros, sous peine de destitution et sous peine d'engager sa responsabilité envers les créanciers s'il est prouvé que l'omission résulte d'une collusion' sont remplacés par les mots 'au registre central des conventions matrimoniales', puisque les dispositions de cette loi du 13 janvier 1977 sont maintenant intégrées dans le Code civil nouveau (sous-titre 3. Le registre central des conventions matrimoniales). La sanction qu'encourt le notaire s'il ne procède pas à l'inscription, vaut pour l'inscription dans ce registre de toutes conventions matrimoniales et des déclarations d'apport anticipées (voy. l'art. 1391, alinéa 2, l'art. 1393, alinéa 2 et l'art. 1395 §1er et §1/1) et est dès lors insérée dans ce sous titre 3 (nouvel article 2.3.94).

³⁰ Cet article intègre l'art. 1391, alinéa 1er, c.civ. ancien et l'art. 1395 §2, première phrase c.civ. ancien, vu leur connexité, et sans modification de leur portée. Toutes ces dispositions portent sur le moment où les conventions matrimoniales prennent effet entre époux. L'art. 1391 ancien B.W. a été remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976 et modifié par l'art. 2 loi du 14 janvier 2013. L'art. 1395 ancien B.W. a été remplacé par l'art. 3 loi du 14 janvier 2013. L'ancien 1391, alinéa 2 est devenu inutile, vu la règle générale reprise maintenant à l'article 2.3.9. L'ancien article 1391, alinéa 3 est intégré dans l'article 2.3.11. qui indique à quelles conditions les conventions matrimoniales sortent leurs effets à l'égard des tiers ; ceci aussi permet de regrouper des dispositions connexes.

³¹ Le premier paragraphe détermine le moment où une convention matrimoniale conclue *avant le mariage* sort ses effets entre époux. Le texte le précise. Les mots 'Le régime matrimonial, soit légal, soit conventionnel, prend effet' sont remplacés par les mots 'Une convention matrimoniale conclue avant le mariage, prend effet entre époux'. La référence au régime légal n'est plus reprise dans cette disposition, parce que l'art. 2.3.10 se situe dans le chapitre 1 qui traite des conventions matrimoniales, non du régime légal. Le moment où le régime légal prend effet (parce que les époux n'ont pas conclu de convention matrimoniale), est précisé dans le chapitre suivant (article 2.3.12).

§ 2. Une convention matrimoniale conclue pendant le mariage, a effet entre époux à dater de l'acte ³² .
Art. 2.3.11. Effets à l'égard des tiers ³³
<p>§ 1er. Une convention matrimoniale³⁴ conclue avant le mariage sort ses effets à l'égard des tiers à la célébration du mariage, pour autant qu'elle soit inscrite au registre central des conventions matrimoniales. Faute d'une telle inscription, les clauses dérogatoires au régime légal ne peuvent être opposées aux tiers qui ont contracté avec ces époux dans l'ignorance de leurs conventions matrimoniales³⁵.</p> <p>§ 2. Une convention matrimoniale conclue pendant le mariage, sort ses effets à l'égard des tiers au jour de son inscription au registre central des conventions matrimoniales, sauf si, dans leurs conventions conclues avec des tiers, les époux ont informé ceux-ci de la modification.</p>
Chapitre 2. Dispositions générales ³⁶
Art. 2.3.12. Régime légal de droit commun ³⁷
§ 1 ^{er} . A défaut de conventions dérogatoires ³⁸ , les règles relatives au régime légal, établies au chapitre 3 du présent sous-titre, ³⁹ forment le droit commun.

³² Ce deuxième paragraphe détermine le moment où une convention matrimoniale conclue *pendant le mariage* sort ses effets entre époux. Le texte le précise. La phrase 'Les modifications conventionnelles ont effet entre époux à dater de l'acte modificatif' est dès lors remplacée par la phrase 'Une convention matrimoniale conclue pendant le mariage, a effet entre époux à dater de l'acte', en reprenant le terme unique de 'convention matrimoniale' pour les raisons indiquées à la note de bas de page n° 3.

³³ Cet article intègre l'art. 1391, alinéa 3, l'art. 1393, alinéa 2 (nouveau §1) et l'art. 1395, § 2, deuxième phrase (nouveau §2) c.civ. ancien, en raison de leur connexité: ils traitent tous de l'effet des conventions matrimoniales à l'égard des tiers. Il est divisé en deux paragraphes pour les mêmes raisons et en parallèle avec l'article précédent, pour distinguer la convention matrimoniale conclue avant le mariage et celle qui est conclue pendant le mariage. L'art. 1391 et l'art. 1393 c.civ. ancien ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. L'art. 1391 c.civ. ancien a été modifié par l'art. 2 loi du 14 janvier 2013. L'art. 1393 c.civ. ancien a été modifié par l'art. 79 loi du 21 décembre 2013. L'art. 1395 c.civ. ancien a été remplacé par l'art. 3 loi du 14 janvier 2013.

³⁴ Les mots 'le contrat de mariage' est remplacée par les mots 'une convention matrimoniale conclue avant le mariage', pour les raisons déjà exposées (voy. la note de bas de page précédente et la note de bas de page n° 3)

³⁵ Il y a une contradiction entre l'art. 1391 c.civ. ancien (contrat de mariage conclu avant le mariage) et l'art. 1393, alinéa 2 c.civ. ancien (modification du contrat de mariage avant le mariage): dans le premier cas, il est question d'opposabilité aux tiers 'qui ont contracté dans l'ignorance' de la convention matrimoniale ; dans le deuxième cas, il est question d'opposabilité aux tiers si les époux ne les ont pas '*informés*' de leur convention matrimoniale. Ceci n'est pas justifié et ce défaut de logique est maintenant comblé: les deux règles relatives à l'opposabilité des conventions matrimoniales conclues avant le mariage ou modifiées avant le mariage sont reprises dans un seul paragraphe. Dans chacune de ces hypothèses, la convention matrimoniale ne sort ses effets qu'à partir de la conclusion du mariage. Toutes ces conventions sont maintenant désignées uniformément, par le terme 'convention matrimoniale', pour les raisons exposées à la note de bas de page n° 3.

³⁶ Nouveau chapitre 2, qui comprend les articles 1389/1, 1389/2, 1389/3 et 1390 c.civ. ancien.

³⁷ Cet article intègre l'art. 1390 (nouveau §1er) et l'art. 1391, alinéa 1er (nouveau §2) c.civ. ancien, en ce qui concerne la prise d'effet du régime légal. La prise d'effet des conventions matrimoniales est déjà mentionnée au nouvel article 2.3.10. Ces deux articles avaient été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

³⁸ Le mot 'particulières' est remplacé par le mot 'dérogatoires' qui est plus clair et plus explicite.

³⁹ Les mots 'établies au chapitre II du présent titre' sont remplacés par les mots 'relatives au régime légal établies au chapitre 3 du présent sous-titre'. La référence au régime légal est donc plus explicite, et la référence au chapitre visé est adaptée en fonction de la structure qui est introduite par la codification par le présent Arrêté Royal.

<p>§ 2. Si les époux n'ont pas conclu de convention matrimoniale avant le mariage⁴⁰, le régime légal prend effet, nonobstant toute convention contraire, à la célébration du mariage.</p>
<p>Art. 2.3.13. Attribution préférentielle en cas de décès⁴¹</p>
<p>Lorsque le régime matrimonial prend fin par le décès d'un des époux, le conjoint survivant peut, moyennant soulte s'il y a lieu, se faire attribuer par préférence, pour autant qu'ils appartiennent au patrimoine commun ou au patrimoine qui est en indivision exclusivement entre les époux :</p> <ul style="list-style-type: none"> 1° un des immeubles servant au logement de la famille; 2° les meubles meublants qui le garnissent; 3° les biens qu'il utilise pour l'exercice de sa profession ou l'exploitation de son entreprise.
<p>Art. 2.3.14. Attribution préférentielle en cas de divorce ⁴²</p>
<p>§ 1er. Lorsque le régime matrimonial prend fin par le divorce sur la base de l'article 229, par la séparation de corps ou par la séparation de biens judiciaire, chacun des époux peut au cours des opérations de liquidation, demander au tribunal de la famille de faire application à son profit des dispositions visées à l'article article 2.3.13⁴³.</p> <p>§ 2. Le tribunal statue en considération des intérêts que chacun des époux peut faire valoir et en tenant compte des capacités financières de celui qui, le cas échéant, devra payer la soulte.</p> <p>Il est fait droit, sauf circonstances exceptionnelles, à la demande formulée par l'époux qui a été victime d'un fait visé aux articles 375, 398 à 400, 402, 403, 405, 409, §§ 1er à 3 et 5, et 422bis du Code pénal ou d'une tentative de commission d'un fait visé aux articles 375, 393 à 397, 401, 404 et 409, § 4, du même Code, si l'autre époux a été reconnu coupable de ce chef comme auteur, coauteur ou complice par décision coulée en force de chose jugée.</p>
<p>Art. 2.3.15. Recel⁴⁴</p>
<p>L'époux qui, de mauvaise foi, dissimule des informations ou fait de fausses déclarations en ce qui concerne la composition ou l'étendue de la communauté, des indivisions existant entre les époux ou, dans le cas d'un régime de séparation de biens avec clause de participation, de la masse de participation, pour en retirer un avantage pour lui-même au préjudice de l'autre époux, est coupable de recel.</p>

⁴⁰ La règle dans ce paragraphe 1er commence par les mots 'Si les époux n'ont pas conclu de convention matrimoniale avant le mariage'. Cette règle était déjà en vigueur, mais elle est maintenant formulée en termes explicites : si les époux n'ont pas conclu de convention matrimoniale avant le mariage, le régime légal prend effet à la célébration du mariage. Cela signifie que, si une convention matrimoniale n'est conclue qu'après le mariage, même très peu de temps après sa conclusion, le régime légal sera néanmoins entré en vigueur à la date du mariage pendant la période (même très courte) depuis la conclusion du mariage. Les époux ne peuvent pas déroger à cette règle.

⁴¹ L'art. 1389/1 c.civ. ancien, inséré par l'art. 8 loi du 22 juillet 2018.

⁴² L'art. 1389/2 c.civ. ancien, inséré par l'art. 8 loi du 22 juillet 2018.

⁴³ La référence à l'art. 1389/1 est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.13, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

⁴⁴ L'art. 1389/3 c.civ. ancien, inséré par l'art. 10 loi du 22 juillet 2018.

L'époux qui est coupable de recel est privé de sa part dans les biens ou valeurs recelés ou est, le cas échéant, sanctionné à concurrence des biens ou valeurs recelés dans le calcul de la créance de participation.

Cette sanction ne peut être invoquée à l'encontre de l'époux qui fournit, spontanément et en temps utile, l'information exacte et complète ou rectifie ses fausses déclarations.

Chapitre 3. Régime légal⁴⁵

Section 1ère. Patrimoines propres et patrimoine commun⁴⁶

Sous-section 1ère. Disposition générale

Art. 2.3.16. Trois patrimoines⁴⁷

Le régime légal est fondé sur l'existence de trois patrimoines : le patrimoine propre de chacun des deux époux et le patrimoine commun aux deux époux, tels qu'ils sont définis à la sous-section 2 et à la sous-section 4⁴⁸.

Sous-section 2 Actif des patrimoines propres⁴⁹

Art. 2.3.17. Biens acquis antérieurement, ou par succession ou libéralité⁵⁰

Sont propres, les biens et créances appartenant à chacun des époux au jour du mariage et ceux que chacun acquiert au cours du régime, par succession ou libéralité⁵¹.

Art. 2.3.18. Propres moyennant récompense⁵²

Sont propres, quel que soit le moment de l'acquisition et sauf récompense s'il y a lieu :

1. les accessoires de biens ou de droits propres;
2. les biens cédés à l'un des époux par un de ses ascendants soit pour le remplir de ce qui lui est dû, soit à charge de payer une dette de l'ascendant envers un tiers;
3. la part acquise par l'un des époux dans un bien dont il est déjà copropriétaire;

⁴⁵ Ancien chapitre II 'Du régime légal', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁴⁶ Ancienne section 'Des patrimoines et du remploi', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁴⁷ L'art. 1398 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 17 loi du 13 février 2003.

⁴⁸ Les mots "par les articles suivants" sont remplacés par les mots "à la sous-section 2 et à la sous-section 4" conformément aux directives de la section de législation du Conseil d'Etat.

⁴⁹ Ancien paragraphe 1 'De l'actif des patrimoines propres', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁵⁰ L'art. 1399, alinéa 1er, c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Les autres alinéas de l'article 1398 c.civ. ancien sont repris plus loin, dans une sous-section spécifique, où sont exposées les règles de preuve des biens propres (art. 2.3.20 nouveau). Ces règles ne sont en effet pas applicables uniquement aux biens acquis avant le mariage, ou par succession ou libéralité.

⁵¹ Les mots 'donation, succession ou testament' sont remplacés par les mots 'succession et libéralité' afin d'assurer la cohérence avec l'article 2.3.23 qui traite des dettes à charge des successions et libéralités.

⁵² L'art. 1400 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Le point 1 a été remplacé par l'art. 13, a) loi du 22 juillet 2018; l'ancien point 2 a été supprimé par l'art. 13, b) loi 22 juillet 2018; les anciens points 3 à 7 sont dès lors renumérotés de 2 à 6. Les anciens points 6 et 7 (points 5 et 6 nouveaux) été remplacés par l'art. 13, c) et d) loi du 22 juillet 2018.

4. les biens et droits qui, par l'effet d'une subrogation réelle, remplacent des propres, ainsi que les biens acquis en emploi ou en remploi;
5. la valeur de rachat nette exigible, au moment de la dissolution du régime, liée à un contrat d'assurance sur la vie individuel qui a été conclu par un des époux pendant le régime, lorsque la prestation d'assurance n'est pas due à la dissolution du régime;
6. la prestation d'assurance liée à un contrat d'assurance sur la vie individuel qui a été conclu par un des époux pendant le régime, et qui est due au profit de cet époux à la dissolution du régime.

Art. 2.3.19. Propres à titre personnel⁵³

§ 1er. Sont propres, quel que soit le moment de l'acquisition :

1. les vêtements et objets à usage personnel;
2. le droit de propriété littéraire, artistique ou industrielle;
3. le droit à réparation d'un préjudice corporel ou moral personnel;
4. le droit aux pensions, rentes viagères ou allocations de même nature, dont un seul des époux est titulaire;
5. les droits résultant de la qualité d'associé liés à des parts ou actions de société acquises avec des fonds communs et qui ont été inscrites au nom d'un des époux, en ce compris le droit d'agir en tant que propriétaire de ces parts ou actions, pour autant qu'il s'agisse soit d'une société qui est soumise à des règles légales ou statutaires, ou à des conventions entre actionnaires, qui restreignent la cession des parts ou actions, soit d'une société au sein de laquelle seul cet époux exerce son activité professionnelle en tant que gérant ou administrateur;
6. le droit aux biens qu'un époux utilise exclusivement pour l'exercice de sa profession ou l'exploitation de son entreprise, en ce compris le droit d'agir en tant que propriétaire de ces biens professionnels, à moins que les époux n'exercent ensemble cette profession ou n'exploitent ensemble cette entreprise;
7. le droit à la clientèle, en ce compris le droit d'agir en tant que propriétaire de la clientèle, à moins que la clientèle n'ait été constituée dans le cadre d'une profession que les époux exercent ensemble ou d'une entreprise qu'ils exploitent ensemble.

§ 2. Sont également propres :

1. l'indemnité payée à un époux en réparation d'un dommage, dans la mesure où cette indemnité vise à réparer son incapacité personnelle, qui concerne les conséquences non économiquement quantifiables de l'atteinte à son intégrité physique et psychique dans sa vie quotidienne;

⁵³ L'art. 1401 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976; § 1er numéroté par l'art. 14, a) loi 22 juillet 2018; § 1er, alinéa unique, point 5 a été inséré par l'art unique loi du 1 avril 1987 (*Mon.b.*, 22 avril 1987) et remplacé par l'art. 14, a) loi du 22 juillet 2018; §1, alinéa unique, points 6 et 7 ont été insérés par l'art. 14, b) loi du 22 juillet 2018; § 2 a été inséré par l'art. 14, c) loi du 22 juillet 2018.

2. la prestation d'assurance liée à un contrat d'assurance sur la vie individuel qui a été conclu par un des époux pendant le régime, et qui est due au profit de l'autre époux à la dissolution du régime.	
<i>Sous-section 3. Preuve et emploi⁵⁴</i>	
Art. 2.3.20.	Preuve ⁵⁵
<p>A l'égard des tiers, la propriété dans le chef de chacun des époux d'un bien qui n'a pas de caractère personnel doit être établie, à défaut d'inventaire ou à l'encontre d'une possession réunissant les conditions de l'article 2229, par des titres ayant date certaine, des documents émanant d'un service public ou des mentions figurant dans des registres, documents ou bordereaux imposés par la loi ou consacrés par l'usage et régulièrement tenus ou établis.</p> <p>Entre époux, la preuve de la propriété des mêmes biens ou des créances peut se faire par tous modes de preuve⁵⁶.</p>	
Art. 2.3.21.	Remploi ⁵⁷
<p>§ 1er. Le remploi est censé fait à l'égard d'un des époux toutes les fois que, lors d'une acquisition immobilière, il a déclaré qu'elle était faite pour lui tenir lieu de remploi et payée à concurrence de plus de la moitié, au moyen du produit de l'aliénation d'un immeuble propre ou de fonds dont le caractère propre est dûment établi.</p> <p>§ 2. L'époux, qui acquiert un bien immobilier au moyen de fonds communs, peut faire dans l'acte une déclaration de remploi anticipé. Pour autant que l'époux rembourse, dans les deux ans de la date de l'acte, plus de la moitié des sommes prélevées sur le patrimoine commun, le bien acquis aura le caractère de propre à dater du remboursement.</p> <p>§ 3. Le remploi est censé fait à l'égard d'un époux lorsqu'il est établi que l'acquisition de biens meubles a été payée à concurrence de plus de la moitié, au moyen de fonds ou du produit de l'aliénation</p>	

⁵⁴ Ancien paragraphe 2 'Du remploi', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Pour plus de cohérence et plus de logique, les règles relatives à la preuve de la propriété dans le chef d'un époux sont également reprises dans cette sous-section, où elles sont mieux placées que dans l'ancien article 1399, ainsi qu'il a été dit. Ces règles de preuve précèdent logiquement les règles relatives aux conditions de fond et de forme de l'emploi ou du remploi de biens propres.

⁵⁵ Cet article reprend les alinéas 2 et 3 de l'art. 1399 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976; l'alinéa 3 a été modifié par l'art. 12 loi du 22 juillet 2018.

⁵⁶ Les mots 'toutes voies de droit, témoignages et présomptions compris et même par commune renommée' sont remplacés par les mots 'tous modes de preuve'. Cette disposition se trouve ainsi mis en concordance avec le livre 8 du c.civ. nouveau relatif à la preuve. Il n'est en effet plus nécessaire de préciser que les témoignages et présomptions sont autorisés, parce que cela ressort maintenant de l'expression 'tous modes de preuve' (voy. p.ex. les art. 8.28, 8.29 et 8.31 c.civ. nouveau). La commune renommée n'est pas reprise parmi les modes de preuve autorisés entre époux, parce que ce mode de preuve n'est défini nulle part et n'est pas repris non plus dans le livre 8 du c.civ. nouveau. On ne voit par ailleurs pas quelle utilité peut avoir la preuve par commune renommée lorsqu'on sait que des 'présomptions de fait' telles que définies par le livre 8 du c.civ. nouveau (art. 8.29, alinéa 2 c.civ. nouveau) sont déjà admises : il suffit d'indices sérieux précis et concordants, même d'un seul indice sérieux et précis, si le juge en admet la valeur probante.

⁵⁷ Cet article intègre les art. 1402 (nouveau §1er) 1403 (nouveau §2) et 1404 (nouveau §3) c.civ. ancien, en raison de leur connexité. Ils traitent en effet de tous les aspects du remploi : le remploi immobilier (§1er), le remploi anticipé (§2) et le remploi mobilier (§3). Les articles 1402 et 1403 ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. L'art. 1404 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, a été modifié par l'art. 15 loi du 22 juillet 2018.

d'autres biens dont le caractère de propre est établi conformément aux dispositions des articles précédents.
<i>Sous-section 4. Actif du patrimoine commun⁵⁸</i>
Art. 2.3.22. Biens communs⁵⁹
<p>§ 1er. Sont communs:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. les revenus de l'activité professionnelle de chacun des époux, tous revenus ou indemnités en tenant lieu ou les complétant, ainsi que les revenus provenant de l'exercice de mandats publics ou privés; l'indemnité de préavis et autres prestations auxquelles a droit un époux en raison de la rupture de son contrat de travail, pour la part de celle-ci correspondant au délai de préavis qui court pendant le régime; 2. les fruits, revenus, intérêts de leurs biens propres; 3. les biens donnés ou légués aux deux époux conjointement ou à l'un d'eux avec stipulation que ces biens seront communs; 4. l'indemnité payée à un époux en réparation d'un dommage, dans la mesure où cette indemnité vise à réparer son incapacité ménagère ou économique durant le régime; 5. la valeur patrimoniale des parts ou actions de société visées à l'article 2.3.19, § 1er, 5⁶⁰; 6. la valeur patrimoniale des biens professionnels qui ont été acquis par un des époux avec des fonds communs, si le droit à ces biens professionnels est propre en vertu de l'article 2.3.19 § 1er, 6⁶¹; 7. la valeur économique de la clientèle qui a été constituée pendant le régime par un des époux dans le cadre de l'exercice de sa profession ou de l'exploitation de son entreprise, si le droit à cette clientèle est propre en vertu de l'article 2.3.19 § 1er, 7⁶². <p>§ 2.⁶³ Est également commune la prestation d'assurance liée à un contrat d'assurance sur la vie individuel qui a été conclu par un des époux pendant le régime, lorsqu'elle est due à un des époux pendant le régime. Si la prestation est versée sous forme de capital, la totalité de son montant est commune. Si la prestation est payée sous la forme d'une rente, sont communs les montants de la rente payés pendant le régime ainsi que la réserve qui correspond aux rentes encore dues après la dissolution du régime.</p>

⁵⁸ Ancien paragraphe 2 'De l'actif du patrimoine commun', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁵⁹ L'art. 1405 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 16 loi du 22 juillet 2018.

⁶⁰ La référence à l'art. 1401, §1er, 5, est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.19, §1er, 5, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

⁶¹ La référence à l'art. 1401, §1er, 6, est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.19, §1er, 6, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

⁶² La référence à l'art. 1401, §1er, 7 est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.19, §1er, 7, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

⁶³ Le point 8 est remplacé par une paragraphe 2, débutant par les mots 'Est également commune'. Cette modification a pour but de mettre la structure du nouvel article 2.3.22 en parallèle avec celle de l'ancien art. 1401, § 1er, c.civ. ancien, maintenant 2.3.19.

§ 3 ⁶⁴ . Sont enfin également communs, tous les biens dont il n'est pas prouvé qu'ils sont propres à l'un des époux en application d'une disposition de la loi.	
<i>Sous-section 5. Passif des patrimoines propres et du patrimoine commun⁶⁵</i>	
Art. 2.3.23.	Dettes nées antérieurement, et dettes à charge des successions ou de libéralités ⁶⁶
Les dettes des époux antérieures au régime et celles qui grèvent les successions et libéralités qui leur échoient durant le régime, leur restent propres.	
Art. 2.3.24.	Autres dettes propres ⁶⁷
<p>Sont propres :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. les dettes contractées par l'un des époux dans l'intérêt exclusif de son patrimoine propre; 2. les dettes résultant d'une sûreté personnelle ou réelle donnée par un des époux dans un intérêt autre que celui du patrimoine commun; 3. les dettes provenant de l'exercice par l'un des époux d'une profession qui lui a été interdite en vertu de l'article 216 ou d'actes que l'un des époux ne pouvait accomplir sans le concours de son conjoint ou l'autorisation de justice; 4. les dettes résultant d'une condamnation pénale ou d'un délit ou quasi-délict commis par un des époux. 	
Art. 2.3.25.	Dettes communes ⁶⁸
<p>§ 1. Sont communes :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. les dettes contractées conjointement ou solidairement par les deux époux; 2. les dettes contractées par un des époux pour les besoins du ménage et l'éducation des enfants; 3. les dettes contractées par un des époux dans l'intérêt du patrimoine commun; 4. les dettes grevant les libéralités faites aux deux époux conjointement ou à l'un d'eux avec stipulation que les biens donnés ou légués seront communs; 5. la charge des intérêts qui sont l'accessoire de dettes propres à l'un des époux; 6. les dettes alimentaires au profit des descendants d'un seul des époux; <p>§ 2. Sont également communes⁶⁹, les dettes dont il n'est pas prouvé qu'elles sont propres à l'un des époux en application d'une disposition de la⁷⁰ loi.</p>	

⁶⁴ Le paragraphe 2 de l'article 1405 ancien, devient le paragraphe 3 de ce nouvel article. Le mot 'enfin' a été ajouté parce que le mot 'également' apparaît déjà au paragraphe 2.

⁶⁵ Ancien paragraphe 4 'Du passif des patrimoines propres et commun', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁶⁶ L'art. 1406 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, modifié par l'art. 17 loi du 22 juillet 2018.

⁶⁷ L'art. 1407 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Pour l'énumération, les tirets sont remplacés par des numéros, conformément aux directives de la section de législation du Conseil d'Etat.

⁶⁸ L'art. 1408 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, dont le contenu est maintenant divisé en deux paragraphes. Pour l'énumération, les tirets sont remplacés par des numéros, conformément aux directives de la section de législation du Conseil d'Etat.

⁶⁹ La présomption de dettes communes est placée sous un paragraphe distinct (§2) de cet article, tout comme la présomption de biens communs est placée également dans un paragraphe distinct (§ 3) de l'article 2.3.22 nouveau, afin que le parallélisme entre les deux règles soit apparent.

⁷⁰ Le mot 'la' loi est inséré entre le mot 'de' et le mot 'loi' pour que la phrase corresponde mot pour mot à celle mentionnée pour les biens communs à l'article 2.3.22 § 3 nouveau.

<i>Section 2. Droits des créanciers⁷¹</i>
Art. 2.3.26. Dettes propres⁷²
<p>§ 1er. Le paiement d'une dette propre à l'un des époux ne peut être poursuivi que sur son patrimoine propre et ses revenus, sans préjudice des paragraphes 2 à 4⁷³.</p> <p>§ 2. Le paiement des dettes propres à l'un des époux en vertu de l'article 2.3.23⁷⁴ peut être poursuivi sur le patrimoine commun dans la mesure où il s'est enrichi par l'absorption de biens propres au débiteur.</p> <p>La preuve de l'enrichissement, qui incombe au créancier, peut être faite par tous modes de preuve⁷⁵.</p> <p>§ 3. Le paiement des dettes provenant de l'exercice par un des époux d'une profession qui lui a été interdite par application de l'article 216 ou d'actes que l'un des époux ne pouvait accomplir sans le concours de son conjoint ou l'autorisation de justice, ne peut être poursuivi sur le patrimoine commun que dans la mesure du profit qu'il a tiré de cette activité ou de ces actes.</p> <p>La preuve du profit, qui incombe au créancier, peut être faite par tous modes de preuve⁷⁶.</p> <p>§ 4. Les mêmes règles valent pour les dettes résultant d'une condamnation pénale prononcée contre un seul des époux ou d'un délit ou quasi-délit commis par lui.</p> <p>En outre, en cas d'insuffisance du patrimoine propre de l'époux débiteur, le paiement de ces dettes pourra être poursuivi sur le patrimoine commun à concurrence de la moitié de son actif net.</p>
Art. 2.3.27. Dettes contractées par les deux époux⁷⁷
Le paiement d'une dette contractée par les deux époux, même à des titres différents, peut être poursuivi tant sur le patrimoine propre de chacun d'eux que sur le patrimoine commun.
Art. 2.3.28. Dettes communes⁷⁸

⁷¹ Ancienne Section II 'Des droits des créanciers', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁷² Cet article intègre les art. 1409, 1410, 1411 et 1412 c.civ. ancien, en raison de leur connexité et sans modification de leur portée. Ces articles ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Ce nouvel article comprend maintenant toutes les dispositions relatives aux droits des créanciers pour des dettes propres à l'un des époux.

⁷³ Le mot 'paragraphes 2 à 4' remplace le mot 'articles suivants' parce que toutes les règles relatives au paiement des dettes propres ont été rassemblées dans les divers paragraphes de l'unique article 2.3.26 ; il s'agit, comme il est indiqué au texte, des paragraphes 2 à 4.

⁷⁴ La référence à l'art. 1406 est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.23, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

⁷⁵ Les mots 'par toutes voies de droit, témoignages et présomptions compris' sont remplacés par les mots 'par tous modes de preuve', en conformité avec le nouveau livre 8 du c.civ. nouveau, ainsi qu'il a été exposé en note de bas de page n° 56.

⁷⁶ Les mots 'par toutes voies de droit, témoignages et présomptions compris' sont remplacés par les mots 'par tous modes de preuve', en conformité avec le nouveau livre 8 du c.civ. nouveau, ainsi qu'il a été exposé en note de bas de page n° 56.

⁷⁷ L'art. 1413 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁷⁸ L'art. 1414 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

<p>Le paiement des dettes communes peut être poursuivi tant sur le patrimoine propre de chacun des époux que sur le patrimoine commun.</p> <p>Toutefois ne peut être poursuivi sur le patrimoine propre de l'époux non contractant le paiement:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. des dettes contractées par un des époux pour les besoins du ménage et l'éducation des enfants lorsqu'elles entraînent des charges excessives, eu égard aux ressources du ménage; 2. des intérêts qui sont l'accessoire des dettes propres à l'un des époux; 3. des dettes contractées par un des époux dans l'exercice de sa profession; 4. des dettes alimentaires au profit des descendants d'un seul des époux.
<i>Section 3. Gestion du patrimoine commun⁷⁹</i>
Art. 2.3.29. Disposition générale⁸⁰
<p>§ 1er. La gestion comprend tous pouvoirs d'administration, de jouissance et de disposition.⁸¹</p> <p>§ 2. Les époux gèrent le patrimoine commun dans l'intérêt de la famille, conformément aux règles établies par les articles 2.3.30 à 2.3.38⁸².</p>
Art. 2.3.30. Gestion concurrente⁸³
<p>Le patrimoine commun est géré par l'un ou l'autre époux qui peut exercer seul les pouvoirs de gestion, à charge pour chacun de respecter les actes de gestion accomplis par son conjoint.</p>
Art. 2.3.31. Exercice d'une profession⁸⁴
<p>L'époux qui exerce une activité professionnelle accomplit seul tous actes de gestion qui sont justifiés pour cet exercice.</p> <p>Lorsque les deux époux exercent ensemble une même activité professionnelle, le concours des deux est requis pour les actes autres que d'administration.</p>
Art. 2.3.32. Gestion conjointe⁸⁵
<p>Sans préjudice des dispositions de l'article 2.3.31⁸⁶, le consentement des deux époux est requis pour:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1°. a) acquérir, aliéner ou grever de droits réels les biens susceptibles d'hypothèque; b) acquérir, céder ou donner en gage des fonds de commerce ou exploitations de toute nature;

⁷⁹ Ancienne Section III 'De la gestion du patrimoine commun', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁸⁰ L'art. 1415 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁸¹ Les deux phrases de cet article sont reprises dans deux paragraphes distincts, afin de mieux faire apparaître qu'il s'agit de deux règles distinctes.

⁸² Le mot "suivantes" est remplacé par les mots "établies par les articles 2.3.30 à 2.3.38", conformément aux directives de la section de législation du Conseil d'Etat

⁸³ L'art. 1416 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁸⁴ L'art. 1417 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, et modifié par l'art. 18 loi du 22 juillet 2018.

⁸⁵ L'art. 1418 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976; alinéa unique, 2°, e) , et modifié par l'art. 75 loi du 24 mars 2003.

⁸⁶ La référence à l'art. 1417 est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.31, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

<p>c) conclure, renouveler ou résilier des baux de plus de neuf ans, consentir des baux commerciaux et des baux à ferme</p> <p>2°. a) céder ou donner en gage des créances hypothécaires; b) percevoir le prix de l'aliénation d'immeubles ou le remboursement de créances hypothécaires, donner mainlevée des inscriptions; c) accepter ou refuser un legs ou une donation lorsqu'il est stipulé que les biens légués ou donnés seront communs; d) contracter un emprunt ; e) contracter un crédit à la consommation⁸⁷, sauf si ce crédit⁸⁸ est nécessaire aux besoins du ménage ou à l'éducation des enfants.</p>
<p>Art. 2.3.33. Donation⁸⁹</p> <p>Un époux ne peut sans le consentement de l'autre disposer entre vifs à titre gratuit de biens faisant partie du patrimoine commun.</p>
<p>Art. 2.3.34. Refus ou impossibilité de manifester sa volonté⁹⁰</p> <p>Si un époux⁹¹ refuse sans motif légitime de donner son consentement ou s'il se trouve dans l'impossibilité de manifester sa volonté, son conjoint peut se faire autoriser par le tribunal de la famille à accomplir seul l'un des actes énumérés aux articles 2.3.31, alinéa 2, 2.3.32 et 2.3.33⁹².</p>
<p>Art. 2.3.35. Interdiction ou autorisation comme mesure de protection⁹³</p> <p>Chaque époux peut demander au tribunal de la famille d'interdire à son conjoint d'accomplir tout acte de gestion pouvant lui causer préjudice ou nuire aux intérêts de la famille. Le tribunal peut autoriser l'acte ou soumettre son autorisation à des conditions déterminées.</p>
<p>Art. 2.3.36. Nullité comme mesure de sanction⁹⁴</p>

⁸⁷ Les mots 'de crédit visé par la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation' sont remplacés par les mots 'à la consommation' puisque la loi relative au crédit à la consommation a été intégrée dans le code de droit économique.

⁸⁸ Les mots 'sauf si ces actes sont nécessaires' sont remplacés par les mots 'sauf si ce crédit est nécessaire'. Le mot 'actes' se trouvait dans la version originale de l'art. 1418, 2, e, c.civ. (remplacé par la loi du 14 juillet 1976) au pluriel, parce que cet alinéa visait alors plusieurs opérations : 'acheter ou emprunter à tempérament, conclure un prêt personnel'. Après la modification de cet alinéa par l'art. 75 de la loi du 24 mars 2003, toutes ces opérations ont été ramenées à une seule 'conclure un contrat de crédit visé par la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation'. Le mot 'actes' a cependant été maintenu au pluriel, alors pourtant qu'il ne pouvait plus être question que d'une seule opération. Cette erreur est maintenant corrigée.

⁸⁹ L'art. 1419 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976; l'ancien alinéa 2 a été supprimé par l'art. 19 loi du 22 juillet 2018.

⁹⁰ L'art. 1420 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, modifié par l'art. 91 loi du 30 juillet 2013.

⁹¹ Modification terminologique : Dans la version française du texte, le terme 'époux' est utilisé pour indiquer une personne mariée. Le terme 'conjoint' est utilisé pour indiquer un époux par rapport à l'autre. Dans la version néerlandaise, les termes 'echtgenoot' ou 'andere echtgenoot' sont seuls utilisés.

⁹² La référence aux articles 1417, alinéa 2, 1418 et 1419 est remplacée par un renvoi aux art. 2.3.31, alinéa 2, 2.3.32 et 2.3.33, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

⁹³ L'art. 1421 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, et modifié par l'art. 92, 1° et 2° loi du 30 juillet 2013.

⁹⁴ L'art. 1422 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, et modifié par l'art. 93 loi du 30 juillet 2013.

<p>Le tribunal de la famille peut, à la demande de l'un des époux justifiant d'un intérêt légitime et sans préjudice des droits des tiers de bonne foi, annuler l'acte accompli par l'autre époux :</p> <p>1° en violation des dispositions des articles 2.3.31, alinéa 2, 2.3.32 et 2.3.33⁹⁵; l'annulation des actes repris à l'article 2.3.32, 2°⁹⁶ requiert⁹⁷ en outre l'existence d'une lésion;</p> <p>2° en violation d'une interdiction prononcée ou des conditions imposées par justice;</p> <p>3° en fraude des droits du demandeur.</p> <p>La preuve de sa bonne foi incombe au tiers contractant.</p>
<p>Art. 2.3.37. Action en nullité⁹⁸</p>
<p>L'action en nullité doit être introduite à peine de forclusion dans l'année du jour où l'époux demandeur a eu connaissance de l'acte accompli par son conjoint et au plus tard avant la liquidation définitive du régime.</p> <p>Si l'époux décède avant que la forclusion soit atteinte, ses héritiers disposent à dater du décès d'un nouveau délai d'un an.</p>
<p>Art. 2.3.38. Legs⁹⁹</p>
<p>Les legs faits par un des époux de la totalité ou d'une quotité du patrimoine commun ne peuvent excéder sa part dans ce patrimoine.</p> <p>Si le legs porte sur des biens déterminés, le légataire ne peut les réclamer en nature que si ces biens, par l'effet du partage, sont attribués aux héritiers du testateur; dans le cas contraire, le légataire a droit à charge de la succession du testateur, à la valeur des biens légués, sauf réduction dans les deux cas s'il y a lieu.</p>
<p><i>Section 4. Gestion du patrimoine propre¹⁰⁰</i></p>
<p>Art. 2.3.39. Gestion exclusive¹⁰¹</p>
<p>Chaque époux a la gestion exclusive de son patrimoine propre, sans préjudice de l'article 215, § 1er.</p>

⁹⁵ La référence aux articles 1417, alinéa 2, 1418 et 1419 est remplacée par un renvoi aux art. 2.3.31, alinéa 2, 2.3.32 et 2.3.33, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

⁹⁶ La référence à l'art. 1418, 2°, est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.32 conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

⁹⁷ Le mot 'suppose' est remplacé par le mot 'requiert', afin que la terminologie dans cet article corresponde à sa portée: il s'agit en effet bien d'une exigence, et non d'une supposition.

⁹⁸ L'art. 1423 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

⁹⁹ L'art. 1424 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁰⁰ Ancienne Section IV 'De la gestion du patrimoine propre', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁰¹ L'art. 1425 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

<i>Section 5. Disposition commune à la gestion des patrimoines propres et commun¹⁰²</i>
Art. 2.3.40. Retrait du pouvoir de gestion¹⁰³
<p>§ 1er. Si l'un des époux fait preuve d'inaptitude dans la gestion tant du patrimoine commun que de son patrimoine propre ou met en péril les intérêts de la famille, son conjoint¹⁰⁴ peut demander que tout ou partie des pouvoirs de gestion lui soit retiré.</p> <p>Le tribunal de la famille peut confier cette gestion, soit au demandeur, soit à un tiers qu'il désigne. Cette décision peut être révoquée si les motifs qui l'ont justifiée cessent d'exister.</p> <p>§ 2. Toute décision judiciaire retirant à l'un des époux ses pouvoirs de gestion ou lui rendant ses pouvoirs est communiquée, lorsque cette décision est coulée en force de chose jugée, par le greffier de la juridiction qui a rendu la décision au registre central des conventions matrimoniales¹⁰⁵.</p> <p>§ 3. Si l'époux à qui la gestion est retirée ou rendue exerce une activité professionnelle indépendante pour laquelle il doit être inscrit à la Banque-Carrefour des Entreprises¹⁰⁶, le greffier en avise la Banque-Carrefour des Entreprises.</p> <p>§ 4. L'article 1250 du Code judiciaire est applicable.</p>
<i>Section 6. Dissolution du régime légal¹⁰⁷</i>
<i>Sous-section 1ère. Dispositions générales¹⁰⁸</i>
Art. 2.3.41. Causes de dissolution¹⁰⁹
<p>Le régime légal se dissout :</p> <p>1° par le décès d'un des époux;</p> <p>2° par le divorce et la séparation de corps;</p> <p>3° par la séparation de biens judiciaire;</p> <p>4° par l'adoption d'un autre régime matrimonial.</p>

¹⁰² Ancienne Section 'Disposition commune à la gestion des patrimoines propres et communs', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁰³ L'art. 1426 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976; le § 1er modifié par l'art. 94 loi du 30 juillet 2013; le § 2 remplacé par l'art. 69 loi du 18 juin 2018; le § 3 modifié par l'art. 15 loi du 30 décembre 2009; le § 4 modifié par l'art. 138 loi du 17 mars 2013 et modifié par l'art. 44 loi du 21 décembre 2018.

¹⁰⁴ Modification terminologique : Le terme 'époux' est utilisé pour indiquer une personne mariée. Le terme 'conjoint' est utilisé pour indiquer un époux par rapport à l'autre.

¹⁰⁵ Les mots 'conformément à l'article 4 de la loi du 13 janvier 1977 portant approbation de la Convention relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments, faite à Bâle le 16 mai 1972 et portant introduction d'un registre central des contrats de mariage' sont supprimés, en raison de l'intégration de la loi du 13 janvier 1977 dans le Code civil (nouveau sous-titre 3 sur le registre central des conventions matrimoniales).

¹⁰⁶ Les mots 'est commerçant' sont remplacés par les mots 'exerce une activité professionnelle indépendante pour laquelle il doit être inscrit à la Banque Carrefour des Entreprises' pour assurer la conformité avec les dispositions introduites par la loi du 15 avril 2018 qui abolit la notion de 'commerçant'. Les personnes physiques qui sont actives comme 'entreprise' doivent, sauf dérogations, être inscrites à la Banque Carrefour des Entreprises. L'obligation d'inscrire aussi la mesure prise sur pied de l'article 2.3.40 ne vaut dès lors que pour ces personnes. Le texte de l'article est réécrit pour qu'il soit en concordance avec ces dispositions.

¹⁰⁷ Ancienne Section V 'De la dissolution du régime légal', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁰⁸ Ancien paragraphe §1 'Dispositions générales', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁰⁹ L'art. 1427 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

Art. 2.3.42. Inventaire¹¹⁰

En cas de dissolution du régime légal par le décès d'un des époux, la séparation de biens judiciaire, le divorce ou la séparation de corps pour les causes reprises à l'article 229, les époux ou le conjoint survivant seront tenus de faire inventaire¹¹¹ des biens meubles et des dettes communes.

Cet inventaire, dont le contenu est réglé par les articles 1175 et suivants du Code judiciaire, peut se faire sous signature privée¹¹² lorsque toutes les parties intéressées majeures y consentent et, en cas d'existence de mineurs ou de personnes protégées qui ont été déclarées incapables d'aliéner des biens en vertu de l'article 492/1, moyennant l'accord du juge de paix saisi par requête.

Il doit être établi dans les trois mois du décès, de la mention du divorce ou de la séparation de corps à l'acte de mariage ou de la publication au Moniteur belge de l'extrait de la décision prononçant la séparation de biens.

A défaut d'inventaire dans ce délai, toute partie intéressée peut établir la consistance du patrimoine commun par tous modes de preuve¹¹³.

Art. 2.3.43. Effets de la dissolution¹¹⁴

§ 1er. La dissolution du régime donne lieu à liquidation et à partage.

Au préalable, il est établi pour chaque époux un compte des récompenses entre le patrimoine commun et son patrimoine propre.

Il est procédé ensuite au règlement du passif, au règlement du compte des récompenses¹¹⁵, et au partage de l'actif net.

§ 2. Les dispositions du Code judiciaire concernant les partages et licitations et celles du Code civil concernant le partage des successions sont applicables.

¹¹⁰ L'art. 1428 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, et modifié par l'art. 41 loi du 29 avril 2001, par l'art. 15 loi du 27 avril 2007, par l'art. 139 loi du 17 mars 2013 et par l'art. 69/1 loi 18 juin 2018, lui-même inséré par l'art. 172 loi du 21 décembre 2018.

¹¹¹ Les mots 'inventaire et estimation' sont remplacés par le mot 'inventaire'. Puisque celui-ci doit aux termes du présent article (alinéa 2) être conforme aux dispositions du code judiciaire relatives à l'inventaire, il est inutile de préciser que cet inventaire doit aussi comprendre une estimation, puisque celle-ci est déjà imposée par les dispositions particulières du code judiciaire.

¹¹² Les mots 'sous seing privé' sont remplacés par les mots 'sous signature privée' conformément à la nouvelle terminologie adaptée dans le livre 8 du code civil nouveau.

¹¹³ Les mots 'toutes voies de droit, même la commune renommée' sont remplacés par les mots 'tous modes de preuve' pour les raisons déjà exposées en note de bas de page n° 55 concernant l'article 2.3.20 nouveau.

¹¹⁴ Cet article intègre l'art. 1430 (nouveaux §1, §2 et §3) et l'article 1431 (nouveau §4) c.civ. ancien, en raison de leur connexité et sans modification de leur portée. Ces deux articles ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976; l'art. 1430, § 1 c.civ. ancien a été renuméroté et l'art. 1430, § 2, c.civ. ancien a été inséré par l'art. 21 loi du 22 juillet 2018. L'art. 1430, §1, c.civ. ancien est divisé en deux paragraphes : le nouveau §1er comprend le premier et le deuxième alinéa de l'ancien §1er et le nouveau §2 comprend le troisième alinéa de l'ancien §1er. Le §2 est renuméroté comme §3.

¹¹⁵ Les mots ', au règlement des récompenses' sont insérés entre les mots 'du passif' et les mots 'et au partage'. Cette étape, que la loi prévoyait de manière explicite au paragraphe 4 de l'ancienne Section V) 'De la dissolution du régime légal' (art. 1442 à 1444 c.civ. ancien, maintenant l'art. 2.3.49, sous-section 4 de la section 6). Cette étape n'avait pas été mentionnée dans l'énumération des opérations de liquidation dans cet article. Cette lacune est maintenant comblée.

§ 3. Pour les biens suivants, la valeur au moment de la dissolution du régime, et non au moment du partage, est reprise dans la masse à partager :

- 1° la valeur patrimoniale des parts ou actions de société visées à l'article 2.3.19 § 1er, 5¹¹⁶;
- 2° la valeur patrimoniale des biens professionnels qui ont été acquis par un des époux avec des fonds communs, si le droit sur ces biens professionnels est propre en vertu de l'article 2.3.19 § 1er, 6¹¹⁷;
- 3° la valeur économique de la clientèle qui a été constituée pendant le régime par un des époux dans le cadre de l'exercice de sa profession ou de l'exploitation de son entreprise, si le droit à cette clientèle est propre en vertu de l'article article 2.3.19 § 1er, 7.¹¹⁸

§ 4. Les héritiers et successeurs des époux ont les mêmes droits et sont tenus des mêmes obligations que l'époux qu'ils représentent.

Sous-section 2. Comptes de récompense¹¹⁹

Art. 2.3.44. Récompenses dues au patrimoine commun¹²⁰

§1er. Il est dû récompense par chaque époux à concurrence des sommes qu'il a prises sur le patrimoine commun pour acquitter une dette propre et généralement toutes les fois qu'il a tiré un profit personnel du patrimoine commun.

§ 2. L'époux¹²¹ qui exerce sa profession au sein d'une société dont les actions lui sont propres doit une récompense au patrimoine commun pour les revenus professionnels nets que le patrimoine commun n'a pas reçus et qu'il aurait raisonnablement pu recevoir si la profession n'avait pas été exercée au sein de cette société¹²².

§3. Il est de même dû récompense au patrimoine commun à concurrence du préjudice qu'il a subi en conséquence d'un des actes énumérés à l'article 2.3.36¹²³, lorsque ce préjudice n'a pas été entièrement réparé par l'annulation de l'acte ou lorsque l'annulation n'a pas été demandée ou obtenue.

¹¹⁶ La référence à l'art. 1401 §1er, 5 est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.19 §1er, 5 conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

¹¹⁷ La référence à l'art. 1401 §1er, 6 est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.19 §1er, 6 conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

¹¹⁸ La référence à l'art. 1401 §1er, 7 est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.19 §1er, 7 conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

¹¹⁹ Ancien paragraphe § 2 'Des comptes de récompenses', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹²⁰ Cet article intègre l'art. 1432 c.civ. ancien (l'alinéa 1er devient le §1er, et l'alinéa 2 devient le §2) et l'art. 1433 c.civ. ancien (le nouveau §3), en raison de leur connexité et sans modification de leur portée. Ces deux articles avaient été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. L'art. 1432 alinéa 2 c.civ. ancien a été inséré par l'art. 22 loi du 22 juillet 2018. Toutes les causes de récompenses au profit du patrimoine commun sont dès lors réunies dans une seule disposition.

¹²¹ Modification terminologique : Le terme 'époux' est utilisé pour indiquer une personne mariée. Le terme 'conjoint' est utilisé pour indiquer un époux par rapport à l'autre.

¹²² Les mots 'd'une' sont remplacés par les mots 'de cette' pour préciser que la récompense doit être déterminée en fonction des revenus que le patrimoine commun n'a, concrètement et spécifiquement, pas pu obtenir de la société dans laquelle le conjoint était actif. L'ancien libellé pouvait laisser penser que la récompense pouvait être déterminée en fonction des revenus de n'importe quelle société, alors que telle n'était bien évidemment pas la volonté du législateur (Loi du 22 juillet 2018).

¹²³ La référence à l'art. 1422 est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.36 conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

Art. 2.3.45. Récompenses dues au patrimoine propre ¹²⁴
Il est dû récompense par le patrimoine commun à concurrence des fonds propres ou provenant de l'aliénation d'un bien propre qui sont entrés dans ce patrimoine, sans qu'il y ait eu emploi ou remploi et généralement toutes les fois qu'il a tiré profit des biens propres d'un époux.
Art. 2.3.46. Montant et preuve des récompenses ¹²⁵
<p>§1er. La récompense ne peut être inférieure à l'appauvrissement du patrimoine créancier. Toutefois, si les sommes et fonds entrés dans le patrimoine débiteur ont servi à acquérir, conserver ou améliorer un bien, la récompense sera égale à la valeur ou à la plus-value acquise par ce bien, soit à la dissolution du régime, s'il se trouve à ce moment dans le patrimoine débiteur, soit au jour de son aliénation s'il a été aliéné auparavant; si un nouveau bien a remplacé le bien aliéné, la récompense est évaluée sur ce nouveau bien.</p> <p>§2. Le droit aux récompenses s'établit par tous modes de preuve¹²⁶.</p> <p>§ 3. Elles portent intérêt de plein droit du jour de la dissolution du régime.</p>
Art. 2.3.47. Clôture des comptes de récompenses ¹²⁷
<p>§1er. Les récompenses dues par l'époux au patrimoine commun et celles que le patrimoine commun lui doit s'annulent à concurrence du montant le plus faible.</p> <p>§ 2. Si les époux sont tous deux créanciers ou débiteurs de récompenses, leurs créances et dettes respectives s'annulent à concurrence du montant le plus faible.</p> <p>§ 3. Seul l'époux dont la créance ou la dette est la plus forte reste créancier ou débiteur d'une récompense égale à la différence entre les créances ou dettes respectives.</p>
Sous-section 3. Règlement du passif ¹²⁸
Art. 2.3.48. Paiement des dettes communes ¹²⁹
Sans préjudice des droits des créanciers hypothécaires et privilégiés, les dettes communes dont, aux termes de l'article 2.3.28 ¹³⁰ , le paiement peut être poursuivi sur les trois patrimoines, sont payées

¹²⁴ L'art. 1434 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹²⁵ Cet article intègre l'art. 1435 (nouveau §1er) et l'art. 1436 (nouveaux §2 et §3) c.civ. ancien, en raison de leur connexité et sans modification de leur portée. Ces deux articles ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. L'importance, les intérêts, la preuve de chaque compte de récompenses individuel sont maintenant tous traités dans une seule disposition.

¹²⁶ Les mots 'toutes voies de droit' sont remplacés par les mots 'tous modes de preuve' pour les raisons déjà exposées à la note de bas de page n° 56.

¹²⁷ Cet article intègre l'art. 1437 (le nouveau §1er) et l'art. 1438 (le nouveau §2), en raison de leur connexité et sans modification de leur portée. Ces deux articles ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Les modalités pour solder les comptes de récompenses individuels de chacun des époux sont donc eux aussi repris dans une seule disposition.

¹²⁸ L'ancien paragraphe §3 'Du règlement du passif', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹²⁹ L'art. 1439 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹³⁰ La référence à l'art. 1414 est remplacée par un renvoi à l'art. 2.3.28 conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

avant celles dont le paiement ne peut être poursuivi que sur le patrimoine commun et celui d'un des époux.

Sous-section 4. Règlement des récompenses¹³¹

Art. 2.3.49. Dettes et créances de récompense¹³²

§1er.¹³³ L'époux qui est encore redevable d'une récompense, s'en acquitte, soit en moins prenant, soit par paiement à la masse à partager, pour un montant égal à celui de sa dette.

L'acquittement en moins prenant se fait soit par imputation sur la part de l'époux¹³⁴ débiteur, soit par prélèvement par son conjoint.

§ 2¹³⁵. L'époux qui a encore droit à une récompense obtient paiement de sa créance par prélèvement sur la masse à partager, de biens pour une valeur égale à celui de sa créance.

§3.¹³⁶ Le prélèvement dont il est question aux paragraphes 1er et 2 ne peut porter atteinte aux droits d'attribution reconnus à l'autre époux par les articles 2.3.13 et 2.3.14.¹³⁷

¹³¹ L'ancien paragraphe §4 'Du règlement des récompenses', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹³² Cet article intègre l'art. 1442 (nouveaux §2 et §3), l'art. 1443 (nouveau §1) et l'art. 1444 (nouveau § 4) c.civ. ancien, en raison de leur connexité. Ces trois articles ont tous été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. L'art. 1442 c.civ. ancien a été modifié par l'art. 95 loi du 30 juillet 2013 et par l'art. 24 loi du 22 juillet 2018. L'art. 1443 c.civ. ancien a été modifié par l'art. 96 loi du 30 juillet 2013.

¹³³ Ce premier paragraphe est basé sur l'article 1443 c.civ. ancien, qui prévoit le règlement des récompenses par paiement ou par prélèvement. Mais il a été réécrit par analogie avec l'article 858, § 1er, alinéa 1er, c.civ. tel qu'il a été modifié par la loi successorale du 31 juillet 2017. L'opération du rapport en valeur dans une succession, ou le règlement d'une récompense en valeur dans une communauté, sont des techniques identiques. Elles doivent donc être soumises à des règles correspondantes. Il est inutile par ailleurs de prévoir des possibilités de règlement qui requièrent l'accord des parties, puisque ces accords sont possibles même si la loi n'en fait pas état. Par contre, s'il y a contestation, ce que l'article 1443 envisage, on ne peut plus, depuis l'entrée en vigueur de la loi du 13 août 2011 sur les partages judiciaires, permettre de présenter séparément des contestations sur des points particuliers devant le tribunal de la famille, ce que prévoyait l'article 1443 en ce qui concerne la valeur des biens à prélever. Il faut que toutes les contestations soient intégrées dans une seule procédure et on ne peut maintenir la possibilité de demandes séparées portant sur des aspects spécifiques de la liquidation ou du partage. Ceci n'implique en rien une modification de fond de la portée de la disposition actuelle.

¹³⁴ Modification terminologique : Le terme 'époux' est utilisé pour indiquer une personne mariée. Le terme 'conjoint' est utilisé pour indiquer un époux par rapport à l'autre.

¹³⁵ Ce deuxième paragraphe est basé sur l'article 1442, alinéa 1er c.civ. ancien, qui prévoit le règlement d'une récompense par prélèvement mais sans mentionner la possibilité d'un règlement par paiement pour le cas où ni l'accord du conjoint n'est accordé, ni l'autorisation du tribunal de la famille obtenue. Pour les mêmes motifs que ceux exposés à la note de bas de page précédente, les modalités de ce règlement sont ici formulées par analogie avec les règles du rapport dans une succession, et en conformité avec les règles actuelles du partage judiciaire. Ceci n'implique en rien une modification de fond de la portée de la disposition actuelle.

¹³⁶ Ce troisième paragraphe est basé sur l'article 1442, alinéa 2 c.civ. ancien, auquel il correspond mot pour mot. Il est évident que cette disposition doit valoir tant pour le prélèvement dont question au §1er que pour le prélèvement dont question au § 2: dans chacune des hypothèses le droit d'attribution préférentielle est prioritaire par rapport au droit de prélèvement.

¹³⁷ La référence aux art. 1389/1 et 1389/2 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.13 et 2.3.14, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

§ 4. L'époux qui n'a pu obtenir à charge de la masse ¹³⁸ la totalité de sa récompense devient créancier de l'autre époux à concurrence de la moitié de ce qu'il n'a pas reçu.
<i>Sous-section 5. Partage</i>
Art. 2.3.50. Partage net ¹³⁹
§ 1 ^{er} . S'il reste un actif, il se partage par moitié.
§ 2. Chacun des époux répond sur l'ensemble de ses biens des dettes communes qui subsistent après le partage.
Toutefois, chaque époux ne répond des dettes communes pour le paiement desquelles son patrimoine propre ne pouvait être poursuivi durant le régime qu'à concurrence de ce qu'il a reçu lors du partage.
§ 3. A défaut d'autre disposition dans l'acte de partage, l'époux qui après le partage paie une dette commune, a un recours contre l'autre époux à concurrence de la moitié de ce qu'il a payé.
§ 4. Sauf convention contraire, chacun des époux contribue pour moitié aux frais de liquidation et de partage.
<i>Sous-section 6. Créances entre époux</i>
Art. 2.3.51. Payement et intérêts ¹⁴⁰
§ 1 ^{er} . Les créances que l'un des époux possède contre l'autre ne s'exercent, pendant la durée du régime légal, que sur les biens propres du débiteur.
§ 2. Ces créances portent intérêt de plein droit du jour de la dissolution du régime.
Chapitre 4. Conventions qui peuvent modifier le régime légal¹⁴¹
<i>Section 1ère. Disposition générale¹⁴²</i>
Art. 2.3.52. Dérogations autorisées ¹⁴³

¹³⁸ Ce quatrième paragraphe reprend la règle prévue à l'article 1444 c.civ. ancien, sauf que les mots 'du patrimoine commun' sont remplacés par les mots 'de la masse'. Le patrimoine commun est en effet déjà dissous, et n'existe plus au moment où le recours est exercé. Il est donc question, depuis la dissolution, d'une *masse* à partager (dans la pratique des liquidations aussi dénommée 'l'indivision postcommunautaire').

¹³⁹ Cet article intègre l'art. 1440 (nouveau §2), l'art. 1441 (nouveau §3), l'art. 1445 (nouveau §1er) et l'art. 1449 (nouveau §4) c.civ. ancien, en raison de leur connexité et sans modification de leur portée. Toutes ces dispositions ont été remplacées par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. L'art. 1440 c.civ. ancien a été modifié par l'art. 23 loi du 22 juillet 2018. Cet article nouveau comprend donc tant les règles relatives au principe du payement des dettes avant le partage (principe du partage net) que les règles relatives aux conséquences du non payement du passif au plus tard au moment du partage.

¹⁴⁰ L'art. 1450 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Les deux alinéas de cet article sont repris dans deux paragraphes pour en assurer une lecture plus claire. Il s'agit bien en effet de deux aspects distincts du sort des dettes: (§ 1er) comment le payement peut-il être obtenu pendant le régime, et (§2) à partir de quand les intérêts courent-ils ?

¹⁴¹ Ancien Chapitre III 'Conventions qui peuvent modifier le régime légal', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁴² Nouvelle section 1ère 'Disposition générale'.

¹⁴³ L'art. 1451 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

Les époux qui ont adopté un régime en communauté ne peuvent déroger aux règles du régime légal qui concernent la gestion des patrimoines propres et commun. Sous réserve des dispositions des articles 2.3.1 à 2.3.3¹⁴⁴, ils peuvent, par convention matrimoniale¹⁴⁵, apporter toute autre modification au régime légal.

Ils peuvent notamment convenir¹⁴⁶ :

1. que le patrimoine commun comprendra tout ou partie de leurs biens présents et futurs;
2. qu'il y aura entre eux communauté universelle;
3. que l'un des époux aura droit à un préciput;
4. qu'en cas de dissolution du mariage par le décès d'un des époux, le partage du patrimoine commun se fera par parts inégales ou que tout ce patrimoine sera attribué à l'un des époux.

Ils restent soumis aux règles du régime légal auxquelles leur convention matrimoniale¹⁴⁷ ne déroge pas.

Section 2. Clauses extensives du patrimoine commun¹⁴⁸

Art. 2.3.53. Apport¹⁴⁹

¹⁴⁴ La référence aux art. 1388 et 1389 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi aux art. 2.3.1 à 2.3.3., conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal. Chacun de ces trois articles comprend des restrictions spécifiques que les époux doivent respecter lorsqu'ils établissent leur convention matrimoniale. Ils sont donc conformes aux dispositions anciennes, moyennant référence à l'art. 1388 (maintenant 2.3.1 et 2.3.2) et à l'art. 1389 (maintenant 2.3.3).

¹⁴⁵ Les mots 'contrat de mariage' sont remplacés par les mots 'convention matrimoniale', pour les motifs déjà exposés à la note de bas de page n° 3.

¹⁴⁶ Dans l'énumération qui suit, les tirets sont remplacés par des numéros, conformément aux directives de la section de législation du Conseil d'Etat

¹⁴⁷ Les mots 'contrat de mariage' sont remplacés par les mots 'convention matrimoniale', pour les motifs déjà exposés à la note de bas de page n° 3.

¹⁴⁸ Ancien paragraphe 1er 'Clauses extensives de l'actif commun'. Le titre de cet ancien paragraphe (devenu une sous-section) (patrimoine commun au lieu d'actif commun) est modifié, pour mieux refléter la portée des règles qu'il contient. Un apport d'actif a toujours des répercussions sur le passif. Le contenu de ces dispositions est le même, mais deux de ces dispositions ne sont pas reprises: les articles 1454 et 1456 c.civ. ancien, tous deux remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Elles doivent être supprimées parce qu'elles sont sans aucune utilité et irréaliste. Dans la pratique, on ne rencontre pas de couple désirant limiter l'apport d'un bien à la communauté à un certain montant, ni désirant apporter une fraction de leurs biens présents et futurs. De tels apports sont toujours autorisés (tel qu'il est dit à l'art. 1451 c.civ. ancien, devenu l'art. 2.3.52), mais il n'y a pas de raison de les mentionner de manière explicite dans le code civil. Si un couple envisage un tel apport, il en règlera lui-même les conséquences dans sa convention matrimoniale.

¹⁴⁹ Cet article intègre l'art. 1452, § 1er (nouveau § 1er), l'art. 1452, § 2 (nouveau § 2, alinéas 1 et 2), l'art. 1395 §1/1 (nouveau §2, alinéa 3), l'art. 1452, § 3 (nouveau § 3) et l'art. 1455 (nouveau §4) c.civ. ancien, en raison de leur connexité et sans modification de leur portée. Ainsi toutes les conséquences de l'apport en communauté sont rassemblées dans une seule disposition. L'art. 1395 §1/1 c.civ. ancien a été inséré par l'art. 11 loi du 22 juillet 2018. Les articles 1452 et 1455 c.civ. ancien ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976; l'art. 1452, § 1er, c.civ. ancien a été numéroté et les §§ 2 et 3 ont été insérés par l'art. 28, 2°, loi du 22 juillet 2018. L'art. 1455 c.civ. ancien a été modifié par l'art. 29 loi du 22 juillet 2018.

§ 1er. Les époux peuvent convenir que tout ou partie des biens présents et futurs, meubles ou immeubles, visés à l'article 2.3.17¹⁵⁰, feront partie du patrimoine commun.

§ 2. Les futurs époux qui, avant de contracter mariage, acquièrent la pleine propriété d'un bien immeuble, peuvent, pour autant qu'ils soient, suite à cette acquisition, propriétaires indivis exclusifs et par parts égales de ce bien, faire figurer une déclaration d'apport anticipé dans l'acte d'acquisition de propriété. Du simple fait de leur mariage, ce bien immeuble fera alors partie du patrimoine commun, comme s'ils avaient stipulé l'apport dans leur convention matrimoniale.

Les époux peuvent déroger à l'alinéa 1er dans leur convention matrimoniale.

Le notaire inscrit la déclaration d'apport anticipé, visée à l'alinéa 1er, au registre central des conventions matrimoniales¹⁵¹.

§ 3. Les dettes en cours au moment de l'apport et qui ont été contractées par l'époux apporteur afin d'acquérir, d'améliorer ou de conserver les biens apportés sont à charge du patrimoine commun, sous réserve de convention contraire.

§ 4. L'époux qui a fait au patrimoine commun l'apport de biens déterminés a, lors du partage, la faculté de reprendre les biens existants encore en nature en les imputant sur sa part à leur valeur au moment du partage. La présente disposition ne s'applique pas aux biens apportés conjointement par les deux époux.

Art. 2.3.54. Communauté universelle¹⁵²

Lorsque les époux conviennent qu'il y aura entre eux communauté universelle, ils font entrer dans le patrimoine commun tous leurs biens présents et futurs à l'exception de ceux qui ont un caractère personnel et des droits exclusivement, attachés à la personne.

La communauté universelle supporte toutes les dettes des époux antérieures au régime et celles qui grèvent les successions et libéralités qui leur échoient durant le régime¹⁵³.

¹⁵⁰ La référence à l'art. 1399 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.17, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

¹⁵¹ Cet alinéa reprend la règle de l'art. 1395 §1/1, dans d'autres termes (en conformité avec le nouvel art. 2.3.9, §1er), sans modification de leur portée. L'obligation d'inscription est insérée dans cet article, là où la loi traite de l'acte qui est soumis à inscription. La sanction qui est prévue de manière générale lorsque le notaire ne procède pas à l'inscription prescrite, est à présent reprise à l'article 2.3.94 (Sous-titre 3 Registre central des conventions matrimoniales). Cette sanction ne doit donc pas être mentionnée ici.

¹⁵² L'art. 1453 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁵³ Les mots 'toutes les dettes' sont remplacés par les mots 'toutes les dettes des époux antérieures au régime et celles qui grèvent les successions et libéralités qui leur échoient durant le régime'. L'expression 'toutes les dettes' est en effet trop large, et ne rend pas correctement la volonté du législateur, comme le confirme une doctrine unanime. Les dettes mentionnées à l'art. 1407 c.civ. ancien (maintenant l'art. 2.3.23) sont en effet des dettes propres, même en régime de communauté universelle, à savoir, les dettes qui sont étrangères au patrimoine commun ou qui sont nées à l'encontre des dispositions relatives à la gestion du patrimoine commun. Seules les dettes 'présentes et futures' sont enfin de compte à charge de la communauté universelle, tout comme les biens 'présents et futurs', font partie de la communauté universelle.

<i>Section 3. Clauses dérogeant au mode de liquidation ou de partage</i> ¹⁵⁴	
Art. 2.3.55. Préciput ¹⁵⁵	
<p>§ 1er. Les époux peuvent convenir que celui qui survivra ou l'un d'eux s'il survit, aura le droit de prélever sur le patrimoine commun avant tout partage, soit une certaine somme, soit certains biens en nature, soit une certaine quantité ou quotité d'une espèce déterminée de biens.</p> <p>§ 2. Les biens faisant l'objet du préciput peuvent être saisis pour le paiement des dettes communes, sauf, lorsque le préciput porte sur des biens en nature, le recours de l'époux bénéficiaire sur le reste du patrimoine commun.</p> <p>Pareil recours peut également être exercé en cas d'aliénation par un des époux d'un bien en nature, objet du préciput.</p>	
Art. 2.3.56. Partage inégal et clause d'attribution ¹⁵⁶	
<p>§1er. Les époux peuvent convenir que celui qui survivra ou l'un d'eux s'il survit, recevra lors du partage une part autre que la moitié, voire tout le patrimoine.</p> <p>§ 2. Lorsque les époux obtiennent des parts inégales dans le partage du patrimoine commun, ils sont tenus de contribuer au paiement des dettes communes dans la proportion de leur part dans l'actif, sans préjudice de l'application de l'article 2.3.50¹⁵⁷.</p> <p>§ 3. A défaut d'autre disposition dans l'acte de partage, l'époux qui après le partage paie une dette commune au-delà de la part qui lui incombe en vertu des articles précédents a un recours contre l'autre époux pour ce qu'il a payé au-delà de sa part.</p>	

¹⁵⁴ Paragraphe 3, devenu la sous-section 3, dans laquelle il est question aussi bien de la clause qui déroge aux règles de la liquidation (préciput avant partage) que des clauses qui dérogent au partage égal (partage inégal et clause d'attribution de toute la communauté). Ces clauses sont en effet connexes. Dans le c.civ. ancien, ces dispositions faisaient l'objet de deux paragraphes distincts (§2 Du préciput et §3 Clauses qui dérogent à la règle du partage du patrimoine commun). Les articles 1458 et 1464 c.civ. ancien, qui traitent de la qualification de ces clauses en tant qu'avantages matrimoniaux, sont repris plus loin, dans la nouvelle section 4.

¹⁵⁵ Cet article intègre l'art. 1457 et l'art. 1460 c.civ. ancien, en raison de leur connexité et sans modification de leur portée. Ces deux articles ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976. Toutes les règles relatives au préciput sont donc réunies dans un seul article.

¹⁵⁶ Cet article intègre les articles 1461, 1462 et 1463 c.civ. ancien, en raison de leur connexité, et sans modification de leur portée. Ces articles ont été remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁵⁷ La référence à l'art. 1440 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.50, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

<i>Section 14. Avantages matrimoniaux</i> ¹⁵⁸
Art. 2.3.57. Règle générale ¹⁵⁹
<p>§ 1er. On entend par avantages matrimoniaux les avantages qui peuvent résulter pour un époux du mode de composition, de fonctionnement, de liquidation ou de partage du patrimoine commun.</p> <p>§ 2. Les avantages matrimoniaux ne sont pas considérés comme des donations, sauf si la loi en dispose autrement.</p>
Art. 2.3.58. Règles particulières ¹⁶⁰
<p>§ 1er. Dans le cas où il y a des enfants communs, un avantage matrimonial est considéré, à leur égard, comme une donation¹⁶¹ pour la part dépassant la moitié attribuée au conjoint survivant dans la valeur,</p>

¹⁵⁸ Cette nouvelle section 4 reprend les règles relatives à la définition et à la qualification des avantages matrimoniaux. Ces règles se trouvaient jusqu'ici éparses dans le c.civ. ancien, ce qui n'était pas cohérent. Il s'agit de l'art. 1429 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 38 loi 10 décembre 2012; de l'art. 1429bis c.civ. ancien, inséré par l'art. 39 loi 10 décembre 2012 et le §1er modifié par l'art. 20 loi 20 juillet 2018; de l'art. 1458, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976; de l'art. 1464 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976 et de l'art. 1465 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976 et modifié par l'art. loi du 10 mai 2007 et par l'art. 30 loi du 22 juillet 2018. Le terme 'avantage matrimonial' était utilisé jusqu'ici uniquement aux articles 1429 et 1429bis, § 2 c.civ. Dans d'autres dispositions le législateur utilise le terme 'convention de mariage' (art. 1458 et 1464 c.civ. ancien) ou 'avantage' (art. 1429bis, § 1er c.civ. ancien et art. 1465 c.civ. ancien) – et en néerlandais parfois aussi 'huwelijksvoorwaarden' (art. 1464 c.civ.ancien). Comme ces termes visent toujours la même notion, il faut les remplacer par un terme unique et uniforme. Le terme 'avantage matrimonial' est aussi le seul à être utilisé par la doctrine et la jurisprudence.

¹⁵⁹ Ce nouvel article contient d'une part la définition des avantages matrimoniaux, d'autre part la règle essentielle qui soustrait les avantages matrimoniaux à l'application des règles des donations. Quoique le texte de cette disposition soit neuf, son contenu correspond entièrement à ce qui était déjà réglé par les articles 1429bis, 1458, 1464 et 1465 c.civ. ancien. La définition de la notion d'avantage matrimonial (§1er de ce nouvel article) est reprise de l'art. 1429bis c.civ. ancien. La caractéristique essentielle d'un avantage matrimonial (§ 2 de ce nouvel article) est reprise des articles 1458, 1er alinéa et 1464, 1er alinéa c.civ. ancien: ce n'est pas une donation et il n'est donc pas soumis aux règles des donations. Pour bien préciser que la règle légale n'est pas modifiée, le libellé est repris tel qu'il l'était à l'origine: l'avantage n'est 'pas considéré comme une donation'. Cette règle connaît cependant des exceptions, ce qui est confirmé par les mots 'sauf si la loi en dispose autrement'.

¹⁶⁰ Les exceptions annoncées à l'article précédent sont explicitées dans ce nouvel article. Il y a deux hypothèses, et donc deux paragraphes pour les exposer. D'abord, l'hypothèse où il y a des enfants communs (§1er) ; c'est l'hypothèse déjà prévue, à titre exemplatif, à l'art. 1458, alinéa 2 et à l'art. 1464 alinéa 2, c.civ. ancien. Ensuite, l'hypothèse où il y a des enfants non communs (§2) ; c'est l'hypothèse déjà régie par l'art. 1465, alinéa 1er, c.civ. ancien. Enfin, ce nouvel article reprend également la règle selon laquelle les enfants d'un des époux, adoptés par l'autre époux, sont considérés comme des enfants communs (§3), comme énoncé à l'art. 1465, alinéa 2, c.civ. ancien.

¹⁶¹ Ce premier paragraphe reprend les termes de l'art. 1464, alinéa 2, c.civ. ancien, mais débute par les mots "dans le cas où il y a des enfants communs" pour faire mieux apparaître la distinction avec l'exception reprise au nouveau §2 et qui débute par les mots 'dans le cas où il y a des enfants qui ne leur sont pas communs'. Ceci permet de bien circonscrire et distinguer les deux hypothèses. Que l'art. 1464 c.civ. ancien ne mentionne pas explicitement son application dans cette circonstance particulière, peut s'expliquer par l'historique de cet article. Au moment où le texte a été adopté (l'art. 1464 c.civ. ancien a été remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976), il n'y avait pas que les enfants, mais aussi les ascendants qui avaient la qualité d'héritiers réservataires. Ce n'est que plus tard, suite à la réforme de la loi du 14 mai 1981, que les ascendants ont pu être exclus et perdre leur réserve au profit du conjoint survivant. Maintenant que, suite à la loi du 31 juillet 2017, les ascendants ne sont plus jamais des héritiers réservataires, il n'y a plus que les enfants du conjoint défunt qui aient la qualité d'héritiers réservataires: il s'agit alors soit d'enfants communs (hypothèse visée au § 1er de cet art. 2.3.58) soit

au jour de leur attribution¹⁶², des biens présents ou futurs que l'époux prédécédé a fait entrer dans le patrimoine commun par une stipulation expresse de la convention matrimoniale.

§ 2. ¹⁶³Dans le cas où il y a des enfants qui ne leur sont pas communs, seul le partage égal des économies faites sur les revenus respectifs des époux, quoique inégaux, échappe à l'application des règles des donations.

d'enfants non communs (hypothèse visée au § 2 de cet art. 2.3.58). Pour le surplus les termes de ce paragraphe sont essentiellement identiques à ceux de l'art. 1464, alinéa 2, c.civ. ancien, à trois précisions près. Les mots 'à leur égard' sont insérés pour préciser que la qualification ne vaut que pour les enfants communs ; à l'égard des enfants non communs, il faut appliquer le paragraphe suivant. Les mots 'à la date du partage' sont remplacés par les mots 'à la date de leur attribution', pour les raisons exposées ci-dessous. Et les mots 'le contrat de mariage' sont remplacés par les mots 'la convention matrimoniale', pour les raisons déjà exposées à la note de bas de page n° 3.

¹⁶² Lorsqu'il y a des enfants communs, il y a une seule et même limite à la non-application des règles des donations. Cette limite est dépassée dès que des biens ont été apportés à la communauté et sont attribués pour plus de la moitié au conjoint survivant. Cette limite est déterminée, actuellement, pour une clause de préciput (art. 1458 alinéa 1er c.civ. ancien), à la moitié des biens apportés eux-mêmes, et pour toute clause de partage inégal ou d'attribution de la communauté (art. 1464, alinéa 2 c.civ. ancien), à la moitié de la *valeur* des biens apportés. L'effet de l'application des règles de donation lorsque cette limite est dépassée, c'est le risque d'une réduction pour dépassement de la quotité disponible de la succession de l'époux prémourant.

Depuis la loi du 31 juillet 2017, la réduction ne se fait cependant plus en nature, et ne peut être exigée qu'en valeur. En outre, le préciput peut se réduire parfois à une créance en argent (art. 1460 c.civ. ancien, maintenant art. 2.3.55, § 2). Il est donc inutile de tenir compte d'une attribution en nature plutôt qu'en valeur, celle-ci étant sans incidence sur l'application de la règle assimilant l'avantage à une donation. On a donc repris la formulation de l'article 1464, alinéa 1er, c.civ. ancien plutôt que celle de l'article 1458, alinéa 1er, c.civ. ancien. Sauf sur un point : pour qu'une seule règle identique s'applique à toutes ces hypothèses, il faut se référer à la valeur au jour de l'*attribution* de l'avantage, et non au jour du *partage* (parce que le préciput est attribué avant le partage, tandis que les autres avantages sont attribués lors du partage). Ce paragraphe § 1er ainsi réformulé s'appliquera par ailleurs non seulement à la clause de préciput et aux clauses de partage inégal ou d'attribution de toute la communauté, mais conformément à ce qu'admettent la doctrine et la jurisprudence unanimes, à tout avantage matrimonial, pour autant qu'il y ait des enfants communs.

¹⁶³ Ce paragraphe § 2 reprend la règle de l'art. 1465, alinéa 1er, première et deuxième phrase, c.civ. ancien, sans modification de sa portée. Le libellé est cependant modifié, pour rendre la disposition plus lisible et plus compréhensible.

Il est d'abord indiqué, au premier alinéa, que la règle générale énoncée à l'article précédent, a, dans l'hypothèse envisagée ici, une application restreinte: les règles des donations ne sont exclues que pour le partage égal des économies. Même si les économies sont faites sur des revenus inégaux, et que donc le partage égal est avantageux pour l'époux dont les revenus ont été moindres, cet avantage matrimonial n'est jamais considéré comme une donation.

Ensuite, dans le deuxième alinéa, il est dit, dans une phrase nouvelle, que tout autre avantage matrimonial est, à l'égard d'enfants non communs, considéré comme une donation. C'était déjà ce que prévoyait l'art. 1465 c.civ. ancien. Il y était en effet dit que tout avantage matrimonial (sauf le partage égal des économies) pourrait avoir 'pour effet de donner à l'un des époux au-delà de la quotité disponible' et qu'il devait dès lors rester 'sans effet pour tout l'excédent'. Ce que ces termes obscurs signifient, c'est que l'avantage matrimonial (sauf le partage égal des économies) accordé au conjoint survivant doit rester dans les limites de la quotité disponible, en d'autres termes, qu'il doit être considéré, lors de la liquidation de la succession du conjoint prédécédé, comme une donation éventuellement réductible.

Pour exprimer cela en termes clairs, on opte pour l'utilisation d'une expression en concordance avec celle déjà utilisée dans l'article précédent : l'avantage matrimonial est considéré, dans ce cas, comme une donation, tout au moins à l'égard des enfants non communs. Si l'avantage matrimonial excède les limites de la quotité disponible, il devra bien sûr être réduit. C'est ce que le législateur veut dire lorsqu'il dit à l'art. 1465 c.civ. ancien qu'il 'sera sans effet pour tout l'excédent'. Il n'est par ailleurs pas nécessaire d'exposer les règles qui s'appliquent parce que l'avantage matrimonial est assimilé à une donation. Il n'est pas nécessaire d'indiquer qu'un avantage matrimonial soumis aux règles des donations qui dépasse les limites de la quotité disponible peut être réduit. Il

Tout autre avantage matrimonial est considéré, à leur égard, comme une donation.

§ 3. Un enfant d'un des époux qui a fait l'objet d'une adoption simple ou plénière par l'autre époux est considéré comme un enfant commun¹⁶⁴.

Art. 2.3.59. Caducité en cas d'indignité¹⁶⁵

§ 1er. Si le conjoint survivant est indigne d'hériter du conjoint décédé, il perd également tous avantages matrimoniaux¹⁶⁶. Il conserve toutefois le droit à la moitié des économies faites sur les revenus respectifs des époux, à moins que la convention matrimoniale¹⁶⁷ ne lui attribue une part inférieure, que dans ce cas il conserve.

§ 2. Les dispositions relatives à l'indignité successorale s'appliquent par analogie à l'indignité de recueillir ou de conserver un avantage matrimonial. Il en est ainsi même si le conjoint survivant est exclu de la succession du conjoint décédé, soit par l'effet d'une clause d'exhérédation, soit par l'effet d'une décision d'exclusion ou de déchéance de ses droits successoraux.

Art. 2.3.60. Caducité en cas de dissolution pour une autre cause que le décès¹⁶⁸

La dissolution du régime matrimonial¹⁶⁹ opérée par la séparation de biens judiciaire ou par l'adoption conventionnelle d'un autre régime matrimonial entraîne la caducité des avantages matrimoniaux¹⁷⁰ qui sont concédés en tant que droits de survie¹⁷¹.

suffit de bien préciser la qualification de cet avantage matrimonial: il est dans l'hypothèse envisagée traité comme une donation, à tout le moins à l'égard des enfants non communs. Eux seuls pouvaient en effet, aux termes de l'article 1465 c.civ. ancien, être 'préjudiciés' par un avantage matrimonial au-delà de la moitié des économies réalisées sur les revenus respectifs des époux.

¹⁶⁴ Ce paragraphe reprend l'art. 1465, alinéa 2, c.civ. ancien, en termes identiques.

¹⁶⁵ L'art. 1429bis c.civ. ancien, inséré par l'art. 39 loi 10 du décembre 2012 et le § 1er et modifié par l'art. 20 loi du 20 juillet 2018.

¹⁶⁶ Les mots 'les avantages qui résulteraient du mode de composition, de fonctionnement, de liquidation ou de parage du patrimoine commun' sont remplacés par les mots 'avantages matrimoniaux' parce que la définition de la notion d'avantage matrimonial a déjà été mentionnée au nouvel article 2.3.57, § 1er.

¹⁶⁷ Les mots 'contrat de mariage' sont remplacés par les mots 'convention matrimoniale', pour les motifs déjà exposés à la note de bas de page n° 3

¹⁶⁸ L'art. 1429 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 38 loi 10 décembre 2012.

¹⁶⁹ Les mots 'régime légal' sont remplacés par les mots 'régime matrimonial', parce que cet article a été déplacé vers le Chapitre 4 'Conventions qui peuvent modifier le régime légal'. Le régime légal ne peut par ailleurs pas contenir de droits de survie qui sont accordés à titre d'avantages matrimoniaux: de tels droits de survie ne peuvent être accordés que par dérogation aux règles du régime légal.

¹⁷⁰ Les mots 'droits de survie qui sont concédés en tant qu'avantages matrimoniaux' sont remplacés par les mots 'avantages matrimoniaux qui sont concédés en tant que droits de survie'. Cet article ne traite en effet que des avantages matrimoniaux, plus précisément des avantages matrimoniaux qui sont concédés sous condition de survie, et ne peuvent donc pas encore avoir d'effet lorsque le régime matrimonial est dissous en raison du passage vers un autre régime matrimonial, puisque les deux époux sont alors toujours en vie.

¹⁷¹ La dernière phrase de l'art. 1429 c.civ. ancien 'Le bénéfice d'une institution contractuelle est toutefois maintenu, sauf si les époux en conviennent autrement' est supprimée. La règle doit être déplacée vers le nouveau livre 4 'Successions, donations et testament' du code civil, là où sont inscrites les dispositions relatives aux institutions contractuelles.

Chapitre 5. Séparation de biens¹⁷²
Section 1ère. Séparation de biens conventionnelle¹⁷³
Art. 2.3.61. Séparation des patrimoines¹⁷⁴
<p>Lorsque les époux ont stipulé par convention matrimoniale¹⁷⁵ qu'ils seront séparés de biens, chacun d'eux a seul tous pouvoirs d'administration, de jouissance et de disposition, sans préjudice de l'application des dispositions relatives à leurs droits et devoirs respectifs.</p> <p>Les revenus et les économies restent des biens propres¹⁷⁶.</p>
Art. 2.3.62. Preuve de la propriété¹⁷⁷
<p>La preuve de la propriété d'un bien ou d'une créance se fait tant entre époux que vis-à-vis des tiers selon les règles de l'article 2.3.20¹⁷⁸.</p> <p>Les biens meubles dont la propriété dans le chef d'un seul des époux n'est pas établie sont considérés comme indivis entre eux.</p>
Art. 2.3.63. Indivision¹⁷⁹
<p>Sans préjudice de l'application de l'article 215, § 1er, et sous réserve de conventions contraires, chacun des époux peut à tout moment demander le partage de tout ou partie des biens indivis entre eux.</p>
Art. 2.3.64. Ajouts autorisés¹⁸⁰
<p>§ 1er Les époux qui optent pour le régime de la séparation de biens peuvent ajouter à ce régime toutes les clauses compatibles avec ce régime.</p> <p>Ils peuvent notamment ajouter des clauses concernant l'administration de la preuve, entre eux, du droit de propriété exclusif, concernant la preuve de créances que l'un peut invoquer contre l'autre, ainsi que des clauses précisant toute indivision ou patrimoine d'affectation pouvant exister entre eux.</p> <p>Ils peuvent aussi adopter des clauses visant à réaliser un décompte entre leurs patrimoines, notamment par l'ajout d'une clause de participation aux acquêts.</p>

¹⁷² Ancien Chapitre IV 'Séparation de biens', remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁷³ Ancienne Section I 'Séparation de biens conventionnelle', remplacée par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

¹⁷⁴ L'art. 1466 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, modifié par l'art. 31 loi du 22 juillet 2018.

¹⁷⁵ Les mots 'contrat de mariage' sont remplacés par les mots 'convention matrimoniale', conformément à ce qui a été expliqué à la note de bas de page n° 3.

¹⁷⁶ La partie de la phrase 'il garde propre ses revenus et économies' est remplacée par une nouvelle phrase ('Les revenus et les économies restent des biens propres') qui forme l'alinéa 2 de cet article. Ceci permet une meilleure lisibilité de cette disposition, sans modification de sa portée.

¹⁷⁷ L'art. 1467 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 32 loi du 22 juillet 2018.

¹⁷⁸ La référence à l'art. 1399, alinéas 1er et 2, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.20, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

¹⁷⁹ L'art. 1468 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 33 loi du 22 juillet 2018.

¹⁸⁰ L'art. 1469 c.civ. ancien, remplacé par l'art 34 loi du 22 juillet 2018.

Les articles 2.3.56 à 2.3.60¹⁸¹ s'appliquent par analogie.

§ 2. Les époux qui ont adopté une clause de participation aux acquêts sont soumis aux articles 2.3.65 à 2.3.77¹⁸². Le patrimoine originaire, le patrimoine final, la créance de participation et le paiement de celle-ci sont définis conformément à ces articles.

Les époux peuvent dans leur convention matrimoniale déroger au prescrit de l'alinéa 1er et convenir eux-mêmes de la masse de participation, de la clé de participation, du moment de participation et des modalités de participation.

§ 3. Le notaire mentionne explicitement dans la convention matrimoniale qu'il a attiré l'attention de chacun des époux sur les conséquences juridiques de l'adoption ou non d'une clause de participation aux acquêts.

Art. 2.3.65. Participation aux acquêts¹⁸³

Dans un régime de séparation de biens avec participation aux acquêts, les acquêts sont constitués par la différence entre le patrimoine final d'un époux et son patrimoine originaire.

A la dissolution du régime matrimonial, la créance de participation résulte de la comparaison des acquêts de chacun des époux.

Art. 2.3.66. Composition du patrimoine originaire¹⁸⁴

§ 1er. Le patrimoine originaire est le patrimoine de chacun des époux à la date à laquelle le régime matrimonial prend effet. Les dettes sont prises en compte dans le patrimoine originaire, même lorsqu'elles excèdent le montant de l'actif.

§ 2. Les biens et droits acquis ultérieurement par chacun des époux par donation, héritage ou testament ainsi que ceux visés à l'article 2.3.19, § 1er, 1°, et § 2¹⁸⁵, sont ajoutés au patrimoine originaire. Les dettes visées aux articles 2.3.23 et 2.3.24¹⁸⁶ sont prises en compte dans le patrimoine originaire, même lorsqu'elles excèdent le montant de l'actif.

§ 3. Le patrimoine originaire ne comprend pas :

1° les fruits des biens qui le composent;

2° les biens du patrimoine originaire donnés par un époux à des parents en ligne directe au cours du régime matrimonial.

¹⁸¹ La référence aux articles 1429bis, 1458, 1464 et 1465 est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.57 à 2.3.60 conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal. La logique exige que l'application par analogie des règles en matière de régimes matrimoniaux vise expressément et pas seulement implicitement, toutes les règles de la section 4 du Chapitre 4, et donc aussi l'article 1429 auquel il n'était pas fait référence par simple oubli du législateur.

¹⁸² La référence aux articles 1469/1 à 1469/13 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.65 à 2.3.77, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

¹⁸³ L'art. 1469/1 c.civ. ancien, inséré par l'art 35 loi du 22 juillet 2018.

¹⁸⁴ L'art. 1469/2 c.civ. ancien, inséré par l'art 36 loi du 22 juillet 2018.

¹⁸⁵ La référence à l'article 1401, §1er, 1°, et §2, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.19, §1er, 1°, et §2, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

¹⁸⁶ La référence aux articles 1406 et 1407 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.13 et 2.3.24, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

§ 4. Lors de la conclusion de la convention matrimoniale¹⁸⁷, les époux établissent un inventaire de leur patrimoine originaire respectif. Cet inventaire est présumé exact lorsque les deux époux l'ont signé.

§ 5. Si aucun inventaire n'a été établi, le patrimoine originaire est présumé nul.

Art. 2.3.67. Evaluation du patrimoine originaire¹⁸⁸

§ 1er. Le patrimoine originaire est évalué comme suit :

1° les biens existants à la date de prise d'effet du régime matrimonial sont évalués à cette date;
2° les biens acquis après la date de prise d'effet du régime matrimonial et qui, en vertu de l'article 2.3.66, § 2¹⁸⁹, font partie du patrimoine originaire, sont évalués à la date de leur acquisition.

§ 2. Toutefois, les immeubles et droits réels immobiliers du patrimoine originaire, autres que l'usufruit et le droit d'usage et d'habitation, sont évalués à la date de la dissolution du régime. Si ces biens ont été cédés ou remplacés au cours du mariage, est retenue leur valeur à la date de la cession ou du remplacement. Les modifications de leur état entreprises au cours du mariage ne sont pas prises en compte dans l'évaluation du patrimoine originaire.

§ 3. Lorsque les biens sont évalués à une date antérieure à la dissolution du régime matrimonial, leur valeur déterminée en application des paragraphes 1er et 2 est indexée sur la variation de l'indice général des prix à la consommation.

§ 4. Les paragraphes 1er et 3 s'appliquent aussi à l'évaluation des dettes.

Art. 2.3.68. Composition du patrimoine final¹⁹⁰

§ 1er. Le patrimoine final est constitué des biens appartenant à l'époux à la date de la dissolution du régime. Les dettes sont prises en compte, même lorsqu'elles excèdent le montant de l'actif.

§ 2. Est ajouté au patrimoine final la valeur des biens qu'un époux :

1° a donnés, sauf :

a) si la donation n'est pas excessive eu égard au train de vie des époux ou;
b) si la donation porte sur un bien du patrimoine originaire donné à des parents en ligne directe. Toutefois, la plus-value apportée par les améliorations réalisées sur ce bien, pendant la durée du régime matrimonial, avec des deniers ne dépendant pas du patrimoine originaire, est ajoutée au patrimoine final;

2° a cédés dans le but de léser l'autre époux ou;

3° a dissipés.

Ces dispositions ne s'appliquent pas si la donation, l'aliénation frauduleuse ou la dissipation est intervenue plus de dix ans avant la dissolution du régime matrimonial ou si l'autre époux y a consenti.

¹⁸⁷ Les mots "contrat de mariage ou par acte modificatif" sont remplacés par les mots "convention matrimoniale" pour les raisons déjà exposées (voy. note de bas de page n° 3)

¹⁸⁸ L'art. 1469/3 c.civ. ancien, inséré par l'art 37 loi du 22 juillet 2018.

¹⁸⁹ La référence à l'article 1469/2, §2, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.66, §2, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal

¹⁹⁰ L'art. 1469/4 c.civ. ancien, inséré par l'art 38 loi du 22 juillet 2018.

Art. 2.3.69. Evaluation du patrimoine final ¹⁹¹
<p>§ 1er. Le patrimoine final est évalué, tant en ce qui concerne l'actif que le passif, à la date de la dissolution du régime matrimonial.</p> <p>§ 2. La valeur des biens visés à l'article 2.3.68, § 2¹⁹², est fixée à la date de la donation, de l'aliénation frauduleuse ou de la dissipation. La plus-value visée à l'article 2.3.68, § 2, alinéa 1er, 1°, b)¹⁹³ est évaluée à la date de la donation du bien.</p> <p>§ 3. Les valeurs indiquées au paragraphe 2 sont indexées sur la variation de l'indice général des prix à la consommation.</p>
Art. 2.3.70. Détermination de la créance de participation ¹⁹⁴
<p>§ 1er. Si à la dissolution du régime matrimonial, les acquêts d'un époux excèdent les acquêts de l'autre époux, ce dernier peut faire valoir à l'encontre de son conjoint une créance de participation égale à la moitié de la différence.</p> <p>§ 2. La créance de participation donne lieu à un paiement en argent. Toutefois, le tribunal peut, à la demande de l'un ou l'autre des époux, ordonner, à l'effet de ce paiement, le transfert de biens du débiteur au créancier, si cela répond au principe de l'équité.</p> <p>§ 3. Après la dissolution du régime matrimonial, la créance de participation est transmissible à cause de mort et cessible entre vifs.</p>
Art. 2.3.71. Evaluation de la créance de participation ¹⁹⁵
Si le mariage est dissous par divorce ou si le régime matrimonial est dissous par une autre décision judiciaire, la créance de participation est déterminée en fonction de la composition et de la valeur du patrimoine des époux à la date d'introduction de la demande en justice.
Art. 2.3.72. Montant maximal de la créance de participation ¹⁹⁶
<p>La créance de participation est limitée à la moitié de la valeur du patrimoine de l'époux débiteur tel qu'il existe, après déduction des dettes, à la date retenue pour la détermination du montant de cette créance.</p> <p>La limite de la créance de participation est relevée de la moitié du montant ajouté au patrimoine final en application de l'article 2.3.68, § 2¹⁹⁷, à l'exception du cas visé à l'alinéa 1er, 1°, b), du même paragraphe.</p>

¹⁹¹ L'art. 1469/5 c.civ. ancien, inséré par l'art 39 loi du 22 juillet 2018.

¹⁹² La référence à l'article 1469/4, §2, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.68, §2, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

¹⁹³ La référence à l'article 1469/4, §2, al. 1er, 1°, b), c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.68, §2, al. 1er, 1°, b), conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

¹⁹⁴ L'art. 1469/6 c.civ. ancien, inséré par l'art 40 loi du 22 juillet 2018.

¹⁹⁵ L'art. 1469/7 c.civ. ancien, inséré par l'art 41 loi du 22 juillet 2018.

¹⁹⁶ L'art. 1469/8 c.civ. ancien, inséré par l'art 42 loi du 22 juillet 2018.

¹⁹⁷ La référence à l'article 1469/4, §2, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.68, §2, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

Art. 2.3.73. Prescription ¹⁹⁸
Le droit à la créance de participation se prescrit par trois ans à compter de la date à laquelle l'époux a connaissance de la dissolution du régime matrimonial, et au plus tard dix ans après la dissolution du régime.
Art. 2.3.74. Devoir d'information ¹⁹⁹
<p>§ 1er. Après la dissolution du régime matrimonial, chacun des époux a l'obligation de fournir à l'autre époux toutes informations sur la composition de ses patrimoines originaire et final. Sur demande, il doit présenter des justificatifs. Chacun des époux peut exiger la présentation d'un inventaire sincère et véritable. A sa demande, il doit être appelé à cet inventaire. Il peut en outre exiger que l'inventaire soit établi par un notaire à ses frais.</p> <p>§ 2. Le paragraphe 1er s'applique également dès lors que l'un des époux a demandé la dissolution du mariage ou la liquidation anticipée de la créance de participation.</p>
Art. 2.3.75. Délai de paiement ²⁰⁰
<p>§ 1er. Si le règlement immédiat de la créance de participation pénalise de manière inéquitable le débiteur, notamment en l'obligeant à céder un bien constituant son moyen de subsistance, le tribunal peut, à sa demande, lui accorder des délais pour le règlement de la créance.</p> <p>§ 2. La créance dont le paiement est différé, porte intérêts.</p> <p>§ 3. Le tribunal peut, à la demande du créancier, imposer au débiteur la fourniture de sûretés dont il détermine la nature et le montant en équité.</p>
Art. 2.3.76. Liquidation anticipée ²⁰¹
<p>§ 1er. Si la gestion de son patrimoine par l'un des époux est de nature à compromettre les droits de l'autre au titre du calcul de la créance de participation, ce dernier peut demander la liquidation anticipée de la créance de participation. Il en est notamment ainsi dans les cas qui conduisent à la réunion fictive visée à l'article 2.3.67, §2²⁰².</p> <p>§ 2. A compter de la décision définitive faisant droit à la demande, les époux sont placés sous le régime de la séparation de biens.</p>
Art. 2.3.77. Inventaire ²⁰³

¹⁹⁸ L'art. 1469/9 c.civ. ancien, inséré par l'art 43 loi du 22 juillet 2018.

¹⁹⁹ L'art. 1469/10 c.civ. ancien, inséré par l'art 44 loi du 22 juillet 2018.

²⁰⁰ L'art. 1469/11 c.civ. ancien, inséré par l'art 45 loi du 22 juillet 2018.

²⁰¹ L'art. 1469/12 c.civ. ancien, inséré par l'art 46 loi du 22 juillet 2018.

²⁰² La référence à l'article 1469/4, §2, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.68, §2, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²⁰³ L'art. 1469/13 c.civ. ancien, inséré par l'art 47 loi du 22 juillet 2018.

L'inventaire visé aux articles 2.3.65 et 2.3.73 ²⁰⁴ peut être établi soit devant notaire soit sous signature privée ²⁰⁵ . En cas d'inventaire notarié, celui-ci peut être fait sur déclarations, pour autant que les deux époux y consentent.	
<i>Section 2. Séparation de biens judiciaire</i> ²⁰⁶	
Art. 2.3.78. Demande ²⁰⁷	
<p>§ 1er. Un des époux ou son représentant légal peut poursuivre en justice la séparation de biens lorsqu'il apparaît que par le désordre des affaires de son conjoint, sa mauvaise gestion ou la dissipation de ses revenus, le maintien du régime existant met en péril les intérêts de l'époux demandeur.</p> <p>§ 2. Les créanciers de l'un ou de l'autre époux ne peuvent pas demander la séparation de biens. Ils peuvent intervenir à l'instance.</p>	
Art. 2.3.79. Effets ²⁰⁸	
<p>§ 1er. La séparation de biens judiciaire remonte quant à ses effets au jour de la demande, tant entre époux qu'à l'égard des tiers.</p> <p>§ 2. La décision prononçant la séparation de biens est de nul effet si l'état liquidatif du régime antérieur n'a pas été dressé par acte authentique dans l'année de la publication au Moniteur belge d'un extrait de cette décision.</p> <p>Le délai peut être prorogé sur requête par la juridiction qui a prononcé la séparation de biens.</p>	
Art. 2.3.80. Opposition des créanciers ²⁰⁹	
<p>Les créanciers d'un des époux peuvent s'opposer à ce que la liquidation s'opère hors de leur présence et y intervenir à leurs frais.</p> <p>Ils peuvent en outre, dans un délai de six mois prenant cours à l'expiration de celui prévu à l'article 2.3.79²¹⁰, se pourvoir contre une liquidation opérée en fraude de leurs droits.</p>	
<i>Section 3. Correction judiciaire en équité</i> ²¹¹	
Art. 2.3.81. Correction judiciaire en équité facultative ²¹²	

²⁰⁴ La référence aux articles 1469/2 et 1469/10 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.66 et 2.3.74, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²⁰⁵ Les mots 'sous seing privé' sont remplacés par les mots 'sous signature privée' conformément à la nouvelle terminologie adaptée dans le livre 8 du code civil nouveau.

²⁰⁶ Ancienne Section II 'Séparation de biens judiciaire', remplacée par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

²⁰⁷ Cet article intègre l'art. 1470 (nouveau §1er) et l'art. 1471 (nouveau §2) c.civ. ancien, tous deux remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, en raison de leur connexité et sans modification de leur portée.

²⁰⁸ Cet article intègre l'art. 1472 (nouveau §1er) et l'art. 1473 (nouveau §2) c.civ. ancien, tous deux remplacés par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976, en raison de leur connexité et sans modification de leur portée.

²⁰⁹ L'art. 1474 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 2 loi du 14 juillet 1976.

²¹⁰ Le mot 'précédent' est remplacé par '2.3.79', conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal, et conformément aux directives de la section de législation du Conseil d'Etat.

²¹¹ Ancienne Section III 'Correction judiciaire et équité', insérée par l'art. 48 loi du 22 juillet 2018.

²¹² L'art. 1474/1 c.civ. ancien, inséré par l'art. 49 loi du 22 juillet 2018.

§ 1er. Sans préjudice du paragraphe 2, le tribunal de la famille peut, lorsque le mariage est dissous par le divorce pour cause de désunion irrémédiable entre les époux, accorder à l'époux lésé, à sa demande, une indemnisation à charge de l'autre époux, à condition que les circonstances se soient modifiées défavorablement et de manière imprévue depuis la conclusion de la convention matrimoniale de séparation de biens ou depuis le jour de la demande de séparation des biens, de sorte que le régime choisi entraînerait, au détriment de l'époux demandeur, des conséquences manifestement inéquitables, eu égard à la situation patrimoniale des deux époux.

L'indemnisation à accorder remédie à ces conséquences manifestement inéquitables et ne peut être supérieure au tiers de la valeur nette des acquêts conjugués des époux au moment de la dissolution du mariage, dont il faut ensuite déduire la valeur nette des acquêts personnels de l'époux demandeur. Les acquêts des époux au sens du présent alinéa sont déterminés en application des articles 2.3.65 à 2.3.69²¹³.

La demande d'indemnisation est examinée dans le cadre de la procédure de liquidation du régime matrimonial.

§ 2. Les époux qui optent pour le régime de la séparation de biens constatent dans leur convention matrimoniale leur accord quant à l'insertion ou non de ce droit à l'indemnisation, assorti ou non de modalités dérogatoires.

Le notaire attire l'attention des époux sur l'obligation prévue à l'alinéa 1er ainsi que sur les conséquences juridiques qui découlent de leur choix d'insérer ou non le droit à l'indemnisation, assorti ou non de modalités dérogatoires. Sous peine de responsabilité, le notaire fait expressément mention du choix des époux dans la convention matrimoniale.

Sous-titre 2. Cohabitation légale²¹⁴

Art. 2.3.82. Définition²¹⁵

Par "cohabitation légale", il y a lieu d'entendre la situation de vie commune de deux personnes ayant fait une déclaration au sens de l'article 2.3.84²¹⁶.

Art. 2.3.83. Conditions²¹⁷

Pour pouvoir faire une déclaration de cohabitation légale, les deux parties doivent satisfaire aux conditions suivantes :

- 1° ne pas être liées par un mariage ou par une autre cohabitation légale;
- 2° être capables de contracter conformément aux articles 1123 et 1124.

²¹³ La référence aux articles 1469/1 à 1469/5 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.65 à 2.3.69, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²¹⁴ Ancien Titre Vbis 'Cohabitation légale' (art. 1475 à 1479 c.civ. ancien), inséré par l'art. 2 loi du 23 novembre 1998.

²¹⁵ L'art. 1475, §1er, c.civ. ancien, inséré par l'art. 2 loi du 23 novembre 1998.

²¹⁶ La référence à l'article 1476 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.84, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal. L'article 2.3.84 reprend l'ancien art. 1476 §1. C'est ce premier paragraphe, qui traite de la déclaration de cohabitation légale, auquel il est fait référence à l'art. 1475 §1 (nouvel article 2.3.82).

²¹⁷ L'art. 1475, §2, c.civ. ancien, inséré par l'art. 2 loi du 23 novembre 1998; modifié par l'art. 140 loi du 17 mars 2013 et modifié par l'art. 45 loi 21 décembre 2018.

La personne expressément déclarée incapable de faire une déclaration de cohabitation légale en vertu de l'article 492/1, § 1er, alinéa 3, 10°, peut, à sa demande, néanmoins être autorisée par le juge de paix visé à l'article 628, 3°, du Code judiciaire à faire une déclaration de cohabitation légale.

Le juge de paix apprécie la capacité de la personne protégée d'exprimer sa volonté.

Art. 2.3.84. Déclaration²¹⁸

§ 1er. Une déclaration de cohabitation légale est faite au moyen d'un écrit remis contre récépissé à l'officier de l'état civil du domicile commun.

§ 2. Cet écrit contient les informations suivantes :

- 1° la date de la déclaration;
- 2° les noms, prénoms, lieu et date de naissance et signatures des deux parties;
- 3° le domicile commun;
- 4° la mention de la volonté des parties de cohabiter légalement;
- 5° la mention de ce que les deux parties ont pris connaissance préalablement du contenu des articles 2.3.82 à 2.3.93²¹⁹.

§ 3. L'officier de l'état civil vérifie si les deux parties satisfont aux conditions légales régissant la cohabitation légale et acte, dans l'affirmative, la déclaration dans le registre de la population.

L'article 164/2, § 1, § 2 1° en 4°, 1° en 4°, § 3 en §§ 6 en 7, ²²⁰ s'applique par analogie aux actes de l'état civil et aux preuves qui, le cas échéant, sont demandées afin de justifier qu'il est satisfait aux conditions légales.

Art. 2.3.85. Cohabitation légale de complaisance²²¹

Il n'y a pas de cohabitation légale lorsque, bien que la volonté des parties de cohabiter légalement ait été exprimée, il ressort d'une combinaison de circonstances que l'intention d'au moins une des parties vise manifestement uniquement à l'obtention d'un avantage en matière de séjour, lié au statut de cohabitant légal.

Art. 2.3.86. Consentement²²²

Il n'y a pas de cohabitation légale non plus lorsque celle-ci est contractée sans le libre consentement des deux cohabitants légaux ou que le consentement d'au moins un des cohabitants légaux a été donné sous la violence ou la menace.

²¹⁸ L'art. 1476, §1er, c.civ. ancien, inséré par l'art. 2 loi du 23 novembre 1998. L'art. 1476, §1er, alinéa 4 (nouveau §3, alinéa 2) inséré par l'art. 3 loi du 3 décembre 2005. L'ancien §1er, alinéa 1er, devient le nouveau §1er. L'ancien §1er, alinéa 2 devient le nouveau §2 et l'ancien §1er, alinéas 3 et 4 deviennent le nouveau §3.

²¹⁹ La référence aux articles 1475 à 1479 c.civ ancien est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.82 à 2.3.93, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²²⁰ La référence aux art. 64 §§3 en 4 est remplacée par un renvoi à l'art. 164/2, § 1, § 2 1° en 4°, 1° en 4°, § 3 en §§ 6 en 7, suite à la modification des dispositions relatives à l'organisation de l'état civil par la loi du 18 juin 2018.

²²¹ L'art. 1476bis c.civ. ancien, inséré par l'art. 8 loi du 2 juin 2013.

²²² L'art. 1476ter c.civ. ancien, inséré par l'art. 9 loi du 2 juin 2013.

<p>Art. 2.3.87. Refus²²³</p> <p>L'officier de l'état civil refuse d'acter la déclaration de cohabitation légale lorsqu'il constate que la déclaration se rapporte à une situation telle que visée aux articles 2.3.85 et 2.3.86.</p> <p>S'il existe une présomption sérieuse que la déclaration se rapporte à une situation telle que visée aux articles 2.3.85 et 2.3.86²²⁴, l'officier de l'état civil peut surseoir à acter la déclaration de cohabitation légale, éventuellement après avoir recueilli l'avis du procureur du Roi de l'arrondissement judiciaire dans lequel les parties ont l'intention de remettre la déclaration de cohabitation légale, pendant un délai de deux mois au plus à partir de la délivrance du récépissé visé à l'article 2.3.84²²⁵, afin de procéder à une enquête complémentaire. Le procureur du Roi peut prolonger ce délai de trois mois au maximum. Dans ce cas, il en informe l'officier de l'état civil qui en informe les parties intéressées.</p> <p>S'il n'a pas pris de décision définitive dans le délai prévu à l'alinéa 2, l'officier de l'état civil est tenu d'acter sans délai la déclaration de cohabitation légale dans le registre de la population.</p> <p>Dans le cas d'un refus visé à l'alinéa 1er, l'officier de l'état civil notifie sans délai sa décision motivée aux parties intéressées. Une copie de celle-ci, accompagnée d'une copie de tous documents utiles, est, en même temps, transmise au procureur du Roi de l'arrondissement judiciaire dans lequel la décision de refus a été prise et à l'Office des étrangers.</p> <p>Le refus de l'officier de l'état civil d'acter la déclaration de cohabitation légale est susceptible de recours par les parties intéressées devant le tribunal de la famille dans le mois suivant la notification de sa décision.</p>
<p>Art. 2.3.88. Annulation²²⁶</p> <p>§ 1er. Dans les hypothèses visées aux articles 2.3.85 et 2.3.86²²⁷, une action en nullité peut être introduite par les cohabitants légaux eux-mêmes et par tous ceux qui y ont intérêt.</p> <p>Le procureur du Roi poursuit la nullité d'une telle cohabitation légale.</p> <p>Tout exploit de signification d'un jugement ou arrêt portant annulation d'une cohabitation légale est immédiatement communiqué en copie par l'huissier de justice instrumentant au greffier de la juridiction qui a prononcé la décision.</p> <p>Lorsque la nullité de la cohabitation légale a été prononcée par un jugement ou un arrêt coulé en force de chose jugée, un extrait reprenant le dispositif du jugement ou de l'arrêt et la mention du jour où celui-ci a acquis force de chose jugée, est adressé, sans délai, par le greffier à l'officier de l'état civil de la commune du domicile des deux parties ou, lorsque les parties ne sont pas domiciliées dans la même commune, à l'officier de l'état civil de la commune du domicile de chacune des parties et à l'Office des étrangers.</p>

²²³ L'art. 1476quater c.civ. ancien, inséré par l'art. 10 loi du 2 juin 2013 et modifié par l'art. 6 loi du 12 mai 2014.

²²⁴ La référence aux articles 1476bis et 1476ter c.civ. ancien est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.85 et 2.3.86, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²²⁵ La référence à l'article 1476, §1er, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.84, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²²⁶ L'art. 1476quinquies c.civ. ancien, inséré par l'art. 11 loi du 2 juin 2013.

²²⁷ La référence aux articles 1476bis et 1476ter c.civ. ancien est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.85 et 2.3.86, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

Le greffier en avertit les parties.

L'officier de l'état civil inscrit sans délai l'annulation de la cohabitation légale dans le registre de la population.

§ 2. La cohabitation légale au sens des articles 2.3.85 et 2.3.86²²⁸, qui a été déclarée nulle, produit néanmoins ses effets en faveur de la partie qui a contracté la cohabitation légale de bonne foi.

Elle produit également ses effets en faveur des enfants, même si aucune des parties n'a été de bonne foi.

Art. 2.3.89. Droits, devoirs et pouvoirs²²⁹

§ 1er. Les dispositions du présent article qui règlent les droits, obligations et pouvoirs des cohabitants légaux sont applicables par le seul fait de la cohabitation légale.

§ 2. Les articles 215, 220, § 1er, et 224, § 1er, 1, s'appliquent par analogie à la cohabitation légale.

§ 3. Les cohabitants légaux contribuent aux charges de la vie commune en proportion de leurs facultés.

§ 4. Toute dette contractée par l'un des cohabitants légaux pour les besoins de la vie commune et des enfants qu'ils éduquent oblige solidairement l'autre cohabitant. Toutefois, celui-ci n'est pas tenu des dettes excessives eu égard aux ressources des cohabitants.

§ 5. Dans les limites de ce que le cohabitant légal survivant a recueilli dans la succession de son cohabitant légal prédécédé en vertu de l'article 745octies, § 1er, et des avantages que celui-ci lui aurait consentis par donation, testament ou convention visée à l'article 2.3.91²³⁰, le cohabitant légal survivant est tenu de l'obligation établie à l'article 203, § 1er, envers les enfants du cohabitant légal prédécédé dont il n'est pas lui-même le père ou la mère.

Cette obligation est caduque à l'égard de l'enfant indigne d'hériter du cohabitant légal prédécédé. Le juge suspend son prononcé jusqu'à ce que la décision entraînant l'indignité soit passée en force de chose jugée.

Art. 2.3.90. Droits patrimoniaux²³¹

Chacun des cohabitants légaux conserve les biens dont il peut prouver qu'ils lui appartiennent, les revenus que procurent ces biens et les revenus du travail.

²²⁸ La référence aux articles 1476bis et 1476ter c.civ. ancien est remplacée par un renvoi aux articles 2.3.85 et 2.3.86, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²²⁹ L'art. 1477 c.civ. ancien, inséré par l'art. 2 loi du 23 novembre 1998; § 5 inséré par l'art. 9, 1° loi du 28 mars 2007 et modifié par l'art. 41 loi du 10 décembre 2012; § 6 supprimé par l'art. 65 loi du 31 juillet 2017.

²³⁰ La référence à l'article 1478 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.91, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²³¹ L'art. 1478, alinéas 1, 2 et 3 c.civ. ancien, inséré par l'art. 2 loi du 23 novembre 1998 et modifié par l'art. 200 loi du 25 avril 2014 et par l'art. 6 loi du 14 janvier 2013.

Les biens dont aucun des cohabitants légaux ne peut prouver qu'ils lui appartiennent et les revenus que ceux-ci procurent sont réputés être en indivision.

Si le cohabitant légal survivant est un héritier du cohabitant prémourant, l'indivision visée à l'alinéa 2²³² sera tenue, à l'égard des héritiers réservataires du prémourant, comme une libéralité, sauf preuve du contraire.

Art. 2.3.91. Convention de cohabitation légale²³³

Les cohabitants règlent les modalités de leur cohabitation légale par convention comme ils le jugent à propos, pour autant que celle-ci ne contienne aucune clause contraire à l'article 2.3.89²³⁴, à l'ordre public, aux bonnes mœurs, ou aux règles relatives à l'autorité parentale, à la tutelle et aux règles déterminant l'ordre légal de la succession. Cette convention est établie par acte notarié²³⁵. Le notaire inscrit cet acte au registre central des conventions matrimoniales²³⁶.

La personne protégée qui, en vertu de l'article 492/1, § 2, alinéa 3, 14/1°, a été déclarée incapable de conclure ou de modifier une convention visée à l'alinéa 1^{er}²³⁷, peut conclure ou modifier une telle convention après avoir obtenu à cet effet, à sa demande, l'autorisation du juge de paix visé à l'article 628, 3°, du Code judiciaire, sur la base du projet établi par le notaire.

Dans des cas particuliers, le juge de paix peut autoriser l'administrateur à agir seul, ou l'autoriser à assister la personne protégée. La procédure prévue à l'article 1250 du Code judiciaire est d'application. Une copie du projet d'acte notarié est jointe à la requête.

Art. 2.3.92. Fin de la cohabitation légale²³⁸

²³² Les mots 'l'alinéa précédent' sont remplacés par 'l' alinéa 2', conformément aux directives de la section de législation du Conseil d'Etat.

²³³ L'art. 1478, alinéas 4, 5 et 7 c.civ. ancien, inséré par l'art. 2 loi du 23 novembre 1998 et modifié par l'art. 200 loi du 25 avril 2014 et par l'art. 6 loi du 14 janvier 2013. L'art. 1478, alinéa 6 n'est pas repris dans le nouvel article 2.3.91 parce qu'elle renvoie aux dispositions du code judiciaire relatives à l'administration provisoire, qui n'existe plus. En outre les régimes de protection de personnes majeures sont maintenant harmonisés, et soumis à des règles de procédure qui ne les différencient plus. La mention particulière des règles applicables pour obtenir l'autorisation judiciaire en vue d'une déclaration de cohabitation légale lorsqu'une des parties est soumise à un régime de protection est donc devenue superflue et peut être supprimée. Elle n'apparaît plus non plus à l'art. 1397/1 c.civ. ancien, où le législateur l'a supprimée en termes exprès (voy. l'art. 2.3.5 nouveau).

²³⁴ La référence à l'article 1477 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.89, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²³⁵ Les mots 'en la forme authentique devant notaire' sont remplacés par le mot 'notarié' qui est plus conforme aux exigences d'un langage juridique clair et actuel.

²³⁶ Les mots 'Le notaire procède à l'inscription de cet acte au registre central des conventions matrimoniales' sont ajoutés, pour que cette obligation d'inscription figure là où est mentionné l'acte qui doit être inscrit, comme c'est le cas pour les conventions matrimoniales aux articles 2.3.6 (ancien article 1392 c.civ.) et 2.3.9. (1395, §1er).

²³⁷ Les mots 'l'alinéa précédent' sont remplacés par 'l'alinéa 1er', conformément aux directives de la section de législation du Conseil d'Etat.

²³⁸ L'art. 1476, §2 c.civ. ancien, inséré par l'art. 2 loi du 23 novembre 1998, modifié par l'art. 141 loi du 17 mars 2013 et modifié par l'art. 46 loi du 21 décembre 2018; l'ancien §2, alinéa 1er, devient le nouveau §1er; l'ancien §2, alinéa 2, devient le nouveau §2; l'ancien §2, alinéa 3, devient le nouveau §3; l'ancien §2, alinéa 4, devient le nouveau §4; l'ancien §2, alinéa 5, devient le nouveau §5; l'ancien §2, alinéa 6, devient le nouveau §6 et l'ancien §2, alinéas 7 et 8, deviennent le nouveau §7.

§ 1er. La cohabitation légale prend fin lorsqu'une des parties se marie, décède ou lorsqu'il y est mis fin conformément au présent article²³⁹.

§2. Il peut être mis fin à la cohabitation légale, soit de commun accord par les cohabitants, soit unilatéralement par l'un des cohabitants au moyen d'une déclaration écrite qui est remise contre récépissé à l'officier de l'état civil conformément aux dispositions des paragraphes 3 ou 4 suivants²⁴⁰. Cet écrit contient les informations suivantes :

1° la date de la déclaration;

2° les noms, prénoms, lieux et dates de naissance des deux parties et les signatures des deux parties ou de la partie qui fait la déclaration;

3° le domicile des deux parties;

4° la mention de la volonté de mettre fin à la cohabitation légale.

§ 3. La déclaration de cessation par consentement mutuel est remise à l'officier de l'état civil de la commune du domicile des deux parties ou, dans le cas où les parties ne sont pas domiciliées dans la même commune, à l'officier de l'état civil de la commune du domicile de l'une d'elles. Dans ce cas, l'officier de l'état civil notifie la cessation, dans les huit jours et par lettre recommandée, à l'officier de l'état civil de la commune du domicile de l'autre partie.

§ 4. La déclaration unilatérale de cessation est remise à l'officier de l'état civil de la commune du domicile des deux parties ou, lorsque les parties ne sont pas domiciliées dans la même commune, à l'officier de l'état civil de la commune du domicile de la partie qui fait la déclaration. L'officier de l'état civil signifie la cessation à l'autre partie dans les huit jours et par exploit d'huissier de justice et, le cas échéant, il la notifie, dans le même délai et par lettre recommandée, à l'officier de l'état civil de la commune du domicile de l'autre partie.

§ 5. En tout état de cause, les frais de la signification et de la notification doivent être payés préalablement par ceux qui font la déclaration.

§ 6. L'officier de l'état civil acte la cessation de la cohabitation légale dans le registre de la population.

§ 7. La personne expressément déclarée incapable de faire une déclaration de cohabitation légale en vertu de l'article 492/1, § 1er, alinéa 3, 10°, peut, à sa demande, être autorisée par le juge de paix visé à l'article 628, 3°, du Code judiciaire à mettre fin à la cohabitation légale.

Le juge de paix apprécie la capacité de la personne protégée d'exprimer sa volonté.

Art. 2.3.93. Mesures urgentes et provisoires²⁴¹

Si l'entente entre les cohabitants légaux est sérieusement perturbée, le tribunal de la famille ordonne, à la demande d'une des parties, les mesures urgentes analogues à celles prévues aux articles 1253ter/5 et 1253ter/6 du Code judiciaire.

²³⁹ Le mot 'paragraphe' est remplacé par le mot 'article' puisque la structure de l'article a été modifiée.

²⁴⁰ Les mots 'de l'alinéa suivant' sont remplacés par les mots 'des paragraphes 3 ou 4 suivants' puisque la structure de l'article a été modifiée.

²⁴¹ L'art. 1479 c.civ. ancien, remplacé par l'art. 99 loi du 30 juillet 2013.

Le tribunal fixe la durée de validité des mesures qu'il ordonne. En toute hypothèse, ces mesures cessent de produire leurs effets au jour de la cessation de la cohabitation légale, telle que prévue à l'article 2.3.92, §6²⁴², sauf si ces mesures concernent les enfants communs des cohabitants légaux.

Après la cessation de la cohabitation légale, et pour autant que la demande ait été introduite dans les trois mois de cette cessation, le tribunal ordonne les mesures urgentes et provisoires justifiées par cette cessation. Il fixe la durée de validité des mesures qu'il ordonne.²⁴³

Le tribunal ordonne ces mesures conformément aux articles 1253ter à 1253octies du Code judiciaire.

Sous-titre 3. Registre central des conventions matrimoniales²⁴⁴

Art. 2.3.94. Actes à inscrire²⁴⁵

§ 1er. Sont repris dans le registre central des conventions matrimoniales²⁴⁶:

1° les conventions matrimoniales²⁴⁷, avec indication du régime en vue de leur opposabilité à l'égard des tiers;

2° les déclarations d'apport anticipé qui figurent dans un acte d'acquisition de propriété d'un bien immeuble conformément à l'article 2.3.53, §2²⁴⁸, du Code civil, en vue de leur opposabilité à l'égard des tiers;

3° les conventions visées à l'article 2.3.91²⁴⁹ du Code civil en vue de leur publicité;

²⁴² La référence à l'article 1476, §2, alinéa 6, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.92, §6, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²⁴³ Les mots 'la durée de validité ne peut excéder un an, sauf, si ces mesures concernent les enfants communs des cohabitants légaux' sont supprimés. La Cour Constitutionnelle a en effet jugé dans son arrêt n° 177/2018, rendu sur une question préjudicielle, que l'article 1479, alinéa 3, viole les articles 10 et 11 de la Constitution en ce qu'ils disposent que ces mesures ne peuvent avoir une durée excédant un an. Il n'est pas opportun de maintenir dans le code civil nouveau une disposition inconstitutionnelle, même si la Cour Constitutionnelle ne l'a pas annulée.

²⁴⁴ Nouveau Chapitre VI 'Registre central des conventions matrimoniales', qui reprend les dispositions des articles 4, §2 et 3; 4/1, alinéa 2; 5; 6/1 et 6/2 de la loi du 13 janvier 1977. En conformité avec la modification de la terminologie apportée dans tout le livre 2.3 du code civil nouveau, l'appellation du registre des contrats de mariage est modifiée en 'registre central des conventions matrimoniales'.

²⁴⁵ Ancien art. 4, paragraphes §2 (nouveau §2) et §3 (nouveau §3) de la loi du 13 janvier 1977; Ancien §2 (nouveau §1er) inséré par l'art. 28 loi du 6 mai 2009 et remplacé par l'art. 11, a) loi du 14 janvier 2013; Ancien §2, alinéa 1er, 1° (nouveau §1er, al. 1, 1°) modifié par l'art. 2, a) loi du 10 août 2015; Ancien §2, 1/1° (nouveau §1er, 2°) inséré par l'art. 55 loi du 22 juillet 2018; Ancien §2, 2° (nouveau §1er, 3°) modifié par l'art. 2, b) loi du 10 août 2015; Ancien §2, 3° (nouveau §1er, 4°) modifié par l'art. 2, c) loi du 10 août 2015; Ancien §2, alinéa 3 (nouveau §1er, al. 3) inséré par l'art. 2, d) loi du 10 août 2015; Ancien §3 (nouveau §3) inséré par l'art. 11, b) loi du 14 janvier 2013.

²⁴⁶ Appellation nouvelle du registre.

²⁴⁷ Les mots 'et les contrats de mariage modifiés' sont supprimés pour les raisons déjà exposées (voy. note de bas de page n° 3)

²⁴⁸ La référence à l'article 1452, §2, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.53, §2, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²⁴⁹ La référence à l'article 1478 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.91, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal. L'article 2.3.91 reprend en effet les alinéas 4 à 7 de l'article 1478 qui règlent la convention de cohabitation à laquelle l'article nouveau renvoie.

4° les jugements et arrêts qui impliquent une modification du régime matrimonial ou des conventions visées à l'article 2.3.91²⁵⁰ du Code civil en vue d'une communication complète aux tiers.

Le cas échéant, le tribunal arrête dans le dispositif que le jugement ou l'arrêt tombe sous l'application de la présente disposition.

Les actes modificatifs sont publiés par mention au *Moniteur belge*. Cette publication n'est pas requise pour les modifications ayant trait à une disposition qui modifie les règles légales de partage d'une communauté, ou une disposition qui insère, modifie ou abroge une clause de partage ou de participation dans un régime de séparation de biens, ou une disposition qui insère, modifie ou abroge une clause conformément à l'article 2.3.2²⁵¹ du Code civil, ou une disposition qui se limite à la renonciation par consentement mutuel entre les époux aux donations qu'ils se sont faites réciproquement ou qu'un époux a faites à l'autre dans la convention matrimoniale²⁵²

§2. Le notaire inscrit les actes, visés aux §1er, 1° en 2°, sous peine d'une amende de vingt-six euros à cent euros, sous peine de destitution et sous peine d'engager sa responsabilité envers les créanciers s'il est prouvé que l'omission résulte d'une collusion.²⁵³

§ 3. Le greffier de la juridiction qui les a prononcés communique au registre central des conventions matrimoniales²⁵⁴ les jugements ou arrêts visés au § 1er, 4°²⁵⁵.

Le greffier de la juridiction qui a prononcé le jugement ou l'arrêt visé à l'alinéa 1er communique au registre central des conventions matrimoniales²⁵⁶ les oppositions, appels ou pourvois formés contre ledit jugement ou arrêt.

Le greffier de la juridiction qui les a prononcés communique au registre central des conventions matrimoniales²⁵⁷ les décisions judiciaires annulant ou réformant un jugement ou arrêt visé à l'alinéa 1er.

Toutes les notifications et communications visées au présent paragraphe se font de la manière fixée par le Roi.

²⁵⁰ La référence à l'article 1478 c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.91, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal. L'article 2.3.91 reprend en effet les alinéas 4 à 7 de l'article 1479 qui règlent la convention de cohabitation à laquelle l'article nouveau renvoie.

²⁵¹ La référence à l'article 1388, alinéa 2, c.civ. ancien est remplacée par un renvoi à l'article 2.3.2, conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²⁵² Les mots 'le contrat de mariage ou par acte modificatif' sont remplacés par les mots 'la convention matrimoniale' pour les raisons déjà exposées à la note de bas de page n° 3.

²⁵³ Le nouveau paragraphe §2 reprend une règle qui se trouvait dans différents articles (voy. art. 1391, alinéa 2; art. 1393, alinéa 2; 1395 §1er et §1/1 c.civ. ancien). Ces articles contiennent tous une sanction identique à l'égard du notaire qui ne veille pas à l'inscription, soit d'une convention matrimoniale, soit d'une déclaration d'apport anticipé. Puisque la loi du 13 janvier 1977 est maintenant intégrée dans le code civil, il est logique de ne mentionner cette règle qu'une seule fois. La sanction ne vaut cependant pas pour les conventions de cohabitation dont question au point 3 de cet article, parce que cette sanction n'est pas prévue en termes explicites à l'article 2.3.91 (1478 c.civ. ancien).

²⁵⁴ Appellation nouvelle du registre.

²⁵⁵ La référence au §2, 3° est remplacée par un renvoi au §1er, 4° conformément à la nouvelle numérotation après codification par le présent Arrêté Royal.

²⁵⁶ Appellation nouvelle du registre.

²⁵⁷ Appellation nouvelle du registre.

Art. 2.3.95. Gestion et organisation ²⁵⁸
La gestion et l'organisation du registre central successoral sont confiées à la Fédération Royale du Notariat belge
Art. 2.3.96. Consultation ²⁵⁹
Toute personne peut consulter le registre central des conventions matrimoniales ²⁶⁰ pour autant que celle-ci puisse indiquer son intérêt.
Art. 2.3.97. Modalités ²⁶¹
<p>§ 1er. Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, sur avis de l' Autorité de protection des données²⁶², quelles données relatives aux actes visés à l'article 2.3.94²⁶³ doivent être reprises par la Fédération royale du notariat belge au registre central des contrats de mariage, la forme et les modalités de l'enregistrement, les modalités d'accès au registre, la date d'entrée en vigueur de l'obligation d'enregistrement de tous les actes visés à l'article 2.3.94²⁶⁴ et le tarif des frais.</p> <p>§ 2. Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres,²⁶⁵ sur avis de l' Autorité de protection des données²⁶⁶, les données qui sont transmises en ce qui concerne les régimes matrimoniaux pour publication au <i>Moniteur belge</i> par la Fédération royale du notariat belge, les</p>

²⁵⁸ Dédit de l'art. 2 de la loi du 13 janvier 1977 et par analogie avec l'art. 892/3 c.civ. relatif au registre central successoral.

²⁵⁹ Ancien art.4/1, al. 2, de la loi du 13 janvier 1977, inséré par l'art. 12 loi du 14 janvier 2013, modifié par l'art. 3 loi du 10 août 2015 et par l'art. 71 loi du 31 juillet 2017, lui-même modifié par l'art. 73, 1° loi du 22 juillet 2018.

²⁶⁰ Appellation nouvelle du registre.

²⁶¹ Cet article intègre les articles 6/1 (nouveaux §§1er et 2) et 6/2 (nouveau §3) de la loi du 13 janvier 1977, vu leur connexité, et sans modification de leur portée. Ancien art. 6/1 inséré par l'art. 29 loi du 6 mai 2009 et modifié par art. 13, 1° et 2° loi du 14 janvier 2013, par l'art. 4 loi du 10 août 2015 et par l'art. 56, 1° et 2° loi du 22 juillet 2018. Ancien art. 6/2 inséré par l'art. 30 loi du 6 mai 2009 et modifié par l'art. 14 loi du 14 janvier 2013 et par l'art. 57 loi du 22 juillet 2018.

²⁶² Les mots 'la Commission de la protection de la vie privée créée par la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel' sont remplacés par les mots 'l'Autorité de protection des données'. Cette Autorité est en effet l'instance qui a succédé à la Commission de la protection de la vie privée, ainsi que le confirme l'article 3 de la loi du 3 décembre 2017.

²⁶³ Les mots 'contrats de mariage, aux déclarations d'apport anticipé visées à l'article 1452, § 2, du Code civil, aux conventions visées à l'article 1478 du Code civil et aux jugements visés à l'article 4, § 2, 3°,' sont remplacés par les mots 'actes visés à l'article 2.3.94'. Ce nouvel article 2.9.94 (ancien article 4, §2 loi du 13 janvier 1977) contient en effet l'énumération de tous les actes à inscrire.

²⁶⁴ Les mots 'les contrats de mariage, des déclarations d'apport anticipé visées à l'article 1452, § 2, du Code civil, des conventions visées à l'article 1478 du Code civil et des jugements et arrêts visés à l'article 4, § 2, 3°,' sont remplacés par les mots 'actes visés à l'article 2.3.94'. Ce nouvel article 2.9.94 (ancien article 4, §2 loi du 13 janvier 1977) contient en effet l'énumération de tous les actes à inscrire.

²⁶⁵ Les mots 'Par arrêté délibéré en Conseil des ministres, le Roi détermine' sont remplacés par les mots 'Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres,' pour assurer la concordance tant avec le paragraphe 1er qu'avec la version Néerlandaise de cet article.

²⁶⁶ Les mots 'la Commission de la protection de la vie privée créée par la loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel,' sont remplacés par les mots 'l'Autorité de protection des données'. Cette Autorité est en effet l'instance qui a succédé à la Commission de la protection de la vie privée, ainsi que le confirme l'article 3 de la loi du 3 décembre 2017.

modalités de la publication, la date de l'entrée en vigueur de l'obligation de publication au *Moniteur belge* et l'obligation de redevance.

§ 3. Le Roi peut, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, abroger, compléter et modifier les dispositions légales en vigueur en matière d'enregistrement obligatoire et de publication des actes visés à l'article 2.3.94²⁶⁷ afin de pourvoir à un système unique d'enregistrement.

Les arrêtés royaux pris en vertu de l'alinéa 1er qui ne sont pas confirmés par la loi au premier jour du vingt-quatrième mois suivant celui de leur publication au *Moniteur belge*, cessent d'avoir effet.

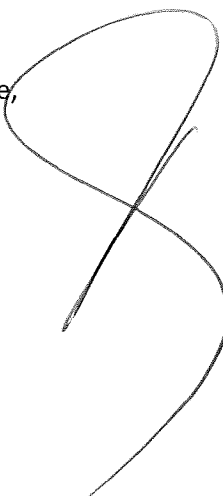
Vu pour être annexé à l'arrêté royal du [DATE] portant codification, sous le livre 2 du Code civil, titre 3, des dispositions pertinentes de l'ancien Code civil ou d'autres lois relatives aux relations patrimoniales des couples

Donné à... , le...

Gegeven te... ,

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,

Van Koningswege:

De Minister van Justitie,

²⁶⁷ Les mots 'contrats de mariage, des déclarations d'apport anticipé visées à l'article 1452, § 2, du Code civil, des conventions visées à l'article 1478 du Code civil et des jugements et arrêts visés à l'article 4, § 2, 3e loi du 13 janvier 1977,' sont remplacés par les mots 'actes visés à l'article 2.3.94' Ce nouvel article 2.9.94 (ancien article 4, §2) contient en effet l'énumération de tous les actes à inscrire.

Bijlage 2 bij het koninklijk besluit van [DATUM] houdende codificatie, onder boek 2, titel III, van het Burgerlijk Wetboek, van de relevante bepalingen van het oud Burgerlijk Wetboek of van andere wetten inzake het
relatievermogensrecht:

Lijst van alle wetten die één of meerdere van de in de codificatie opgenomen artikelen hebben gewijzigd

Wet van 14 juli 1976 betreffende de wederzijdse rechten en verplichtingen van echtgenoten en de huwelijksvermogensstelsels, *BS* 18 september 1976.

Wet van 13 januari 1977 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testamenten en tot invoering van een centraal huwelijksovereenkomstenregister, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972, *BS* 6 mei 1977.

Wet van 14 mei 1981 tot wijziging van het erfrecht van de langstlevende echtgenoot, *BS* 27 mei 1981

Wet van 1 april 1987 tot wijziging van artikel 1401 van het Burgerlijk Wetboek, *BS* 22 april 1987

Wet 19 januari 1990 tot verlaging van de leeftijd van burgerlijke meerderjarigheid tot achttien jaar, *BS* 30 januari 1990.

Wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, *BS* 18 maart 1993

Wet van 23 november 1998 tot invoering van de wettelijke samenwoning, *BS* 12 januari 1999).

Wet van 29 april 2001 tot wijziging van verscheidene wetsbepalingen inzake de voogdij over minderjarigen, *BS* 31 mei 2001

Wet van 13 februari 2003 tot openstelling van het huwelijk voor personen van hetzelfde geslacht en tot wijziging van een aantal bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, *BS* 28 februari 2003

Wet van 24 maart 2003 tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, *BS* 2 mei 2003

Wet van 22 april 2003 tot wijziging van enkele bepalingen van het Burgerlijk Wetboek in verband met het erfrecht van de langstlevende echtgenoot, *BS* 22 mei 2003.

Wet van 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht, *BS* 27 juli 2004

Wet van 3 december 2005 tot wijziging van de artikelen 64 en 1476 van het Burgerlijk Wetboek en artikel 59/1 van het Wetboek van zegelrechten met het oog op de vereenvoudiging van de formaliteiten voor het huwelijk en de wettelijke samenwoning, *BS* 23 december 2005

Wet van 28 maart 2007 tot wijziging, wat de regeling van het erfrecht van de langstlevende wettelijk samenwonende betreft, van het Burgerlijk Wetboek en van de wet van 29 augustus 1988 op de erfregeling inzake landbouwbedrijven met het oog op het bevorderen van de continuïteit, *BS* 8 mei 2007

Wet van 27 april 2007 betreffende de hervorming van de echtscheiding, *BS* 7 juni 2007

Wet van 10 mei 2007 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek ter bevordering van de erfrechtelijke bescherming van buitenhuwelijkse kinderen, *BS 3 augustus 2007*

Wet van 18 juli 2008 tot wijziging van de wetgeving wat betreft de wijziging van het huwelijksvermogensstelsel zonder tussenkomst van de rechtbank en tot wijziging van artikel 9 van de wet van 16 maart 1803 tot regeling van het notarisambt, *BS 14 augustus 2008*

Wet van 6 mei 2009 houdende diverse bepalingen, *BS 19 mei 2009*

Wet van 30 december 2009 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie (II), *BS 15 januari 2010*

Wet van 13 augustus 2011 houdende hervorming van de procedure van gerechtelijke vereffening-verdeling, *BS 14 september 2011*

Wet van 10 december 2012 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, het Strafwetboek en het Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot de onwaardigheid om te erven, de herroeping van giften, het verval van huwelijksvoordelen en de plaatsvervulling, *BS 11 januari 2013*

Wet van 14 januari 2013 houdende diverse bepalingen inzake werklastvermindering binnen justitie, *BS 1 maart 2013*.

Wet van 17 maart 2013 tot hervorming van de regelingen inzake onbekwaamheid en tot instelling van een nieuwe beschermingsstatus die strookt met de menselijke waardigheid, *BS 14 juni 2013*

Wet van 2 juni 2013 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek, de wet van 31 december 1851 met betrekking tot de consulaten en de consulaire rechtsmacht, het Strafwetboek, het Gerechtelijk Wetboek en de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, met het oog op de strijd tegen de schijnhuwelijken en de schijnwettelijke samenwoningen, *BS 23 september 2013*

Wet van 30 juli 2013 betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank, *BS 27 september 2013*

Wet van 21 december 2013 houdende diverse fiscale en financiële bepalingen, *BS 31 december 2013*

Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, *BS 14 mei 2014*

Wet van 12 mei 2014 houdende wijziging en coördinatie van diverse wetten inzake Justitie, *BS 19 mei 2014*

Wet van 10 augustus 2015 tot wijziging van de wet van 13 januari 1977 houdende goedkeuring van de overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testamenten, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972 en tot invoering van een centraal huwelijksovereenkomstenregister, *BS 26 augustus 2015*

Wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse andere bepalingen ter zake, *BS 1 september 2017*

Wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit, *BS 10 januari 2018*

Wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht, *BS 27 april 2018*

Wet van 18 juni 2018 houdende diverse bepalingen inzake burgerlijk recht en bepalingen met het oog op de bevordering van alternatieve vormen van geschillenoplossing, *BS 2 juli 2018*

Wet van 22 juli 2018 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en diverse andere bepalingen wat het huwelijksvermogensrecht betreft en tot wijziging van de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse bepalingen ter zake, *BS* 27 juli 2018

Wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, *BS* 31 december 2018

Wet van 13 april 2019 tot invoering van een Burgerlijk Wetboek en tot invoeging van boek 8 "Bewijs" in dat Wetboek, *BS* 14 mei 2019

Gezien om gevoegd te worden bij ons besluit van [DATUM] houdende codificatie, onder boek 2, titel III, van het Burgerlijk Wetboek, van de relevante bepalingen van het oud Burgerlijk Wetboek of van andere wetten inzake het relatievermogensrecht

Donné à... , le...

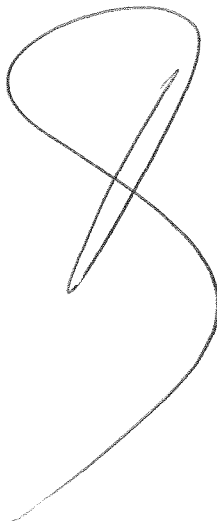
Gegeven te... ,

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,

Van Koningswege:

De Minister van Justitie,

A large, stylized handwritten signature in black ink, likely belonging to the Minister of Justice, is written over the signature line.

Annexe 2 à l'arrêté royal du [DATE] portant codification, sous le livre 2 du Code civil, titre III, des dispositions pertinentes de l'ancien Code civil ou d'autres lois relatives aux relations patrimoniales des couples :

Liste de toutes les lois qui ont modifiés un ou plusieurs articles qui sont repris dans la codification

Loi du 14 juillet 1976 relative aux droits et devoirs respectifs des époux et aux régimes matrimoniaux, *MB* 18 septembre 1976

Loi du 13 janvier 1977 portant approbation de la Convention relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments, faite à Bâle le 16 mai 1972 et portant introduction d'un registre central des contrats de mariage, *MB* 6 mai 1977

Loi du 14 mai 1981 modifiant les droits successoraux du conjoint survivant, *MB* 27 mai 1981

Loi du 1er avril 1987 modifiant l'article 1401 du Code civil, *MB* 22 avril 1987

Loi du 19 janvier 1990 abaissant à dix-huit ans l'âge de la majorité civile, *MB* 30 janvier 1990

Loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel, *MB* 18 mars 1993

Loi du 23 novembre 1998 instaurant la cohabitation légale, *MB* 12 janvier 1999

Loi du 29 avril 2001 modifiant diverses dispositions légales en matière de tutelle des mineurs, *MB* 31 mai 2001

Loi du 13 février 2003 ouvrant le mariage à des personnes de même sexe et modifiant certaines dispositions du Code civil, *MB* 28 février 2003

Loi du 24 mars 2003 modifiant la loi du 12 juin 1991 relative au crédit à la consommation, *MB* 2 mai 2003

Loi du 22 avril 2003 modifiant certaines dispositions du Code civil relatives aux droits successoraux du conjoint survivant, *MB* 22 mai 2003.

Loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé, *MB* 27 juillet 2004

Loi du 3 décembre 2005 modifiant les articles 64 et 1476 du Code civil et l'article 59/1 du Code des droits de timbre en vue de simplifier les formalités du mariage et de la cohabitation légale, *MB* 23 décembre 2005

Loi du 28 mars 2007 modifiant, en ce qui concerne le droit successoral à l'égard du cohabitant légal survivant, le Code civil et la loi du 29 août 1988 relative au régime successoral des exploitations agricoles en vue d'en promouvoir la continuité, *MB* 8 mai 2007

Loi du 27 avril 2007 réformant le divorce, *MB* 7 juin 2007

Loi du 10 mai 2007 modifiant le Code civil en vue d'améliorer la protection successorale des enfants nés hors mariage, *MB* 3 août 2007

Loi du 18 juillet 2008 modifiant la législation en ce qui concerne la modification du régime matrimonial sans intervention du tribunal et modifiant l'article 9 de la loi du 16 mars 1803 contenant organisation du notariat, *MB* 14 août 2008

Loi du 6 mai 2009 portant des dispositions diverses, *MB* 19 mai 2009

Loi du 30 décembre 2009 portant des dispositions diverses en matière de Justice (II), *MB* 15 janvier 2010

Loi du 13 août 2011 réformant la procédure de liquidation-partage judiciaire, *MB* 14 septembre 2011

Loi du 10 décembre 2012 modifiant le Code civil, le Code pénal et le Code judiciaire en ce qui concerne l'indignité successorale, la révocation des donations, la déchéance des avantages matrimoniaux et la substitution, *MB* 11 janvier 2013

Loi du 14 janvier 2013 portant diverses dispositions relatives à la réduction de la charge de travail au sein de la justice, *MB* 1 mars 2013.

Loi du 17 mars 2013 réformant les régimes d'incapacité et instaurant un nouveau statut de protection conforme à la dignité humaine, *MB* 14 juin 2013

Loi du 2 juin 2013 modifiant le Code civil, la loi du 31 décembre 1851 sur les consulats et la juridiction consulaire, le Code pénal, le Code judiciaire et la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, en vue de la lutte contre les mariages de complaisance et les cohabitations légales de complaisance, *MB* 23 septembre 2013

Loi du 30 juillet 2013 portant création d'un tribunal de la famille et de la jeunesse, *MB* 27 septembre 2013

Loi du 21 décembre 2013 portant des dispositions fiscales et financières diverses, *MB* 31 décembre 2013

Loi du 25 avril 2014 portant des dispositions diverses en matière de Justice, *MB* 14 mai 2014

Loi du 12 mai 2014 portant modification et coordination de diverses lois en matière de Justice (II), *MB* 19 mai 2014

Loi du 10 août 2015 modifiant la loi du 13 janvier 1977 portant approbation de la Convention relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments, faite à Bâle le 16 mai 1972 et portant introduction d'un registre central des contrats de mariage, *MB* 26 août 2015

Loi du 31 juillet 2017 modifiant le Code civil en ce qui concerne les successions et les libéralités et modifiant diverses autres dispositions en cette matière, *MB* 1er septembre 2017

Loi du 3 décembre 2017 portant création de l'Autorité de protection des données, *MB* 10 janvier 2018

Loi du 15 avril 2018 portant réforme du droit des entreprises, *MB* 27 avril 2018

Loi du 18 juin 2018 portant dispositions diverses en matière de droit civil et des dispositions en vue de promouvoir des formes alternatives de résolution des litiges, *MB* 2 juillet 2018

Loi du 22 juillet 2018 modifiant le Code civil et diverses autres dispositions en matière de droit des régimes matrimoniaux et modifiant la loi du 31 juillet 2017 modifiant le Code civil en ce qui concerne les successions et les libéralités et modifiant diverses autres dispositions en cette matière, *MB* 27 juillet 2018

Loi du 21 décembre 2018 portant des dispositions diverses en matière de justice, *MB* 31 décembre 2018.

Loi du 13 avril 2019 portant création d'un Code civil et y insérant un livre 8 'La Preuve', *MB* 14 mai 2019

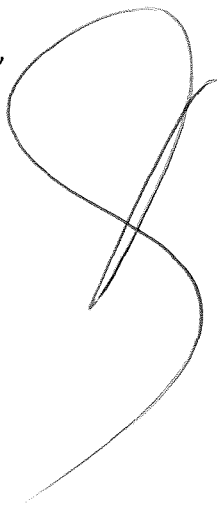
Vu pour être annexé à l'arrêté royal du [DATE] portant codification, sous le livre 2 du Code civil, titre III, des dispositions pertinentes de l'ancien Code civil ou d'autres lois relatives aux relations patrimoniales des couples

Donné à... , le...

Gegeven te... ,

Par le Roi :

Le Ministre de la Justice,

A large, stylized handwritten signature in black ink, consisting of a large loop and a long, sweeping tail.

Van Koningswege:

De Minister van Justitie,

**Bijlage 3 bij het koninklijk besluit van [DATUM] houdende codificatie, onder
boek 2, titel 3, van het Burgerlijk Wetboek, van de relevante bepalingen van
het oud Burgerlijk Wetboek of van andere wetten inzake het
relatievermogensrecht:**

Concordantietabel

oud BW	Nieuw BW	Nieuw BW	oud BW
Titel V huwelijksvermogensstelsels		Titel 3. relatievermogensrecht	
Hoofdstuk I algemene bepalingen		Ondertitel 1. Huwelijksvermogensrecht	
1387	2.3.1.	Hoofdstuk 1. Huwelijksovereenkomsten	
1388 eerste lid	2.3.1	2.3.1	1387 + 1388 eerste lid
1388 tweede lid	2.3.2	2.3.2	1388 tweede lid
1389	2.3.3	2.3.3	1389
1389/1	2.3.13	2.3.4	1397
1389/2	2.3.14	2.3.5	1397/1
1389/3	2.3.15	2.3.6	1392
1390	2.3.12	2.3.7	1393, eerste lid
1391, eerste lid	2.3.10 en 2.3.12	2.3.8	1394
1391, tweede lid	2.3.9	2.3.9	1395 §1 en 3
1391, derde lid	2.3.11	2.3.10	1391, eerste lid + 1395 §2, eerste zin
1392	2.3.6	2.3.11	1391, derde lid + art. 1393, tweede lid + art. 1395 §2, tweede zin
1393, eerste lid	2.3.7.	Hoofdstuk 2. algemene bepalingen	
1393, tweede lid	2.3.11	2.3.12	1390 + 1391, eerste lid
1394	2.3.8	2.3.13	1389/1
1395 §1	2.3.9	2.3.14	1389/2
1395 §1/1	2.3.53	2.3.15	1389/3
1395 §2 eerste zin	2.3.10		
1395 §2 tweede zin	2.3.11		
1395 §3	2.3.9		
1396	Reeds opgeheven		
1397	2.3.4		
1397/1	2.3.5		
Hoofdstuk II Wettelijk stelsel		Hoofdstuk 3. Wettelijk stelsel	
Afdeling I Vermogens en wederbelegging		Afdeling 1. Eigen vermogens en gemeenschappelijk vermogen	

1398	2.3.16	Onderafdeling 1. Algemene bepaling	
§1 Baten van de eigen vermogens		2.3.16	1398
1399, eerste lid	2.3.17	Onderafdeling 2. Baten van de eigen vermogens	
1399, tweede en derde lid	2.3.20	2.3.17	1399, eerste lid
1400	2.3.18	2.3.18	1400
1401	2.3.19	2.3.19	1401
§2 Wederbelegging		Onderafdeling 3. Bewijs en wederbelegging	
1402	2.3.21	2.3.20	1399, tweede en derde lid
1403	2.3.21	2.3.21	1402 + 1403 + 1404
1404	2.3.21		
§3 Baten van het gemeenschappelijk vermogen		Onderafdeling 4. Baten van het gemeenschappelijk vermogen	
1405	2.3.22	2.3.22	1405
§4 Lasten van de eigen vermogens en van het gemeenschappelijk vermogen		Onderafdeling 5. Lasten van de eigen vermogens en van het gemeenschappelijk vermogen	
1406	2.3.23	2.3.23	1406
1407	2.3.24	2.3.24	1407
1408	2.3.25	2.3.25	1408
Afdeling II Rechten van de schuldeisers		Afdeling 2. Rechten van de schuldeisers	
1409	2.3.26	2.3.26	1409 + 1410 + 1411 + 1412
1410	2.3.26	2.3.27	1413
1411	2.3.26	2.3.28	1414
1412	2.3.26		
1413	2.3.27		
1414	2.3.28		
Afdeling III Bestuur van het gemeenschappelijk vermogen		Afdeling 3. Bestuur van het gemeenschappelijk vermogen	
1415	2.3.29	2.3.29	1415
1416	2.3.30	2.3.30	1416
1417	2.3.31	2.3.31	1417
1418	2.3.32	2.3.32	1418
1419	2.3.33	2.3.33	1419
1420	2.3.34	2.3.34	1420
1421	2.3.35	2.3.35	1421
1422	2.3.36	2.3.36	1422
1423	2.3.37	2.3.37	1423
1424	2.3.38	2.3.38	1424

Afdeling IV Bestuur van het eigen vermogen		Afdeling 4. Bestuur van het eigen vermogen	
1425	2.3.39	2.3.39	1425
Gemeenschappelijke bepaling voor het bestuur van de eigen vermogens en het gemeenschappelijk vermogen		Afdeling 5. Gemeenschappelijke bepaling voor het bestuur van de eigen vermogens en het gemeenschappelijk vermogen	
1426	2.3.40	2.3.40	1426
Afdeling V Ontbinding van het wettelijk stelsel		Afdeling 6. Ontbinding van het wettelijk stelsel	
§1 Algemene bepalingen		Onderafdeling 1 Algemene bepalingen	
1427	2.3.41	2.3.41	1427
1428	2.3.42	2.3.42	1428
1429	2.3.60	2.3.43	1430 + 1431
1429bis	2.3.57 en 2.3.59		
1430	2.3.43		
1431	2.3.43		
§2 Vergoedingsrekeningen		Onderafdeling 2. Vergoedingsrekeningen	
1432	2.3.44	2.3.44	1432 + 1433
1433	2.3.44	2.3.45	1434
1434	2.3.45	2.3.46	1435 + 1436
1435	2.3.46	2.3.47	1437 + 1438
1436	2.3.46		
1437	2.3.47		
1438	2.3.47		
§3 Verrekening van de lasten		Onderafdeling 3. Verrekening van de lasten	
1439	2.3.48	2.3.48	1439
1440	2.3.50		
1441	2.3.50		
§ 4 Verrekening van de vergoedingen		Onderafdeling 4. Verrekening van de vergoedingen	
1442	2.3.49	2.3.49	1442 + 1443 + 1444
1443	2.3.49		
1444	2.3.49		
§5 Verdeling		Onderafdeling 5. Verdeling	
1445	2.3.50	2.3.50	1440 + 1441 + 1445 + 1449
1446	Reeds opgeheven		
1447	Reeds opgeheven		
1448	Reeds opgeheven		
1449	2.3.50		
§6 Schulden tussen echtgenoten		Onderafdeling 6. Schulden tussen echtgenoten	

1450	2.3.51	2.3.51	1450
Hoofdstuk III Overeenkomsten die het wettelijk stelsel kunnen wijzigen		Hoofdstuk 4. Overeenkomsten die het wettelijk stelsel kunnen wijzigen	
		Afdeling 1. Algemene bepaling	
1451	2.3.52	2.3.52	1451
§1 Bedingen tot uitbreiding van de gemeenschappelijke baten		Afdeling 2. Uitbreiding van het gemeenschappelijk vermogen	
1452	2.3.53	2.3.53	1395 §1/1 + 1452 + 1455
1453	2.3.54	2.3.54	1453
1454	Wordt opgeheven		
1455	2.3.53		
1456	Wordt opgeheven		
§2 Vooruitmaking		Afdeling 3. Bedingen tot afwijking van de wijze van vereffening en verdeling	
1457	2.3.55	2.3.55	1457 + 1460
1458	2.3.57 + 2.3.58	2.3.56	1461 + 1462 + 1463
1459	Reeds opgeheven		
1460	2.3.55		
§3 Bedingen die afwijken van de regels van de gelijke verdeling van het gemeenschappelijk vermogen		Afdeling 4. Huwelijksvoordelen	
1461	2.3.56	2.3.57	1429bis + 1458 + 1464 + 1465
1462	2.3.56	2.3.58	1458 + 1464 + 1465
1463	2.3.56	2.3.59	1429bis
1464	2.3.57 + 2.3.58	2.3.60	1429
§4 Gemeenschappelijke bepaling			
1465	2.3.57 + 2.3.58		
Hoofdstuk IV Scheiding van goederen		Hoofdstuk 5. Scheiding van goederen	
Afdeling I Bedongen scheiding van goederen		Afdeling 1. Conventionele scheiding van goederen	
1466	2.3.61	2.3.61	1466
1467	2.3.62	2.3.62	1467
1468	2.3.63	2.3.63	1468
1469	2.3.64	2.3.64	1469
1469/1	2.3.65	2.3.65	1469/1
1469/2	2.3.66	2.3.66	1469/2
1469/3	2.3.67	2.3.67	1469/3
1469/4	2.3.68	2.3.68	1469/4
1469/5	2.3.69	2.3.69	1469/5
1469/6	2.3.70	2.3.70	1469/6
1469/7	2.3.71	2.3.71	1469/7

1469/8	2.3.72	2.3.72	1469/8
1469/9	2.3.73	2.3.73	1469/9
1469/10	2.3.74	2.3.74	1469/10
1469/11	2.3.75	2.3.75	1469/11
1469/12	2.3.76	2.3.76	1469/12
1469/13	2.3.77	2.3.77	1469/13
Afdeling II Gerechtelijke scheiding van goederen		Afdeling 2. Gerechtelijke scheiding van goederen	
1470	2.3.78	2.3.78	1470 + 1471
1471	2.3.78	2.3.79	1472 + 1473
1472	2.3.79	2.3.80	1474
1473	2.3.79		
1474	2.3.80		
Afdeling III Rechterlijke billijkheidscorrectie		Afdeling 3. Rechterlijke billijkheidscorrectie	
1474/1	2.3.81	2.3.81	1474/1
Titel Vbis Wettelijke samenwoning		Ondertitel 2. Wettelijke samenwoning	
1475 §1	2.3.82	2.3.82	1475 §1
1475 §2	2.3.83	2.3.83	1475 §2
1476, §1	2.3.84	2.3.84	1476, §1
1476, §2	2.3.92	2.3.85	1476bis
1476bis	2.3.86	2.3.86	1476ter
1476ter	2.3.85	2.3.87	1476quater
1476quater	2.3.87	2.3.88	1476quinqies
1476quinqies	2.3.88	2.3.89	1477
1477	2.3.89	2.3.90	1478 lid 1-3
1478 lid 1-3	2.3.90	2.3.91	1478 lid 4, 5 en 7
1478 lid 4, 5 en 7	2.3.91	2.3.92	1476, §2
1478, lid 6	Wordt opgeheven	2.3.93	1479
1479	2.3.93		
Wet van 13 januari 1977 houdende goedkeuring van de Overeenkomst inzake de vaststelling van een stelsel van registratie van testamenten tot invoering van een centraal huwelijksovereenkomstenregister, opgemaakt te Bazel op 16 mei 1972, BS 6 mei 1977		Ondertitel 3. Centraal Huwelijks-overeenkomstenregister	
1	/	2.3.94	4 §§2 en 3
2	2.3.95	2.3.95	2
3	/	2.3.96	4/1 tweede lid
4 §1	Boek 4 Nalatenschappen, schenkingen en testamenten	2.3.97	6/1 + 6/2
4 §§2 en 3	2.3.94		
4/1 eerste lid	Boek 4		
4/1 tweede lid	2.3.96		

5	Boek 4		
6	Boek 4		
6/1	2.3.96		
6/2	2.3.97		
7	/		

Gezien om gevoegd te worden bij het koninklijk besluit van [DATUM] houdende codificatie, onder boek 2, titel 3, van het Burgerlijk Wetboek, van de relevante bepalingen van het oud Burgerlijk Wetboek of van andere wetten inzake het relatievermogensrecht

Donné à... , le...

Gegeven te... ,

Par le Roi :

Van Koningswege:

Le Ministre de la Justice,

De Minister van Justitie,

**Annexe 3 à l'arrêté royal du [DATE] portant codification, sous le livre 2 du
Code civil, titre 36, des dispositions pertinentes de l'ancien Code civil ou
d'autres lois relatives aux relations patrimoniales des couples :**

Tableau de concordance

ANCIEN C.CIV.	NOUVEAU C.CIV.	NOUVEAU C.CIV.	ANCIEN C.CIV.
Titre V Des régimes matrimoniaux		Titre 3. Relations patrimoniales des couples	
Chapitre Ier Dispositions générales		Sous-titre 1. Régimes matrimoniaux	
1387	2.3.1.	Chapitre 1. Conventions matrimoniales	
1388 alinéa 1er	2.3.1	2.3.1	1387 + 1388 alinéa 1er
1388 alinéa 2	2.3.2	2.3.2	1388 alinéa 2
1389	2.3.3	2.3.3	1389
1389/1	2.3.13	2.3.4	1397
1389/2	2.3.14	2.3.5	1397/1
1389/3	2.3.15	2.3.6	1392
1390	2.3.12	2.3.7	1393 alinéa 1er
1391 alinéa 1er	2.3.10 en 2.3.12	2.3.8	1394
1391 alinéa 2	2.3.9	2.3.9	1395 §1er et 3
1391 alinéa 3	2.3.11	2.3.10	1391 alinéa 1er + 1395 §2 première phrase
1392	2.3.6	2.3.11	1391, alinéa 3 + art. 1393, alinéa 2 + art. 1395 §2, deuxième phrase
1393 alinéa 1er	2.3.7	Chapitre 2. Dispositions générales	
1393 alinéa 2	2.3.11	2.3.12	1390 + 1391, alinéa 1er
1394	2.3.8	2.3.13	1389/1
1395 §1er	2.3.9	2.3.14	1389/2
1395 §1er/1	2.3.53	2.3.15	1389/3
1395 §2 première phrase	2.3.10		
1395 §2 deuxième phrase	2.3.11		
1395 §3	2.3.9.		
1396	déjà abrogé		
1397	2.3.4		
1397/1	2.3.5		
Chapitre II du régime légal		Chapitre 3. Régime légal	
Section 1ere Des patrimoines et du remploi		Section 1. Patrimoines propres et patrimoine commun	
1398	2.3.16	Sous-section 1er Disposition générale	

§1er De l'actif des patrimoines propres		2.3.16	1398
1399 alinéa 1er	2.3.17	Sous-section 2. Actif des patrimoines propres	
1399 alinéas 2 et 3	2.3.20	2.3.17	1399 alinéa 1er
1400	2.3.18	2.3.18	1400
1401	2.3.19	2.3.19	1401
§2 Du emploi		Sous-section 3. Preuve et emploi	
1402	2.3.21	2.3.20	1399, alinéas 2 et 3
1403	2.3.21	2.3.21	1404
1404	2.3.21		
§3 De l'actif du patrimoine commun		Sous-section 4. Actif du patrimoine commun	
1405	2.3.22	2.3.22	1405
§4 Du passif des patrimoines propres et commun		Sous-section 5. Passif des patrimoines propres et du patrimoine commun	
1406	2.3.23	2.3.23	1406
1407	2.3.24	2.3.24	1407
1408	2.3.25	2.3.25	1408
Section II Des droits des créanciers		Section 2. Droits des créanciers	
1409	2.3.26	2.3.26	1409 + 1410 + 1411 + 1412
1410	2.3.26	2.3.27	1413
1411	2.3.26	2.3.28	1414
1412	2.3.26		
1413	2.3.27		
1414	2.3.28		
Section III De la gestion du patrimoine commun		Section 3. Gestion du patrimoine commun	
1415	2.3.29	2.3.29	1415
1416	2.3.30	2.3.30	1416
1417	2.3.31	2.3.31	1417
1418	2.3.32	2.3.32	1418
1419	2.3.33	2.3.33	1419
1420	2.3.34	2.3.34	1420
1421	2.3.35	2.3.35	1421
1422	2.3.36	2.3.36	1422
1423	2.3.37	2.3.37	1423
1424	2.3.38	2.3.38	1424
Section IV De la gestion du patrimoine propre		Section 4. Gestion du patrimoine propre	
1425	2.3.39	2.3.39	1425
Disposition commune à la gestion des patrimoines propres et commun		Section 5. Disposition commune à la gestion des patrimoines propres et commun	
1426	2.3.40	2.3.40	1426

Section V De la dissolution du régime légal		Section 6. Dissolution du régime légal	
§1er Dispositions générales		Sous-section 1er Dispositions générales	
1427	2.3.41	2.3.41	1427
1428	2.3.42	2.3.42	1428
1429	2.3.60	2.3.43	1430 + 1431
1429bis	2.3.57 en 2.3.59		
1430	2.3.43		
1431	2.3.43		
§2 Des comptes de récompense		Sous-section 2. Comptes de récompense	
1432	2.3.44	2.3.44.	1432 + 1433
1433	2.3.44	2.3.45	1434
1434	2.3.45	2.3.46	1435 + 1436
1435	2.3.46	2.3.47	1437 + 1438
1436	2.3.46		
1437	2.3.47		
1438	2.3.47		
§3 Du règlement du passif		Sous-section 3. Règlement du passif	
1439	2.3.48	2.3.48	1439
1440	2.3.50		
1441	2.3.50		
§ 4 Du règlement des récompenses		Sous-section 4. Règlement des récompenses	
1442	2.3.49	2.3.49	1442 + 1443 + 1444
1443	2.3.49		
1444	2.3.49		
§5 Du partage		Sous-section 5. Partage	
1445	2.3.50	2.3.50	1440 + 1441 + 1445 + 1449
1446	Déjà supprimé		
1447	Déjà supprimé		
1448	Déjà supprimé		
1449	2.3.50		
§6 Des créances entre époux		Sous-section 6. Créances entre époux	
1450	2.3.51	2.3.51	1450
Chapitre III Des conventions qui peuvent modifier le régime légal		Chapitre 4. Conventions qui peuvent modifier le régime légal	
1451	2.3.52	Section 1. Disposition générale	
		2.3.52	1451
§1er Des clauses extensives de l'actif commun		Section 2. Clauses extensives du patrimoine commun	
1452	2.3.53	2.3.53	1395 §1er/1 + 1452 + 1455

1453	2.3.54	2.3.54	1453
1454	Sera supprimé		
1455	2.3.53		
1456	Sera supprimé		
§2 Du préciput		Section 3. Clauses dérogeant au mode de liquidation ou de partage	
1457	2.3.55	2.3.55	1457 + 1460
1458	2.3.57 + 2.3.58	2.3.56	1461 + 1462 + 1463
1459	Déjà supprimé		
1460	2.3.55		
§3 Des clauses dérogeant à la règle du partage égal du patrimoine commun		Section 4. Avantages matrimoniaux	
1461	2.3.56	2.3.57	1429bis + 1458 + 1464 + 1465
1462	2.3.56	2.3.58	1458 + 1464 + 1465
1463	2.3.56	2.3.59	1429bis
1464	2.3.57 + 2.3.58	2.3.60	1429
§4 Disposition commune			
1465	2.3.57 + 2.3.58		
Chapitre IV De la séparation de biens		Chapitre 5. Séparation de biens	
Section Iere De la séparation de biens conventionnelle		Section 1er. Séparation de biens conventionnelle	
1466	2.3.61	2.3.61	1466
1467	2.3.62	2.3.62	1467
1468	2.3.63	2.3.63	1468
1469	2.3.64	2.3.64	1469
1469/1	2.3.65	2.3.65	1469/1
1469/2	2.3.66	2.3.66	1469/2
1469/3	2.3.67	2.3.67	1469/3
1469/4	2.3.68	2.3.68	1469/4
1469/5	2.3.69	2.3.69	1469/5
1469/6	2.3.70	2.3.70	1469/6
1469/7	2.3.71	2.3.71	1469/7
1469/8	2.3.72	2.3.72	1469/8
1469/9	2.3.73	2.3.73	1469/9
1469/10	2.3.74	2.3.74	1469/10
1469/11	2.3.75	2.3.75	1469/11
1469/12	2.3.76	2.3.76	1469/12
1469/13	2.3.77	2.3.77	1469/13
Section II De la séparation de biens judiciaire		Section 2. Séparation de biens judiciaire	
1470	2.3.78	2.3.78	1470 + 1471
1471	2.3.78	2.3.79	1472 + 1473
1472	2.3.79	2.3.80	1474
1473	2.3.79		
1474	2.3.80		

Section III De la correction judiciaire en équité		Section 3. Correction judiciaire en équité	
1474/1	2.3.81	2.3.81	1474/1
Titre Vbis De la Cohabitation légale		Sous-titre 2. Cohabitation légale	
1475 §1er	2.3.82	2.3.82	1475 §1er
1475 §2	2.3.83	2.3.83	1475 §2
1476 §1er	2.3.84	2.3.84	1476 §1er
1476 §2	2.3.92	2.3.85	1476bis
1476bis	2.3.86	2.3.86	1476ter
1476ter	2.3.85	2.3.87	1476quater.
1476quater	2.3.87	2.3.88	1476quinquies
1476quinquies	2.3.88	2.3.89	1477
1477	2.3.89	2.3.90	1478 alinéas 1-3
1478 alinéas 1-3	2.3.90	2.3.91	1478 alinéas 4, 5 et 7
1478 alinéas 4, 5 et 7	2.3.91	2.3.92	1476 §2
1478 alinéa 6	Sera supprimé	2.3.93	1479
1479	2.3.93		
Loi du 13 janvier 1977 portant approbation de la Convention relative à l'établissement d'un système d'inscription des testaments, faite à Bâle le 16 mai 1972 et portant introduction d'un registre central des contrats de mariage, MB 6 mai 1977		Sous-titre 3. Registre central des conventions matrimoniales	
1	/	2.3.94	4 §§2 en 3
2	2.3.95	2.3.95	2
3	/	2.3.96	4/1 alinéa 2
4 §1er	Livre 4 Les successions, donations et testaments	2.3.97	6/1 + 6/2
4 §§2 en 3	2.3.94		
4/1 alinéa 1er	Livre 4		
4/1 alinéa 2	2.3.96		
5	Livre 4		
6	Livre 4		
6/1	2.3.97		
6/2	2.3.97		
7	/		

Vu pour être annexé à l'arrêté royal du [DATE] portant codification, sous le livre 2 du Code civil, titre 3, des dispositions pertinentes de l'ancien Code civil ou d'autres lois relatives aux relations patrimoniales des couples

Donné à... , le...

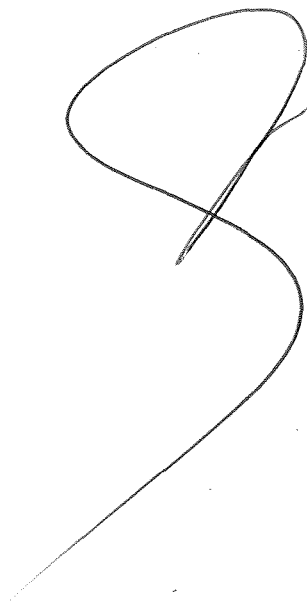
Gegeven te... ,

Par le Roi :

Van Koningswege:

Le Ministre de la Justice,

De Minister van Justitie,

A large, stylized handwritten signature in black ink, likely belonging to the Minister of Justice, is positioned below the text 'Le Ministre de la Justice,'.